

4.3
Steen Birk Hansen
Godrimvej 6
7500 Holstebro

Dato: 18.08.2010
Sagsnr.: 019609-2009
Henv. til: Allan E. Clausen
Tlf.: 96117820

§ 11 MILJØGODKENDELSE

af kvægbruget
Godrim

Godrimvej 6, 7500 Holstebro
Beliggende på matr. nr. 1a m.fl. Den mellemste Del, Sir

**MILJØGODKENDELSE MEDDELT I
HENHOLD TIL LOV NR. 1486 AF
4/12-2009 OM MILJØGODKEN-
DELSE M.V. AF HUSDYRBRUG.**

Indholdsfortegnelse

STAMBLAD FOR VIRKSOMHEDEN.....	5
IKKE TEKNISK RESUMÉ.....	6
MEDDELELSE OM GODKENDELSE.....	7
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	8
GENERELLE FORHOLD.....	8
Dokumentation	8
Frist for udnyttelse af godkendelse	8
Ansøger og ejerforhold	8
Ophør af husdyrbruget	8
HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	8
Det ansøgte husdyrhold	8
Stalde	9
Ventilation	10
Rengøring af staldanlæg	10
Foder.....	10
Ensilage opbevaring og håndtering	10
Affald og kemikalier	11
Døde dyr	11
Opbevaring af flydende husdyrgødning.....	11
Påfyldning af gyllevogne	11
Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning.....	11
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg .....</i>	<i>12</i>
Lugt	12
Transport.....	12
Støj.....	12
Støv.....	13
Lys	13
Spildevand	13
Skadedyr	13
Driftsforstyrrelser eller uheld.....	13
Miljø- og ressourcestyring	14
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	14
Drift af husdyrbrugets arealer	14
Udbringning af husdyrgødning	15
<i>Miljøpåvirkning fra husdyrbrugets arealer.....</i>	<i>15</i>
Forebyggelse af forurening af vandmiljøet	15
Arter på habitatdirektivets bilag IV	15
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD.....	16
KLAGEVEJLEDNING	16
OFFENTLIGGØRELSE	16
RETSBESKYTTELSE	17
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN	18
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN	18
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	20
GENERELLE FORHOLD.....	20
<i>Ansøger og ejerforhold .....</i>	<i>20</i>
<i>Lokalisering og planmæssige forhold .....</i>	<i>21</i>
<i>Landskabelige og kulturhistoriske områder.....</i>	<i>22</i>
<i>Ophør af husdyrbruget.....</i>	<i>23</i>
HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	23
Det ansøgte husdyrhold	23
Produktionsniveau	23
Stalde	24

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

BAT i staldanlæg	24
Ventilation	27
Rengøring af staldanlæg	28
Foder.....	28
Ensilage opbevaring og håndtering.....	28
Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof	29
Affald og kemikalier.....	30
Døde dyr	31
Sprøjtemidler og medicin.....	32
Opbevaring af flydende husdyrgødning.....	32
Påfyldning af gyllevogne.....	34
Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning.....	34
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg .....</i>	<i>35</i>
Ammoniak	35
Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning	36
Lugt	37
Transport.....	38
Støj.....	39
Støv.....	40
Lys	40
Spildevand	40
Skadedyr	41
Driftsforstyrrelser eller uheld.....	41
Renere teknologi og ressourcestyring	42
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER.....	45
Drift af husdyrbrugets arealer	45
Udskiftning af udbringningsarealer	46
Sædskifte	46
Udbringning af husdyrgødning.....	46
<i>Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer .....</i>	<i>49</i>
Grundvand	49
Bilag IV-arter.....	51
<i>Generelle betragtninger for Natura 2000-områder .....</i>	<i>51</i>
<i>Beskrivelse af Habitatområde Nissum Fjord og udpegningsgrundlag.....</i>	<i>53</i>
<i>Beskrivelse af Venø Sund og udpegningsgrundlaget.....</i>	<i>58</i>
<i>Husdyrtrykket i oplandet til Nissum Fjord.....</i>	<i>63</i>
<i>Husdyrtrykket i oplandet til Venø Sund.....</i>	<i>64</i>
<i>Fosfor i oplandet til Nissum Fjord og Venø Sund.....</i>	<i>65</i>
<i>Nitrat i oplandet til Nissum Fjord og Venø Sund.....</i>	<i>69</i>
<i>Holstebro Kommunes samlede vurdering af påvirkningen af Natura 2000-området Nissum Fjord og Venø Sund</i>	<i>71</i>
<i>Grundlaget for forhåndsvurderingen (Nissum Fjord).....</i>	<i>72</i>
<i>Grundlaget for forhåndsvurderingen (Venø Sund) .....</i>	<i>73</i>
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET	73
BILAG	74
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	74
BILAG 2 – SITUATIONSPLAN, DEL 1/3	75
BILAG 2 – SITUATIONSPLAN, DEL 2/3	76
BILAG 2 – SITUATIONSPLAN, DEL 3/3	77
BILAG 3 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING AREALER, DEL 1/3	78
BILAG 3 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING AREALER, DEL 2/3	79
BILAG 3 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING AREALER, DEL 3/3	80
BILAG 4 – OVERSIGTKORT OVER UDSPREDNINGSAREALERNE.....	81
BILAG 4 – AREALER DEL 1/2.....	82
BILAG 4 – AREALER DEL 2/2.....	83
BILAG 5 – BYZONE	84
BILAG 6 – JORDBUNDSTYPER.....	85
BILAG 7 – LAVBUNDSAREALER UDEN OKKERKLASSE, DEL 1/2	86
BILAG 7 – LAVBUNDSAREALER UDEN OKKERKLASSE, DEL 2/2	87

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

BILAG 8 – BUFFERZONE (NEDFÆLDNINGSKRAV).....	88
BILAG 9 – RISIKOOMRÅDER FOR NITRATUDVASKNING (NITRATKLASSE).....	89
BILAG 10 – DRIFTSJOURNAL - DEL 1 / 2.....	90
BILAG 10 – DRIFTSJOURNAL - DEL 2 / 2.....	91
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 1/17.....	92
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 2/17.....	93
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 3/17.....	94
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 4/17.....	95
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 5/17.....	96
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 6/17.....	97
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 7/17.....	98
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 8/17.....	99
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 9/17.....	100
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 10/17.....	101
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 11/17.....	102
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 12/17.....	103
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 13/17.....	104
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 14/17.....	105
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 15/17.....	106
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 16/17.....	107
BILAG 11– § 21 VURDERING FRA STRUER KOMMUNE 17/17.....	108

Stamblad for virksomheden

Godkendelsesdato:	18.08.2010
Godkendelse hjemmel, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	§ 11 (over 75 DE og mindre end 250 DE)
Husdyrbrugets navn, jf. CVR	Steen Birk Hansen
CVR-nr. / P-nr.	15666374/ 1000957622
Husdyrbrugets adresse	Godrimvej 6, Sir, 7500 Holstebro
Husdyrbrugets telefonnumre	9743 2231 og 2264 2231
Husdyrbrugets kontaktperson(er)	Steen Birk Hansen
Matrikel	1a Den mellemste Del, Sir
CHR	56414
(i)-mærket, bek. 1640 / 13/12-2006	Nej
Ejendomsnr.	661-20970
Husdyrbrugets konsulent	Karen V. Thomasen, Heden og Fjorden, Nupark 47, 7500 Holstebro
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune Nupark 51, 7500 Holstebro E-mail: naturogmiljo@holstebro.dk Tlf. 96 11 75 63

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Ikke teknisk resumé

Holstebro Kommune har den 27.05.2009 modtaget ansøgning om ændring af dyretype på husdyrbruget beliggende Godrimvej 6, Sir, 7500 Holstebro. Husdyrbruget er inden ændring af dyretype større end 75 DE og mindre end 250 DE. Efter ændring af dyretypen vil husdyrbruget stadig være større end 75 DE og mindre end 250 DE og er derfor omfattet af § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹. Husdyrbruget er *ikke* omfattet af reglerne for IPPC, jf. IPPC-direktivet².

Husdyrbruget er ikke tidligere miljøgodkendt, men der er foretaget VVM screening af dyreholdet i september 2006.

Der ansøges om en ændring fra en jersey malkekvægsbesætning med opdræt til et kviehotel med stor race. Malkekvægsbesætningen består af 140 jerseykøer, 128 kvier/kalve samt 70 tyre - ialt 206,11 DE. Der er ansøgt om en besætning på 265 kvier af stor race svarende til 119,27 DE. Der skal ikke bygges eller renoveres, bortset fra malkestalden som fjernes og anvendes til sengebåse. Der vil fremover blive modtaget afgasset biomasse fra Lemvig Biogas svarende til 40 DE.

Husdyrgødningen består hovedsageligt af gylle, der opbevares i gylletanke og udbringes på arealerne via nedfælder eller slæbeslanger. Der forventes mindre støj og støv fra ejendommen, idet besætningen mindskes. Der investeres i et forsøringsanlæg for at reducere ammoniakfordampningen. Den totale emission falder med 1.279 kg ammoniak.

Nogle af udbringningsarealerne er beliggende i nitratklasse 1, hvorfor der etableres 2 procentpoint ekstra efterafgrøder. Nogle af udbringningsarealerne ligger i fosforklasser, men der er ikke stillet vilkår på baggrund heraf, da der på bedriftsniveau er fosforbalance.

Der findes ikke indenfor en afstand af 1000 meter fra ejendommen naturtyper, som er omfattet af § 7 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Det naturareal, som ligger nærmest ejendommen og som er forholdsvis højt målsat i den gældende naturplan (B-målsat), ligger 5 kilometer fra ejendommen, og på grund af afstanden og det betydelige fald i udledningen af ammoniak vil projektet ikke belaste området negativt. Indenfor en afstand af 1 km fra husdyrbrugets anlæg findes enkelte vandhuller og små moseområder, som er C-målsatte, og som ikke forventes at være følsomme overfor atmosfærisk kvælstof.

Ingen af de ansøgte udbringningsarealer er registreret som beskyttede i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3. Enkelte marker ligger i oplandet til Natura 2000 området N62 – Venø Sund, mens de fleste ligger i oplandet til Natura 2000 området N65 - Nissum Fjord. Det vurderes, at det ansøgte ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000 områderne væsentlig negativt.

¹ Lov nr. 1572 af 20/12-2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

² Dir. om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet). Rådets direktiv 2008/1/EF.

Meddelelse om godkendelse

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der gælder for udvidelse af husdyrbruget.

Husdyrbruget er større end 75 DE, men under 250 DE og er derfor omfattet af § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Husdyrbruget er dermed ikke omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet. Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for virksomhedens forhold til det eksterne miljø. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter, der hører under husdyrbruget. Der drives ikke bivirksomhed på husdyrbruget.

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering meddeler Holstebro Kommune hermed godkendelse til det ansøgte kviehotel med 265 kvier svarende til 119,27 DE, på husdyrbruget matr. nr. 1a m.fl., Den mellemste Del, Sir, beliggende Godrimvej 6, 7500 Holstebro.

Godkendelsen bygger på husdyrbrugets ansøgning, tilsyn på husdyrbruget og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af Miljøklagenævnets afgørelser og Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Miljøgodkendelsen er delt op i en særlig godkendelse af anlæg (bygninger, dyrehold, gødningsanlæg og andre faste installationer), og en særlig godkendelse af arealerne. Arealgodkendelsen omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under husdyrbruget samt aftaler om afsætning af husdyrgødning til tredjemand. De to godkendelser kan reguleres uafhængigt af hinanden. Under generelle vilkår er stillet vilkår, der er gældende for både anlægs- og arealdelen.

På Holstebro Kommunes vegne

Allan Ehrenskjold Clausen
Biolog

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

Dokumentation

---

1. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.
2. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Opgørelse af f.eks. husdyrholdets størrelse, affaldsregistrering og -bortskaffelse samt mark- og gødningsplaner m.v., samt driftsjournaler (jvf. bilag 10), skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.

Frist for udnyttelse af godkendelse

---

3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen.

Ansøger og ejerforhold

---

4. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til Holstebro Kommune senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.

Ophør af husdyrbruget

---

5. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes, ensilage-markstakke og kompostmarkstakke fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygninger ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Omkostninger i forbindelse hermed påhviler husdyrbruget.

Husdyrbrugets anlæg

Det ansøgte husdyrhold

Den godkendte produktion gælder antallet af dyr (indenfor de angivne alders- eller vægtintervaller) fordelt på dyretyper. Antallet af dyreenheder er således kun retningsgivende for godkendelsestypen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

6. Husdyrbruget har pr. planår (1/8-31/7) maksimalt godkendelse til følgende dyrehold:

Dyreart og dyretype	Dyrehold	
	Antal	DE
Kvier (6-23 mdr.) st. race	240	111,90
Småkalve (3-6 mdr.), st. race	25	7,37
I alt		119,27

Dyreholdet skal etableres i de staldanlæg, der er angivet i skema 2. Dyreholdet skal opgøres for hvert planår.

Stalde

Forsuringsanlæg

7. Der skal etableres forsuringsanlæg efter miljøstyrelsens BAT-blad (Ma.St.01: v2 05-09) i eksisterende kostald (E, jvf. bilag 2).
8. Senest 3 måneder efter omlægningen er påbegyndt, skal anlægget være i fuld drift. Når fuld drift for anlægget er opnået, skal dette noteres i driftsjournalen.
9. Via forsuring skal det sikres, at pH-værdien i gyllen gennemsnitligt, målt over månedsbasis, ligger på maksimalt pH 6,0. Korrekt drift af anlægget skal kunne dokumenteres på tilsynsmyndighedens forlangende ved hjælp af kontinuerede dataudskrifter fra dataloggeren for pH-værdier i procestanken og syreforbruget. Tilsynsmyndigheden kan til enhver tid kræve at få data udleveret elektronisk. Kvitteringer for indkøb af svovlsyre skal vedlægges driftsjournalen.
10. Der skal udføres daglig kontrol af forsuringsanlægget (check pH-værdier og syreforbrug i det enkelte staldafsnit, check restmængde af syre, check skueglas (lækage m.v.), aflæs eventuelle bløde alarmer og afhjælp dem). Driftsfejl og alarmer noteres i driftsjournal.
11. Der skal indgås fast serviceaftale med leverandøren af anlægget om kontrol jvf. servicemanualen, herunder kalibrering af pH-målere, minimum 4 gange årligt. Såfremt anlægget efter det første driftsår har kørt uden problemer og med dokumenteret fuld effekt, kan kontrol- og kalibreringshyppigheden nedsættes efter skriftlig aftale med Holstebro Kommune. Ligeledes kan serviceaftalen med leverandøren af anlægget erstattes af andet eget kontrolprogram, der skal accepteres af Holstebro Kommune.
12. Rapporter vedrørende serviceeftersyn, kontrol og kalibrering skal vedlægges husdyrbrugets driftsjournal, og kopi af kontrolrapporter skal være tilgængelig for tilsynsmyndigheden i minimum 5 år. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at hyppigere kontrol og kalibrering er nødvendig for korrekt funktion/effektivitet af anlægget, kan serviceintervallerne kræves sat op.
13. Syre skal opbevares i en dobbeltkroget tank, der skal etableres på en cementeret

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

plads med en 10x10 cm kanal hele vejen rundt om syretanken med afløb til gyllekanalerne. Syretanken skal være sikret mod påkørsel.

14. Overpumpning af syre skal ske via et vakuumsystem, der sikrer mod dråbetab.

Ventilation

---

15. Ventilationsanlæggene skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for de pågældende anlæg. Anlægget skal dog som minimum rengøres mindst en gang hvert forår. Rengøring noteres i driftsjournal.

Rengøring af staldanlæg

---

16. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres at staldafsnit holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.
17. På alle dybstrøelsesafsnit skal der strøs halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmatten altid er tør i overfladen.

Foder

---

18. Foderplanen skal udarbejdes i samarbejde med en konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring. Der skal tages analyser af alt grovfoder og foderplanen skal afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.

Ensilage opbevaring og håndtering

---

19. Ensilage, der opbevares i markstak, må ikke placeres på arealer, der skråner med mere end 6 grader mod vandløb/dræn og søer. Der skal minimum gå 5 år imellem, der placeres markstakke på et givent areal. Markstakke må ikke placeres på lavbundsjerne uden okkerklasse jvf. skema 14 og bilag 7.
20. I de tilfælde, hvor ensilage placeres i markstak, skal tidspunkt og placering noteres og indtegnes på et målefast kortbilag i driftsjournalen.

Placeringen af ensilagemarkstakke skal overholde nedenstående afstandskrav:

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg, herunder markvandingboringer	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Spild og kasseret ensilage fra markstakke skal fjernes løbende (minimum en gang om ugen og altid før varslet regn) og opbevares overdækket med plast eller lignende på møddingsplads, gyllebeholder eller ensilagesilo for at forhindre lugtgener eller anden forurening.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Overdækningsmateriale fra markstakke, ensilagepladser eller –siloe skal løbende fjernes og opbevares i en container eller tom køresilo.

Affald og kemikalier

---

21. Husdyrbruget skal arbejde for at nedbringe affaldsfrembringelsen, og husdyrbruget skal ved tilsyn redegøre for tiltag.

Døde dyr

---

22. Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket, i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold.
23. Kadaverpladsen skal placeres og indrettes således, den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

---

24. Husdyrbruget skal have mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.
25. Gyllebeholdere skal minimum en gang om året - f.eks. i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder mv. og vedligeholdes. Inspektion og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jvf. bilag 10.
26. Der må ikke ske sammenblanding af forsuret gylle og uforsuret gylle eller afgasset biomasse.

Påfyldning af gyllevogne

---

27. Såfremt Holstebro Kommune skønner, at der opstår spild fra påfyldning af gyllevogne ol. kan der stilles krav om, at påfyldning ol. skal foregå på en plads, med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.

Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning

---

28. Komposteret dybstrøelse må placeres i markstakke, såfremt markstakkene er overdækkede og placeres, så de overholder vilkårene for ensilagestakke.
29. Komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstak, skal placeres mindst 150 meter fra nabobeboelse uden landbrugspligt, en omlastning ved udkørsel af dybstrøelse skal ske minimum 150 meter fra nabobeboelse. En omlastning må højst tage en uge.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG**Lugt**

30. Tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinjer fra miljøstyrelsen (referencelaboratoriet). Udgifter i forbindelse med undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.
31. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplag m.v., der vurderes at være væsentligt større end, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

Transport

32. Transport til og fra ejendommen skal af hensyn til støj- og støvgener foregå ved hensynsfuld kørsel.

Støj

33. Støjbidraget fra staldene sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter - målt udendørs - til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A), må ved nabobeboelse* ikke overstige nedenfor anførte værdier.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

*) Ved nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

34. Ved klage over støj fra husdyrbruget, kan kommunen anmode om, at der indsendes dokumentation for overholdelse af støjkraV. Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkraVene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkil-der kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for in-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

dustristøj.

Støv

Se vilkår under "Transport"

Lys

Ingen vilkår.

Spildevand

---

35. Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningspild m.v., således, at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.

Skadedyr

---

36. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium.
37. Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.

Driftsforstyrrelser eller uheld

---

38. Der skal, inden den 18 februar 2011 udarbejdes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal være skriftligt og accepteres af Holstebro Kommune. Forslag til beredskabsplan skal sendes til kommunen senest den 18. januar 2011.
39. Beredskabsplanen/driftsforskriften skal som minimum indeholde:
- Procedurer som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen, herunder placering af drænbrønde på arealet øst for ejendommen. Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder der skal alarmeres og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - En opgørelse af materiel der er tilgængeligt på bedriften eller kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage.
40. Beredskabsplanen skal være kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget og skal ophænges synligt, hvor den er let at komme til. Beredskabsplanen skal løbende holdes opdateret.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Miljø- og ressourcestyring

---

41. Husdyrbruget skal minimum en gang i kvartalet føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer.
42. Hele husdyrbruget skal minimum hvert 5. år efter meddelelse af godkendelsen være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal som minimum indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførsel af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskinel og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Som udgangspunkt skal 5-års lønsomme teknologier indføres. Kontroller inkl. rapport skal vedlægges driftsjournalen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

---

43. Godkendelsen omfatter kun de ansøgte udbringningsarealer, der fremgår af bilag 4.
44. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 159,27 DE med den husdyrgødnings sammensætning og næringsstoffmængde, der fremgår af skema 11, og således at der på husdyrbrugets udbringningsareal ikke udbringes mere end 1,57 DE/ha.
45. I forbindelse med indgåelse af gylleaftaler, der ikke er omfattet af selvstændig godkendelse, skal husdyrbruget kunne dokumentere, at gyllen udspreddes på de hertil ansøgte og godkendte arealer.
46. Der skal til enhver tid over for Holstebro Kommune kunne fremlægges diverse sædskifteplaner, gødningsplaner eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.
47. Der skal hvert år dyrkes efterafgrøder på de ansøgte arealer svarende til 2 procentpoint udover Plantedirektoratets til enhver tid gældende krav om pligtige efterafgrøder. De ekstra pligtige efterafgrøder skal fremgå af gødningsregnskabet til plantedirektoratet.
48. Hvis der sker ændringer i ejerforhold eller ændringer i de personer, der er drifts- eller miljøansvarlige i forhold til udbringningsarealerne, skal dette skriftligt anmeldes til Struer Kommune inden for 14 dage, jvf. Struer Kommunes § 21 udtalelse (bilag 11).

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Udbringning af husdyrgødning

---

49. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses. Udbringning skal så vidt muligt ske på hverdage indenfor normal arbejdstid. I tæt bebyggede områder skal nedfældning eller nedbringning ske umiddelbart efter udbringning.
50. Der må ikke udbringes husdyrgødning, på marker der er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket
51. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
52. På mark nr. 21-0 og 23-0 skal flydende husdyrgødning nedfældes på sort jord og græsmarker.

MILJØPÅVIRKNING FRA HUSDYRBRUGETS AREALER

Forebyggelse af forurening af vandmiljøet

---

53. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne, samt på skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
54. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder og skal foretages så tæt som muligt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimal næringsstofoptag og størst vækst. Ved afgrødehøjde under 10 cm skal husdyrgødning udbringes under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.
55. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.

Arter på habitatdirektivets bilag IV

---

56. Såfremt der verificeres padder omfattet af habitatbekendtgørelsen bilag IV i området, skal der etableres en 10 meter dyrkningsfri zone omkring vandhuller på udbringningsarealerne.

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Afgørelsen om godkendelse er truffet i medfør af § 11 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 4. december 2009.

Afgørelsen om godkendelse kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden den 15-09 2010 påklages til Miljøklagenævnet. Ved klage over godkendelsen kan Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er orienteret ved annonce i Holstebro Onsdag den 18-08 2010.

Eventuel klage over miljøgodkendelsen, skal indgives skriftligt og skal stiles til Miljøklagenævnet, Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men skal indsendes til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro eller pr. mail til teknik.miljoe@holstebro.dk. Klagen videresendes derefter til Miljøklagenævnet sammen med sagens akter og kommunens bemærkninger til sagen.

Der gøres opmærksom på, at en klage ikke har opsættende virkning for udnyttelsen af godkendelsen, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jvf. lovens § 81. Udnyttelse af godkendelsen sker dog på eget ansvar, og indskrænker ikke klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal i henhold til § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsestidspunktet. I tilfælde af at afgørelsen påklages, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor der foreligger en endelig afgørelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- Steen Birk Hansen, Godrimvej 6, 7500 Holstebro (ansøger).

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse samt miljøgodkendelse er sendt til:

- Karen V. Thomasen, Heden og Fjorden, Nupark 47, 7500 Holstebro, E-post: kvt@hfllc.dk (ansøgers rådgiver)
- Struer Kommune, E-post: teknisk@struer.dk (§ 21 høringsparter)
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – V/Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk;
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvvej 18, 8240 Risskov, enie@akademiaarhus.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen, jkt@sportsfiskerforbundet.dk

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland), E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse er sendt til:

- Jannie og Carsten Møller, Godrimvej 4, 7500 Holstebro (nabo)
- Ester Kathrine Gottrup, Godrimvej 3, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Lars Birk Hansen, Hovvej 1, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Ellen Magrethe Bjerre Dyremose, Sirvej 27, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Ole Birk Hansen, Birk 5, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Karen V. Thomasen, Heden og Fjorden, Nupark 47, 7500 Holstebro, E-post: kvt@hflc.dk (ansøgers rådgiver)

I perioden 10.07 2010 til 10.08 2010 har forslag til afgørelse været sendt i offentlig høring hos nedenstående:

- Steen Birk Hansen, Godrimvej 6, 7500 Holstebro (ansøger).
- Jannie og Carsten Møller, Godrimvej 4, 7500 Holstebro (nabo)
- Ester Kathrine Gottrup, Godrimvej 3, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Lars Birk Hansen, Hovvej 1, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Ellen Magrethe Bjerre Dyremose, Sirvej 27, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Ole Birk Hansen, Birk 5, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Karen V. Thomasen, Heden og Fjorden, Nupark 47, 7500 Holstebro, E-post: kvt@hflc.dk (ansøgers rådgiver)
- Struer Kommune, E-post: teknisk@struer.dk (§ 21 høringsparter)

I offentlig høring er der indkommet bemærkninger fra følgende:

- (ingen bemærkninger modtaget)

Retsbeskyttelse

Godkendelsen omfatter hele produktionen på adressen Godrimvej 6, 7500 Holstebro samt de udspretningsarealer (ejede og forpagtede), der er nævnt og behandlet i ansøgningen.

I 8 år efter godkendelsens offentliggørelse, er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jf. § 40 stk. 2 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12-2009, hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Godkendelsen skal, jf. § 17 i bekendtgørelse nr. 294 af 31/03 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år - dvs. i år 2018.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den 18-08 2010. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Udnyttelse af godkendelsen

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og bl.a. følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen,
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 4/1997 om miljøgodkendelse af husdyrbrug,
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav,
- Vejledning nr. 9795/2005 om rotter,
- Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

samt

- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002.
- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003.
- Statens Skadedyrslaboratorium rapport nr. 3 / 2002. Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr.

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende love og anordninger – hvis disse regler er skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan bl.a. findes på www.retsinfo.dk.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 11, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det bl.a. sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang, det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter blive vurderet iht. ovenstående i det omfang det er relevant.

ANSØGER OG EJERFORHOLD

Steen Birk Hansen ejer og driver husdyrbruget på Godrimvej 6, 7500 Holstebro under CVR nr. 15666374. Husdyrbruget drives, som et selvstændigt husdyrbrug uden nogen

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

form for samdrift med andre ejendomme, herunder andre ejede ejendomme. Den drifts- og miljøansvarlige på husdyrbruget er Steen Birk Hansen. Den drifts- og miljøansvarlige har pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget om godkendelsens vilkår for den del af driften, som de arbejder med.

Der stilles vilkår om, at hvis der sker ændringer af ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal dette meddeles til Holstebro Kommune inden for 14 dage.

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Husdyrbruget ligger ca. 1,3 km nord for Krunderup byzone og lige op ad kommunegrænsen til Struer Kommune. Husdyrbruget beliggenhed fremgår af bilag 1.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.
 Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
 Kommuneplan: Husdyrbruget er beliggende i jordbrugsområde.

Afstand fra staldanlæg og lign. til nærmeste naboer og byzone m.v.	Afstand
Nærmeste nabo m. Landbrugspligt – krav 50 meter	Ca. 350 m
Nærmeste nabo u. Landbrugspligt – krav 50 meter	Ca. 170 m
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	>1 km
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	>1 km
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren - vurdering indenfor 300 meter	>1 km

Afstand fra hele anlægget til nærmeste naturområder:	Afstand
Højmose	>15 km
Lobeliesø	>15 km
Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder	2 km
Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder	> 8 km
Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	> 8 km
Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	> 8 km
Ammoniakkfølsomme søer, herunder kalkrige søer* og vandhuller med kransnållager og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	> 8 km
<small>*Disse søtype er endnu ikke fuldstændigt kortlagt, hvorfor den nærmeste § 3 sø indenfor internationalt beskyttelsesområde er angivet.</small>	

Afstand fra anlæg til:	Afstand
Ikke almene vandforsyningsanlæg (krav 25 m)	25 m
Almene vandforsyningsanlæg (krav 50 m)	>1 km
Vandløb, grøft, dræn, søer (krav 15 m)	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej	25 m

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Afstand fra anlæg til:	Afstand
Levnedsmiddelvirksomhed	> 170 m
Beboelse på samme ejendom (krav 15 m)	> 25 m
Naboskel	> 70 m

Samlet vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget opfylder afstandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmoser, lobeliesø, hede større 10 ha, overdrev, større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor international naturbeskyttelsesområder).
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindingsanlæg offentlig og privat fællesvej og egen beboelse.

LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE OMRÅDER

Vurdering i forhold til anlægget.

Ifølge det ansøgte skal der ikke bygges eller renoveres. Der vurderes derfor ikke yderligere på de landskabelige forhold for anlægget, selv om en del af bygningerne ligger i landskabsområde.

Vurdering i forhold til arealer

Nogle af markerne er beliggende i et område, der i kommuneplanen 2009-2021 er udpeget som særligt værdifuldt kulturhistorisk område jvf. bilag 3. Kulturarvsarealet dækker dele af den såkaldte "Oldtidsvej", som løber langs sidste istids hovedopholdslinie gennem hele vestjylland fra Vesterhavet ved Trans ind til Karup Å. Vejforløbet eller vejkorridoren markeres af 1) fredede og overpløjede gravhøje, samt af 2) vejspor, som ses i heder og på luftfotos, og af 3) eksisterende veje og hulveje. Forløbet er meget markant fra Vesterhavet og helt ind til Stubbergård Sø og Flynder Sø. Herefter på det sidste korte stræk er der flere forløb, som hver især er markeret med gravhøje, men ikke så markant, som på resten af strækningen. Forløbet strækker sig over ca. 77 km. Der er ca. 430 fredede gravhøje i forløbet og registreret ca. 1070 overpløjede høje (hvoraf nogle kun er registrerede på luftfotos), altså i alt ca. 1500 gravhøje. Højrækken er uden tvivl en af de mest markante i landet.

Beskyttede fortidsminder

Marken 23-0 ligger inden for beskyttelseszonerne for beskyttede fortidsminder i form af gravhøje, jvf. bilag 3. Selve gravhøjen er beliggende uden for det respektive markareal. Gravhøjen er, jvf. § 29f i museumsloven, beskyttet af en 2 m beskyttelseszone, hvor der ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes. Der stilles ikke skærpende vilkår. Jvf. § 18 i Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstanden af arealet inden for 100 meters afstand fra gravhøje, medmindre Kommunen meddeler dispensation hertil.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Beskyttede diger

Op til flere af markerne er der registreret beskyttede diger Jvf. bilag 3. Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linieformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstyriske digestrukturer. Digerne er beskyttet i henhold til museumslovens § 29a. Der må derfor ikke foretages ændring i tilstanden af digerne. Digerens placering vurderes ikke at være af betydning for arealanvendelse i indeværende godkendelse.

Holstebro Kommune vurderer samlet, at den ansøgte arealdrift ikke vil medføre forringelser af de landskabelige eller kulturhistoriske værdier i området.

OPHØR AF HUSDYRBRUGET

Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes og indholdet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt driftsbygninger ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

Husdyrbrugets anlæg**Det ansøgte husdyrhold**

Husdyrbruget drives konventionelt med den i skema 1 angivne produktionsstørrelse i de staldsystemer, der er angivet i skema 2.

Skema 1. Produktionsstørrelse

Dyreart og dyretype	Tilladt produktion		Ansøgt produktion	
	Antal	DE	Antal	DE
Jers. årskøer	140	159,18		
Jers. Kalve (0-6mdr.)	24	4,8		
Jers. Årsopdræt (6-23 mdr.)	113	41,62		
Tyrekalve, Jers. (0-6 mdr.) (40-50 kg.)	70	0,51		
Kvier (6.-23 mdr.) st. race			240	111,90
Småkalve (3-6 mdr.), st. race			25	7,37
I alt	347	206,11	265	119,27

Produktionsniveau

Produktionsniveauet ligger stabilt hen over året, og der forventes ikke varierende belastning fra husdyrproduktionen i løbet af året. Almindelige sæsonudsving, naturlige produktionsudsving samt tilpasninger pga. sygdom og lignende kan ske og accepteres.

Der stilles vilkår om, at der maksimalt må produceres det ansøgte dyrehold som beskrevet i skema 1 indenfor hvert planår (1. august-31. juli).

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Udnyttelse af produktionsniveau

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Stalde

Ændring af dyreholdet fremgår af skema 2, hvor antallet af dyr i nudrift og ansøgt drift samt staldsystem fremgår. Situationsplan over husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg fremgår af bilag 2.

Skema 2. Staldsystemer (Stald nr. angiver staldnummeret, som det er angivet i ansøgningsystemet, og bogstaver under staldnavn henviser til de i bilag 2 angivne).

Stald nr.	Staldnavn	Dyreart/type og evt. vægtkorrektion	Nudrift drift		Ansøgt drift		Staldsystem
			Antal	DE	Antal	DE	
1.1.1.	Kostald (E)	Jers. årskøer	137	155,77			Sengestald (Ringkanal)
		Jers.kvier (6 mdr.-Kælvning)	78	28,89			Sengestald (Ringkanal)
		Kvie tung race (6-23 mdr.)			24	11,19	Sengestald m Fast gulv
		Kvie tung race (6-23 mdr.)			131	61,08	Sengestald (Ringkanal)
		Kvie tung race (6-23 mdr.)			45	20,98	Sengestald (Ringkanal)
1.1.2.	Kalvestald (L)	Jers. Kalve (0-6 mdr.)	15	3			Dybstrøelse
		Jers. årskøer	3	3,41			Dybstrøelse
		Kalve tung race (3-6 mdr.)			25	7,37	Dybstrøelse
1.1.3.	Kviestald (D)	Jers.kvier (5 mdr.-Kælvning)	35	12,73			Sengestald (Ringkanal)
		Kvie tung race (6-23 mdr.)			40	18,65	Sengestald (Ringkanal)
1.1.4.	Kalvehytter	Tyrekalve, Jers. (0-6mdr.) (40-50 kg.)	70	0,51			Dybstrøelse
		Jers. Kalve (0-6mdr.)	9	1,8			Dybstrøelse

I forbindelse med omlægningen af dyreholdet, sker der ingen ændringer af bygninger udover at malkeanlæg fjernes. I det følgende afsnit (BAT i staldanlæg) er der beskrevet de punkter, som ansøger har anført i forbindelsen med valget af de enkelte respektive tiltag til både BAT og generelle krav samt fravalget af andre generelle virkemidler i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse af husdyrbruget.

BAT i staldanlæg

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald 1.1.1 (Kostald)

BAT på kvægstalde er i dag enten gylleforsuring (Ma.St.01: v2 05-09) eller præfabrikerede drænedede gulve (107.04-51).

Stalden er bygget i 1998 og dermed forholdsvis ny. Det er omkostningstungt at ændre til præfabrikerede gulve, hvilket ej heller ønskes idet gulvet kan blive glat og volde klovproblemer. I stedet vælges forsuring, som giver en reduktion i ammoniakfordampningen på 50 %. Derved kan gulvtypen bibeholdes. Ved etablering af gylleforsuring forventes en ammoniakreduktion på 50 %. Holstebro Kommune vurderer, at stald 1.1.1 lever op til BAT.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

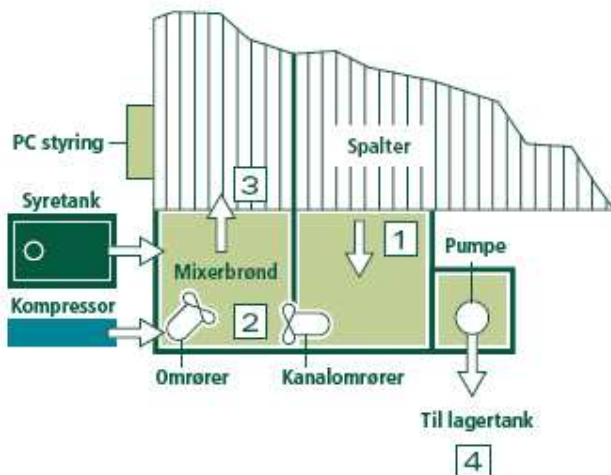

Til forsuring af gylle er tilsætning af svovlsyre den foretrukne metode. Dette skyldes dels, at svovlsyre er den billigste syre på markedet, samt at den fås koncentreret (96 %). Desuden tilføres gyllen svovl, hvilket kan være en fordel, da gyllen så vil kunne anvendes til fuldgødsning.

Forsuring af gylle er imidlertid ikke uproblematisk, idet tilsætning af stærk syre til væske kan resultere i kraftigt varmeudvikling. Dette kan for eksempel betyde øget ammoniakfordampning samt skumning. Ved tilsætning af mindre mængder syre ved tilstrækkelig omrøring vil dette dog normalt ikke udgøre et større problem.

Danske undersøgelser har vist, at svovlsyretilsætning til gyllekanaler i kvægstalde kan reducere ammoniakfordampningen med cirka 50 % i forhold til referencesystemet (FarmTest rapport nr. 21).

Forsøringsanlægget etableres på sydsiden af stald 1.1.1. (E) jvf. bilag 2. Holstebro Kommune stiller vilkår om, at syretanken sikres mod påkørsel.

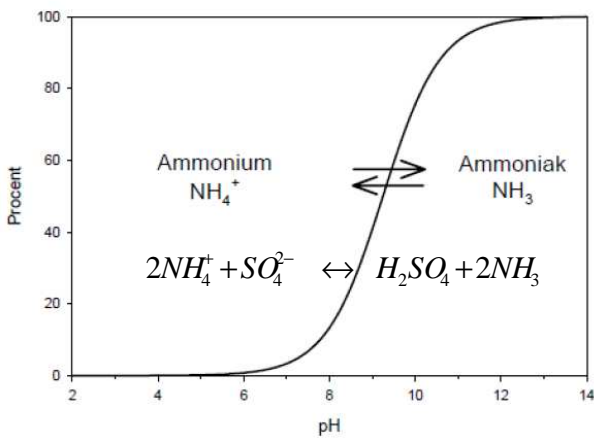

1. Gyllen løber ud til mixerbrønden.
2. I mixerbrønden/procestanken tilføres svovlsyre for at sænke pH-værdien. Gyllens indhold af ammoniak overgår til ammonium, som ikke kan fordampe.
3. Den behandlede gylle pumpes tilbage i gyllekanalerne i stalden, så fordampningen minimeres her.
4. Den overskydende mængde gylle pumpes til gyllebeholderen (lagertank).

Skitsen er kopieret fra producenten –Infarm A/S web-side.

Den primære grund til at forsuring er interessant, er den kemiske ligevægt mellem ammoniak (NH_3) og ammonium (NH_4^+). Når pH er ca. 9,25 er der ligevægt mellem de to stoffer.

Da kun ammoniak kan fordampe, er pH afgørende for, hvor meget ammoniak der fordampes fra eksempelvis staldanlæg, gyllebeholdere samt under udbringning.

Figuren kopieret fra :”Svovlsyrebehandling af gylle”
Teknisk revidering af BAT-blade for landbrug. Pro-
jekt: 3133-10 BAT revision. Udført af Agrotech.

Gylle har normalt en pH på ca. 7,2, og for-
målet med gylleforsuring er at reducere pH
til mellem 5,0-6,0, hvorved ligevægten for-
skydes til venstre, så der næsten kun er
ammonium tilstede i gyllen, hvorved der
ikke sker ammoniakfordampning.

Sikring mod svovlsyrespild

Der skal etableres en 10x10 cm's kanal
hele vejen rundt på den betonplads forsuri-
ngsanlægget placeres på. Fra kanalen
skal der være rør ind i gyllekanalerne, hvor-
ved eventuelt spild fra tanken ledes til gyl-
lesystemet. Syrelevering skal ske via god-
kendte syretransporter, med (ADC) uddan-
nede chauffører. Overpumpning af syre til
tanken sker via vakuumsystem, der sikrer

mod dråbetab. Endvidere er der rindende vand til rådighed under påfyldning til neutralise-
ring af syren, hvis der ved et uheld sker spild. Ovenstående sikres ved vilkår.

Korrekt funktion

Alle processer styres automatisk, og al overvågning foregår via PC-styring. Alle data lag-
res elektronisk som dokumentation for korrekt drift. Der sker kontinuerlig måling af pH og
syreforbrug. Såfremt anlægget ikke kører korrekt, vil systemet afgive en alarm, som mod-
tages via mobiltelefon. For at sikre en løbende korrekt funktion af anlægget, skal der udfø-
res en daglig kontrol af blandt andet pH-værdier, syreforbrug i de enkelte staldafsnit, rest-
mængde af syre, skueglas jvf. lækagekontrol og vurdering af bløde alarmer i henhold til de
anvisninger producenten angiver. Driftsfejl og alarmer noteres i driftsjournal. Ovenstående
sikres ved vilkår.

Vedligehold, kontrol og kalibrering

Farmtest nr. 41 – 2007 viser, at der er behov for en fast procedure til kalibrering og kontrol
af pH-målingerne. Farmtestens anbefalinger er, at der skal indgås aftale med leverandør
af anlægget om kontrol jvf. servicemanual, herunder kalibrering af pH-målere med faste
tidsintervaller eller at landmanden indfører sit eget system, som sikrer regelmæssig kali-
brering. I ansøgningsmaterialet er der ikke fremført ønske om, at landmanden ønsker sit
eget system, hvorfor der i miljøgodkendelsen stilles vilkår om, at der indgås serviceaftale
med leverandøren af anlægget vedrørende kontrol jvf. servicemanual.

Af Farmtest nr. 41 – 2007 fremgår det, at det største problem med gylleforsuring er, at få
anlægget til at køre stabilt i forbindelse med opstart af anlægget. Det vurderes derfor, at
der i en periode skal udføres mindst 4 årlige servicekontroller og pH-målerkalibreringer.
Når anlægget efter det første driftsår har kørt med dokumenteret fuld effekt, i form af en
gennemsnitlig pH-værdi på maksimalt 6,0 i gyllen målt over månedsbasis, kan kontrol- og
kalibreringshyppigheden nedsættes til to årlige eftersyn efter skriftlig aftale med Holstebro

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Kommune. Husdyrbruget skal i den forbindelse fremsende kommenteret udskrift af pH-loggen for en driftsperiode på 6 måneder for anlægget.

Kalibrering og kontrol skal noteres i husdyrbrugets driftsjournal. Alternativt kan kontrolrapporten fra serviceeftersynene vedlægges driftsjournalen. Disse skal være tilgængelige for tilsynsmyndigheden i minimum 5 år. Såfremt Holstebro Kommune vurderer at hyppigere kontrol og kalibrering er nødvendig for korrekt funktion/effektivitet af anlægget, kan intervallerne sættes op.

Under normale lagringsforhold stiger gyllens pH-værdi lidt under lagring. Denne stigning er indeholdt i den opnåede reduktion i ammoniakfordampningen. Det er derfor ikke nødvendigt at stille krav til dokumentation af gyllens pH-værdi under lagring. Det forudsættes dog at den forsurede gylle ikke blandes med ikke forsuret gylle, hvilket der stilles vilkår om..

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald 1.1.2 (Kalvestald)

Der ændres ikke ved stalden eftersom det ønskes at småkalvene går på dybstrøelse. Holstebro Kommune vurderer at dybstrøelse er BAT i kalvestalde. Holstebro Kommune stiller dog vilkår om, at der på alle dybstrøelsesafsnit skal strøs halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.

Ansøger valg og fravalg af BAT i stald 1.1.3 (Kviestald) -1.1.4(Kalvehytter)

Stald 1.1.3 er bygget i 1978 og renoveret i 2001. Pga. alderen fravælges forsuring, idet der kan opstå ætsninger i betonen. Der er kun plads til 40 dyr - og den anvendes som en slags karantæne stald. Holstebro Kommune vurderer, at det ikke vil være proportionelt at indføre forsuring eller præfabrikerede drænedede gulve, men vil under revurdering af miljøgodkendelsen stille vilkår om, at der indføres BAT efter den tids gældende standarder.

Stald 1.1.4, som er kalvehytter, tages ud af brug.

Samlet vurdering af staldanlæggene

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbrugets staldanlæg lever op til BAT med de stillede vilkår.

Ventilation

Der er naturlig ventilation i alle stald 1.1.1. (Kostald). Idet staldventilationen er naturlig er den kun forbundet med et minimalt energiforbrug. Holstebro Kommune vurderer naturlig ventilation som værende BAT i pågældende stald.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Der er mekanisk ventilation i stald 1.1.2. (Kalvestald) og stald 1.1.3. (Kviestald). Holstebro Kommune vurderer, at det ikke vil være proportionelt at ændre ventilationsformen, men stiller i stedet vilkår om at ventilatorerne rengøres hvert forår iht. producentens anvisninger. Rengøringen noteres i driftsjournal (bilag 10).

Såfremt der senere ønskes ændring i ventilationsformen på husdyrbruget, skal dette forinden vurderes iht. principperne for BAT, og forhold omkring bl.a. støj og energiforbrug m.v. skal gennemgås.

Rengøring af staldanlæg

Stalde rengøres efter behov. I det erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på staldlugtemissionen, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Foder

Det fremgår af ansøgningen at forbruget af foder er ca. 500.000 FE. Korn opbevares i hus B/C (bilag 2) med et forbrug på ca. 350 tons.

Der er 1-dags foderkontrol på husdyrbruget ca. 1 gang om måneden. Foderplanen udarbejdes i samarbejde med en uvildig konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring. Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.

Vurdering

Husdyrbruget producerer foderet til kvægholdet på egen jord. Der udtages foderprøver og fodringen tilrettelægges ved hjælp fra kvægbrugskonsulent. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

Holstebro Kommune vurderer, at fodringen på husdyrbruget lever op til BAT.

Ensilage opbevaring og håndtering

Det fremgår af ansøgningen at ensilage opbevares i silo eller markstak. Ca. 70 % opbevares i silo og resten i markstak, afhængig af høsten.

I henhold til gældende lovgivning må saftgivende ensilage ikke placeres i markstak. Ikke saftgivende ensilage må efter gældende lovgivning placeres direkte på marken i markstak.

Oplag af ensilage i markstak under visse omstændigheder kan medføre risiko for punktkildeforurening grundet udvaskning af næringsstoffer eller organisk stof til vandmiljøet. Risikoen herfor afhænger af flere faktorer, såsom manglende fortørring, uhomogene blandinger, lille absorptionsevne i blandingselementer, hurtig saftafgivelse fra foderemner eller lille tørstofprocent i udgangsmaterialet. Ved saftafgivelse fra ensilage i markstakke er der risiko for udvaskning af næringsstoffer til sårbart vandmiljø eller eksempelvis vandindvindingsanlæg. Risikoen herfor stiger ved anvendelse af samme ensileringsareal år efter år.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Jvf. BREF-dokumentet er det BAT, at placere f.eks. gødningsstakke på skiftende lokaliteter på en sådan måde, at punktkildeforurening og afstrømning til følsomme receptorer reduceres. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at der i denne kontekst er visse ligheder mellem ensilage- og kompostmarkstakke. I forbindelse med etablering af ensilage-markstakke kan der desuden forekomme lugt- og støjgener i forbindelse med ensilering og efterfølgende foderafhentning og evt. foderblanding, hvilket kan være til gene for f.eks. naboer.

Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ikke-saftgivende ensilage oplagt direkte på marken i markstak, skal placeres på skiftende lokaliteter år efter år, og ikke på samme sted inden for 5 år. Der stilles herudover vilkår om, at ensilageoplag på mark skal overholde de i skema 3 angivne afstandskrav for at sikre mod gener og forurening.

Skema 3. Afstandskrav for markstakke.

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb, grøfter, dræn og søer samt offentlig vej eller privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Der stilles herudover vilkår om, at der skal føres en journal for placering af stakkene på kort m.v. og at ensilagespild/ensilagerester løbende, minimum en gang om ugen og altid før varslet regn, skal fjernes fra marken og placeres på et anlæg godkendt til opbevaring af ensilage eller gødning, og at overdækningsmateriale løbende skal fjernes fra marken.

Grundet risiko for overfladeafstrømning til overfladevand, stilles der vilkår om, at ensilage-markstakke ikke må placeres på arealer, der skråner mere end 6 grader mod overfladevande uanset afstanden til disse.

Lavbundsarealer uden okkerklasse har et ringe indhold af jern i jorden og dermed en ringe evne til at binde partikulært fosfor, hvorfor arealerne er risikoarealer mht. fosforudvaskning. Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ensilagestakke ikke må placeres på lavbundsarealer uden okkerklasse, da der kan være en større risiko for udvaskning fra disse arealer, jvf. bilag 7.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget opfylder kravene til BAT for opbevaring af ensilage. Da naturlige udsving i foderhøsten kan bevirke, at ensilage placeres i markstak, vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT for placering af disse.

Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof

Olietanke

På ejendommen har Holstebro Kommune registreret følgende olietanke:

Type	Placering	Etableret år	Indhold
Underjordisk	Maskinhus	1975	1.800 L, Diesel

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Olier og kemikalier

På ejendommen opbevares olie og spildolie i egnede beholdere i maskinhus. Påfyldning af dieselolie på køretøjer foregår i maskinhus.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant. Oplagspladsen/spildbakken skal have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, hvorfor der ikke stilles skærpende vilkår.

Affald og kemikalier

På husdyrbruget fremkommer der affald i form af emballage fra foder, udsæd, rengøringsmidler mv. Derudover fremkommer der plastikaffald i forbindelse med fodring af ensilage. Husdyrbrugets håndtering af affald er opsummeret i skema 4.

Skema 4. Affald fra husdyrbruget håndteres iht. nedenstående.

Affaldskode	Type	Mængde / Opbevaring	Bortskaffelse
EAK-kode 20-01-18-00	Medicinrester og kanyler	Opbevares i lukket beholder indtil afhentning. Begrænset mængde	Afhentes af autoriseret firma.
EAK-kode 02-01-10	Jern	Variierende	Genbrug
ISAG-kode 50.00	Papir /pap	Container	Afhentes af autoriseret firma.
EAK-kode 02-01-04	Plast	Container	Afhentes af autoriseret firma.
EAK-kode 13-02-03-00	Spildolie	Max 100 L i tromler	Afhentes af autoriseret firma.

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald. Dette regulativ er gældende for husdyrbruget. Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres og bortskaffes og registreres iht. affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen. Der gøres opmærksom på, at farligt affald såsom spildolie skal transporteres og afhændes til en af Holstebro Kommune godkendt transportør/modtager. Liste over godkendte transportører/modtagere kan ses på Holstebro Kommunes hjemmeside.

Ønskes det at aflevere enkelte fraktioner til anden bortskaffelsesordning, skal dette ske til godkendte modtagere. Derudover skal husdyrbruget registrere affaldsproduktionen efter de gældende regler.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant. Oplagspladsen/spildbakken have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Indenfor affaldsområdet, er BAT bl.a., at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres iht. gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes iht. ovenstående uden der sker ophobning. Der stilles ikke skærpede vilkår til opbevaring af affald, da forholdene er omfattet af gældende lovgivning. Det stilles vilkår om, at husdyrbruget skal arbejde for at nedbringe affaldsfrembringelsen, og at husdyrbruget ved tilsyn skal redegøre for tiltag.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT.

Døde dyr

Det fremgår af ansøgningen at døde dyr opbevares, indtil afhentning af DAKA, i skyggen syd for den sydligste stald (bilag 2). De overdækkes med pressening indtil afhentning. Der dør kun meget få om året og kun én ad gangen. Afhentningstidspunktet bestemmes af DAKA.

I henhold til gældende regler skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden, og hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådselædende dyr. I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal dette ske med en fast overdækning. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Alternativt kan afhentning udsættes indtil containeren er fuld – dog maks. 3 uger efter påbegyndt påfyldning, såfremt dyrene opbevares på køl.

Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket, i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold. Der stilles vilkår hertil. Ligeledes stilles der vilkår om, at kadaverpladsen indrettes således, den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

Holstebro Kommune vurderer, at håndteringen af døde dyr opfylder gældende lovkrav. Der gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed på området, og denne kan påbyde, at opbevaringsstedet f.eks. flyttes længere væk fra offentlig vej.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Sprøjtemidler og medicin

Opbevaring

Kemikalier og sprøjtemidler opbevares i kemikalierum. Kemikalieaffald skal opbevares i egnede beholdere (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på tæt bund med opkant og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde. Oplaget skal i henhold til gældende lovgivning opbevares utilgængeligt børn, dyr og uvedkommende. Oplagringspladsen skal være under tag og indrettet således, at evt. spild kan opsamles i f.eks. en spildbakke.

Håndtering af marksprøjte

Spild under påfyldning og rengøring af marksprøjter er en væsentlig kilde punktkildeforurening og til pesticider i overfladevand samt forurening af grundvand. Forurening fra punktkilder kan med få enkle tiltag minimeres.

Der er generelt lovkrav om, at tapstedet, hvor sprøjten fyldes med vand, skal være forsynet med kontraventil, der sikrer mod tilbagesugning af væske fra sprøjtetanken. Påfyldningen af vand skal være styret med vandur eller lignende, der forhindrer overløb af sprøjtetanken. I forbindelse med påfyldning af sprøjter må der ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten.

Påfyldning af bekæmpelsesmidler i marksprøjter skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand eller på det areal, der skal behandles. Påfyldning i marken må ikke ske mindre end 300 meter fra vandforsyning til drikkevandsformål eller mindre end 50 meter fra hhv. overfladevande, drænsystemers rense- og samlebrønde eller § 3 beskyttet natur.

Vask skal ske på vaskeplads eller det areal, der er blevet behandlet. Vaskevand fra en vaskeplads skal opsamles i gyllebeholder eller anden beholder og udbringes i henhold til bestemmelserne i husdyrbekendtgørelsen. Vaskepladser må ikke etableres nærmere end 50 meter fra hhv. overfladevande, § 3 beskyttet natur eller almen vandforsyning. Afstandskravet til ikke almen vandforsyning er 25 meter.

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold af plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord mv.

Gylle med indhold af rester af plantebeskyttelsesmidler, som ikke er godkendt til udendørs anvendelse, skal bortskaffes efter reglerne i bekendtgørelsen om affald.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at kravet om BAT overholdes.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

Der findes 2 gyllebeholdere på husdyrbruget. Det er i ansøgningen oplyst, at:

- Beholdere er stabile og kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Naturligt flydelag i begge beholdere
- Beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

I skema 5 angives gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget.

Skema 5. Opbevaringskapacitet.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Sidste 10 års beholderkontrol	Kapacitet [m ³]
Gyllebeholder H	1987	2007	807
Gyllebeholder I	1996	2007	2.000
Fortank og kanaler		---	627
SAMLET OPBEVARINGSKAPACITET:			3.434

På husdyrbruget er der en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning svarende til mere end 9 måneders produktion. Husdyrbruget skal, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen, mindst råde over en opbevaringskapacitet svarende til mindst 6 måneders tilførsel, om end opbevaringskapaciteten skal være tilstrækkelig til, at husdyrgødningen kan udbringes miljømæssigt forsvarligt. Dette betyder reelt, at et husdyrbrug skal råde over en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion for at sikre, at udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstofindhold opfylder kravene i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er bl.a. følgende tiltag:

- at udbringningen ikke giver anledning til unødige gener.
- at anlæg til opbevaring af gødning mindst en gang om året tømmes for inspektion for revner/utætheder m.v. og vedligeholdelse.
- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på husdyrbruget.
- at flydelag på gyllebeholdere opretholdes, og at flydelaget hurtigt reetableres, når det brydes.

Holstebro Kommune stiller vilkår om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet, samt at anlæg til opbevaring af gødning mindst en gang om året tømmes for inspektion for revner/utætheder m.v. og vedligeholdelse, samt at omrøring kun sker i forbindelse med udbringning.

Afgasset Biomasse der modtages fra Lemvig Biogasanlæg opbevares i beholder H, jvf. bilag 2, inden udbringning. Holstebro Kommune vurderer, at det ikke vil være BAT at overdække gyllebeholderen ud fra en proportionalitetsbetragtning. Holstebro Kommune henviser dog til at beholdere til afgasset biomasse, der er baseret på andet end ren husdyrgødning, kan være selvstændigt godkendelsespligtige efter miljøbeskyttelsesloven.

Hvis der således modtages mere end 30 ton afgasset biomasse pr. dag, er beholderen godkendelsespligtig i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 33. Holstebro kommune skal derfor meddele en miljøgodkendelse til beholderen.

Hvis der modtages mindre end 30 ton afgasset biomasse pr. dag, kan beholderen være godkendelsespligtig i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 19. Eventuel godkendelsespligt vil afhænge af beholderens indhold og anvendelse.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår og gældende regler lever op til BAT.

Påfyldning af gyllevogne

Erfaringer viser, at gyllevogne med påmonteret Pumpe og returløb ikke medfører spild af husdyrgødning ved påfyldning af gyllevognen. Såfremt påfyldning sker, med en på gyllebeholderen fastmonteret Pumpe, skal der forinden etableres en påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder.

Da der kan benyttes gyllevogne, med påmonteret Pumpe og returløb, er det ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne og lignende, foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der opstår spild, ved påfyldning af gyllevogne, kan tilsynsmyndigheden kræve, at påfyldning o.l. skal ske på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder.

I henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens regler skal pumperør monteret på åbne gyllebeholdere enten svinges ind over beholderen og fastlåses i denne position, eller være forsynet med en afspærringsventil til pumperøret eller lignende foranstaltning, når pumpen ikke anvendes, og ikke er under opsyn. Pumper, der anvendes til tømning af gyllebeholdere, skal være forsynet med en timer eller lignende foranstaltning, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen ad gangen end hvad der svarer til indholdet i en gyllevogn. Pumper skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, f.eks. ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

Holstebro Kommune vurderer, at forhold omkring pumper er tilstrækkeligt reguleret igennem de generelle regler, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning

Som hovedregel skal fast husdyrgødning (inkl. dybstrøelse) opbevares på en møddingsplads med fast bund og afløb. Komposteret dybstrøelse må dog opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse fra kvæg, der har ligget i stalden i 3-4 måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det kan opbevares i marken.

Komposteret dybstrøelse må placeres i markstakke, såfremt markstakkene er overdækkede og placeres, så de overholder kravene for ensilagestakke jvf. afstand og lavbundsarealer uden okkerklasse.

På dette husdyrbrug er der tale om opbevaring af dybstrøelse svarende til ca. 100 m³, som opbevares i markstak.

Sikring af omgivelserne mod gener og forurening

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Der stilles vilkår om, at komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstak, skal placeres mindst 150 meter fra nabobeboelse uden landbrugspligt, samt at omlastning ved udkørsel af dybstrøelse skal ske minimum 150 meter fra nabobeboelse. Der stilles vilkår herom for at reducere risikoen for gener relateret til lugt og fluer. En omlastning må højst tage en uge.

Foderrester m.v.

Gødning, foderrester mv. fra den daglige rengøring må ikke opbevares i markstak, da det ikke opfylder kravene i loven for opbevaring af kompost i markstakke, men skal i stedet opbevares på godkendt opbevaringsanlæg f.eks. ensilagesilo, møddingsplads, container beregnet til mødding, gyllebeholder eller lignende.

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Ammoniak

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget forventes at være på 559 kg/år, hvilket er en meremission på -1279 kg N / år i forhold til førsituationen.

Skema 6. Ammoniakfordampning fra husdyrbrugets staldanlæg.

Beskrivelse	N-emission
Er det generelle krav til ammoniaktab fra stald og lager overholdt	Ja
Emission fra stalde omfattet af kravet om 25 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (Staldafsnit for eksisterende produktion)	0 kg N / år
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	429 kg N / år
Emission fra stalde m.v., der ikke er omfattet af det generelle krav	0 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	97 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	33 kg N / år
Samlet emission efter udvidelse og 25 % reduktion	559 kg N / år
Meremission	-1279 kg N / år

Det generelle krav om ammoniakreduktion – 25 %

Krav om 25 % ammoniakreduktion i forhold til referencesystemet gælder for stalde, hvor der sker etablering, udvidelse eller ændring. Kravet er opfyldt jvf. IT-ansøgningen. Virkemidler, som er anvendt til at opnå reduktionen, er gylleforsuring. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrlovens beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt.

Bufferzonekrav til § 7 naturtyper

Meremissionen er beregnet til -1279 kg N pr. år. Alle staldafsnit og opbevaringslagre ligger længere væk end 1000 meter fra nærmeste naturområder omfattet af lovens § 7. Husdyrbruget er derfor ikke omfattet af afskæringskriterierne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Der stilles ikke skærpede krav til ammoniak på baggrund af § 3 områder i nærheden af husdyrbrugets anlæg.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Tør natur påvirkning

Husdyrbrugets anlægs ammoniakpåvirkning af den omkringliggende beskyttede tørre natur både inden og uden for de internationalt beskyttede områder er behandlet samlet i det følgende. Ændringen af dyreholdet medfører en meremission fra anlægget på -1279 kg N/år, således at den samlede emission bliver på i alt 559 kg N/år.

Natura 2000 områders påvirkning

Det nærmest liggende Natura 2000-område i forhold til ejendommen er EF-habitatområde nr. 225 Idom Å og Ormstrup Hede. Afstanden hertil er over 8 kilometer. På grund af afstanden og det betydelige fald i udledningen af ammoniak ved ændringen (1279 kg N/år) vil projektet ikke få nogen negativ indflydelse på habitatområdet.

Uden for Natura 2000 områder

Hedeområde

Ca. 2000 meter SV for husdyrbruget anlæg ligger et hedeområde, der er beskyttet af husdyrlovens § 7. Der er ingen merbelastning fra husdyrbruget, og totalbelastningen fra husdyrbruget er på 0,0 kg N/ha. På baggrund heraf vurderer Holstebro Kommune, at projektet ikke påvirker naturområdet væsentligt negativt.

Det naturareal, som ligger nærmest ejendommen og som er forholdsvis højt målsat i den gældende naturplan (B-målsat), ligger 5 kilometer fra ejendommen, og på grund af afstanden og det betydelige fald i udledningen af ammoniak fra projektet vil dette ikke få nogen negativ indflydelse her.

Indenfor en afstand af 1 km fra ejendommen findes enkelte vandhuller og små moseområder, som er C-målsatte, og som ikke forventes at være følsomme overfor atmosfærisk kvælstof.

Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning

Siden den 1. august 2007 har det været et generelt krav, at flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græsmarker beliggende i en afstand under 1000 meter fra de naturarealer, der er omfattet af "bufferzonereglen". To af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende tættere på end 1000 meter fra naturområder omfattet af husdyrlovens § 7 og naturbeskyttelseslovens § 3, og arealerne er derfor omfattet af kravet, jvf. bilag 8.

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde (hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7 eller § 3 beskyttet natur) er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha ved udbringning af uforsuret gylle. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten ved udbringning af uforsuret gylle. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer der grænser op til naturområder, som er følsomme for ammoniakpåvirkning-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

ger, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav om f.eks. nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etablering af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha. Ved udbringning af forsuret gylle forventes det, at ammoniaktabet ved overfladefordampning er ca. 1/3 af ubehandlet gylle.

Naturtyper og nedfældningskrav

Markerne 21-0 og 23-0 er beliggende i bufferzone II til beskyttede naturtyper jvf. bilag 8, og er derfor omfattet af krav om nedfældning på sort jord og græs.

Ingen af de angivne udbringningsarealer for husdyrgødning i Holstebro Kommune er registreret som beskyttede i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3. Ift. arealer i Struer Kommune henvises til bilag 11

I tilknytning til udbringningsarealerne for husdyrgødning er registreret enkelte vandhuller beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Der gøres opmærksom på, at der om vandhuller med til- og afløb gælder 2 meter dyrkningsfrie bræmmer.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere m.v. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet er det fx staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har bl.a. til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleværdige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og nabo-ejendomme.

Lugtemissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller der omtales FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Det er i skema 7 angivet, hvilken af de to modeller der giver den korteste geneafstand.

Skema 7. Beregning af geneafstande efter FMK vejledningen og 'Ny Lugtvejledning'

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand ansøgt drift	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	154,83 meter (ny model)	---	---	---	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	87,04 meter (ny model)	---	---	---	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	48,96 meter (ny model)	---	---	---	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Samlet vurdering for lugt

Beregningerne viser, at genekriterierne i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. På baggrund heraf vurderes det, at kvægbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener hos de omkringboende.

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger, da gyllebeholderne er omfattet af de generelle afstandsregler. Der stilles ikke skærpede krav til gyllebeholdere eller udbringningspraksis, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omkringboende.

Der stilles vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinjer fra miljøstyrelsen (referencelaboratoriet). Udgifter i forbindelse med undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.

Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at lugtgenerne er væsentligt større end forventet på baggrund af grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen jf. de stillede vilkår kræve udført lugtmålinger og at der gennemføres projekter for at afhjælpe lugtgenerne.

Transport

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Husdyrbrugets trafikale belastning af omgivelserne skal vurderes i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse, inden afgørelse om godkendelse træffes. Efter dette tidspunkt kan selve trafikken ikke reguleres af miljømyndigheden. Ved vurdering af hensigtsmæssig lokalisering af husdyrbruget indgår til- og frakørselsforholdene for husdyrbruget. Hvis kørsel forbundet med husdyrbruget medfører væsentligt øgede trafikale- og miljømæssige gener i nærområdet (f.eks. mange transporter igennem landsbyområder m.v.), og hvis disse gener ikke kan afhjælpes ved valg af alternative til- og frakørselsforhold, kan det indgå i overvejelserne, hvorvidt kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på godkendelse til etablering af udvidelse af et eksisterende husdyrbrug.

Skema 8. Oversigt over antallet af årlige transporter:

Type	Antal transporter	
	Nudrift	Ansøgt drift
Indkøbte foderstoffer	18	8
Diesel	9	9
Husdyr til/fra husdyrbruget	14	26
Mælk	182	0
Husdyrgødning ikke off. vej	50	50
Husdyrgødning off. vej	100	100

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Type	Antal transporter	
	Nudrift	Ansøgt drift
Husdyrgødning fra biogasanlæg	0	30
Grovfoder / ensilage ikke off. vej	55	55
Grovfoder / ensilage off. vej	55	55
Handelsgødning	2	2
DAKA	15	2
Dyrlæge	50	10
Antal transporter i alt	550	347

Antallet af transporter falder med ca. 37 % som følge af ændringen af dyreholdet, jvf skema 8. I ansøgningen er det angivet, at flytning af dyr sker i arbejdstimerne, samt at de øvrige transporter foretages af maskinstation, foderstoffer m.m. og landmanden har derfor ikke indflydelse på tidspunktet. Der vil være støj fra transporten, men idet antallet er faldende vil støjen også være faldende. Der er en enkel beboelsesejendommen (Godrimvej 4) på grusvejen op til ejendommen. Ellers er det et landbrugsmæssigt område med andre landbrug.

Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støjen herfra minimeres. For at mindre gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset. Dette sikres ved vilkår.

Rengøring af offentlig vej

Det skal bemærkes, at der, ved tilsvinning af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørselsens ophør, jvf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

BAT i forbindelse med transport er bl.a.:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til kravet om BAT, og at transporterne kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for de omkringboende.

Støj

Støjklender på husdyrbruget består primært af transport, blanding af foder, ventilation og korntørringsanlæg. Transport og blanding af foder sker periodisk og primært i dagtimerne. Ventilation vil køre efter behov. Korntørringsanlægget vil køre efter behov efter høst.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en række vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Der er ikke foretaget støjregninger i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen, og det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke, og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for de omkringboende fastsættes der vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Såfremt der

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

Det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt, ved almindelig anvendelse af de pågældende støjkloder indenfor normal arbejdstid, og ved de stillede vilkår.

Støv

Der kan især i tørre perioder forekomme støv fra ejendommen ved færdsel med køretøjer. Der henvises til god landmandspraksis, dvs., at for at begrænse støvgener skal al transport til og fra bedriften foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel således at omgivelserne påvirkes mindst muligt. Eftersom antallet af transportere er faldet ca. 37 % ift. nudrift stiller Holstebro Kommune ikke skærpede vilkår ift. støv men henviser til god landmandspraksis.

Lys

Der er lys på endegavlen af hus F og E samt på siden af B/C jvf. bilag 2. Det er endvidere oplyst, at der vil være dæmpet natbelysning

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, da der er bevoksninger af træer, samt bygninger der skærmer for lyset.

Spildevand

Spildevand, herunder husholdnings- og processpildevand fra husdyrbruget håndteres som angivet i nedenstående skema 9.

Skema 9. Spildevand.

Spildevandstype	Håndtering
Tag- og overfladevand	Ledes til dræn
Vand fra ensilageplads	Ledes til gyllebeholder via fortank
Vaskevand fra stalde	Ledes til gyllekanaler
Husspildevand	Ledes til septiktank, der er tilmeldt den kommunale tømningsordning

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan kan ejendommen evt. blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på ejendommen.

Overfladevand fra udenomsarealer ledes primært til overfladisk nedsivning og til dræn. Idet der er tale om et kvægbrug, hvor det primære dyrehold er placeret i kostald med naturlig ventilation gennem siderne og kun 25 DE i lukket stald med ventilation og udluftning i kip, vurderer Holstebro Kommune at der ikke skal stilles vilkår om at tagvand/ overfladevand ledes til faskiner. Yderligere har Holstebro Kommune i 1998 givet tilladelse til afledning af tagvand fra samtlige staldbygninger til drænsystem. Der vil på udenomsarealerne være risiko for forurening af omgivelserne, hvis arealerne ikke holdes fri for gødnings- og

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

foderspild. Der stilles derfor i miljøgodkendelsen vilkår til renholdelse af udenomsarealerne.

Skadedyr

Rotter

Ejendommen er tilmeldt kommunal rottebekæmpelsesordning, der besøger ejendommen efter behov. Forebyggelse sker ved renholdelse af stalde mv. for bl.a. foderrester.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, da husdyrbruget, i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, er forpligtiget til at sikre, at bygninger bliver fornuftigt vedligeholdt og fremtræder i gennemført renholdt stand, så rotternes leveduligheder på ejendommen begrænses mest muligt. Dette betyder, at husdyrbruget skal sikre, at affald eller foder ikke er tilgængeligt for f.eks. rotter, undgå rod på husdyrbruget og kontrollere rottesikringen ved døre, vinduer, rørgennemføringer og ventilationsåbninger, riste, lyskasser, skakte etc., bevoksninger, evt. ru mure, tagkonstruktioner, facaden generelt, kloaksystemets tilstand samt anmelde rotter og rette sig efter påbud meddelt af kommunalbestyrelsen.

Fluer

Fluer bekæmpes med Neoprex eller tilsvarende middel.

Der skal på husdyrbruget foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium. Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omkringboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

Driftsforstyrrelser eller uheld

Overpumpning af gylle

Anvendelse af kranvogn ved udkørsel af gylle minimerer risiko for uheld ved overpumpning. Der vil i miljøgodkendelsen ikke blive stillet vilkår til anvendelse af dødemandsknapper, timere og lign. i forbindelse med gylleanlæg, da det er Holstebro Kommunes opfattelse, at disse forhold er reguleret i eksisterende lovgivning, jvf. afsnit under påfyldning af gyllevogne.

Gylleuheld

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Fra husdyrbruget og dets gyllebeholdere er der mere end 500 m til nærmeste vandløb. Jvf. Holstebro Kommunes oplysninger er husdyrbruget og dets gyllebeholdere placeret på et drænet areal. Jvf. nedenstående afsnit om beredskabsplan, skal ansøger i denne redegøre for hvilke foranstaltninger der vil blive taget, hvis der skulle ske et gylleuheld og herunder redegøre for at gyllen ikke løber i dræn.

Der vil i miljøgodkendelsen ikke blive stillet vilkår til anvendelse af dødemandsknapper, timere og lign. i forbindelse med gylleanlæg, da det er Holstebro Kommunes opfattelse, at

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

disse forhold er reguleret i eksisterende lovgivning, jvf. afsnit under påfyldning af gyllevogne.

Bekæmpelsesmidler

Hvis bekæmpelsesmidler ved uheld blandes eller klumper sammen i sprøjtebeholderen, således at de ikke kan anvendes i en afgrøde, skal den ubrugelige sprøjtevæske bortskaffes som affald. Det samme gælder for større spild, som opsamles i forbindelse med uheld. Godkendelsesmyndigheden skal underrettes herom ved uheld. I akutte situationer skal beredskabet underrettes via 112. Godkendelsesmyndigheden skal klassificere affaldet som enten farligt affald eller ikke-farligt affald, og affaldet skal bortskaffes efter reglerne i affaldsbekendtgørelsen, herunder Holstebro Kommunes affaldsregulativ.

Beredskabsplan

Der er Holstebro Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden samt ansatte, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. gylleudslip, brand o.l.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå bedriften, og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres. I forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse er det oplyst til Holstebro Kommune, at en beredskabsplan er under udarbejdelse.

Beredskabsplanen skal indeholde et selvstændigt afsnit om afhjælpende foranstaltninger ved gylleudslip til arealerne, herunder placering af drænbrønde.

BAT er bl.a.:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan der skal benyttes i tilfælde af uheld eller lignende på husdyrbruget.
- at alle der arbejder på husdyrbruget er bekendt med beredskabsplanens indhold og ved hvor den kan findes.
- at beredskabsplanen hænges op synligt flere steder på husdyrbruget.
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til husdyrbrugets drift.

Der stilles vilkår til sikring af ovenstående. Beredskabsplanen skal foreligge færdig inden den 18-02 2011 og den skal skriftligt accepteres af Holstebro Kommune. Beredskabsplanen er ikke færdig før den er skriftligt accepteret af Holstebro Kommune, og der skal være indsendt udkast senest den 18-01 2011.

Renere teknologi og ressourcestyring

Miljø- og ressourcestyring bygger på et helhedsprincip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen, herunder at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer, at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet, samt at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelserne bliver minimeret, under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi, herunder besparelser på vand og el:

Energi	▪ Varmegenindvinding fra stalden opvarmer stuehus ▪ Naturlig ventilation i den ene stald
Management	▪ Dæmpet natbelysning ▪ Jævnlig rådgivning fra konsulenter ▪ 1-dags foderkontrol ca. 1 gang pr. måned ▪ Deltagelse i erfagrupper, kurser og møder ▪ Rengøring omkring bygninger og siloer for at minimere lugt og uhygiejniske forhold.
Ammoniak Egenkontrol	▪ Der er etableret gylleforsuring i den ene stald ▪ Der føres logbog for flydelag og sprøjtejournal ▪ Installationer overvåges jævnligt og evt. lækager på vandrør m.m. repareres straks. ▪ Det tjekkes om gyllesystemet med pumper m.m. er velfungerende inden det startes.

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Forbruget af ressourcer på husdyrbruget består primært af vand, el og olie som angivet i skema 10.

Skema 10. Husdyrbrugets ressourceforbrug.

Type	Forbrug før udvidelse	Forventet forbrug efter udvidelsen	% ændring
EL forbrug [kWh]	70.000	50.000	-29
EL forbrug [kWh] til vanding	7000-10.000	7000-10.000	0
Vand [m ³]			
Olie [liter]	15.000	15.000	0

Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at forbrug af vand, energi og olie skal registreres i husdyrbrugets driftsregnskab. Desuden skal der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres. Der vil i overensstemmelse hermed blive stillet vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget med henblik på at sikre, at der løbende er fokus på at reducere forbruget.

Der er i ansøgningen ikke oplyst vandforbrug, men bedriften er forpligtiget til at have et vandur, hvorfor registrering af vandforbrug også skal fremgå af driftsregnskab.

For at sikre fokus på muligheder for energibesparelser, stilles der vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med ændringen gennemgås af en energikonsulent med henblik på implementering af lønsomme ressourcebesparende teknologier. Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en energigennemgang f.eks. skal tage udgangspunkt i Dansk Landbrugsrådgivnings energisparkatalog, og som minimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskinel og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Gennemgangen skal herefter foretages hvert 5. år. Der stilles vilkår om, at 5-års lønsomme teknologier som udgangspunkt skal indføres. En energifaglig person kan f.eks. være en konsulent fra et el-selskab eller. lign.

Management er i henhold til Holstebro Kommunes opfattelse, at der foreligger

- planer for relevant uddannelse og efteruddannelse af personale,
- regnskab med forbrug af vand, energi, dyrehold, affald, gødning og husdyrgødning,
- planer for håndtering af uheld, ulykker og utilsigtede emissioner,
- reparations- og vedligeholdelsesplaner for udstyr,
- plan for rengøring af område og planer for minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget, med de stillede vilkår, lever op til BAT på management. Herunder skal det påpeges, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er behandlet senere i miljøgodkendelsen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

Husdyrgødningen udbringes på udspretningsarealer, der er ejet eller forpagtet af husdyrbruget på Godrimvej 6, 7500 Holstebro. Mark 5-0, 7-0 og 8-0 er beliggende i Struer Kommune, og arealerne er behandlet i bilag 11, jvf. Struer Kommunes § 21 – udtalelse. Husdyrgødningen er sammensat, jvf. skema 11.

Skema 11. Næringsstofsammensætning og husdyrgødningstyper.

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Kvæggylle	7.673	1.601	103,16
Dybstrøelse	705	90	7,37
Afsat ved græsning	656	135	8,74
Afgasset biomasse	4.000	675	40,00
I alt	13.033	2.501	159,27

Sammensætningen af husdyrgødningen har betydning for den vurdering Holstebro Kommune foretager af miljøpåvirkningen ved udbringning af husdyrgødning. Der stilles derfor vilkår om, at sammensætning og maksimal mængde af husdyrgødning ikke må afvige fra det i skema 11 angivne. Der må ikke modtages slam eller andet affald med næringsstofindhold til udbringning på marker eller lignende.

De ejede og forpagtede udspretningsarealer udgør 101,57 ha, hvoraf 23,90 ha er beliggende i Struer Kommune. Udspretningsarealerne er fordelt i henhold til skema 12 og er beliggende i henhold til bilag 4.

Skema 12. Fordeling af udspretningsarealer i relation til ejerforhold, mark nr. og arealstørrelse.

Marknr	Ha	Ejerforhold
Ejede arealer		
1-0	9,58	Steen Birk Hansen, Godrimvej 6, 7500 Holstebro
3-0	10,83	Steen Birk Hansen, Godrimvej 6, 7500 Holstebro, (ca. 1/5 af marken er ejet af: Ester Kathrine Gottrup, Godrimvej 3, 7500 Holstebro)
10-0	11,52	Steen Birk Hansen, Godrimvej 6, 7500 Holstebro
5-0	6,77	Steen Birk Hansen, Godrimvej 6, 7500 Holstebro (beliggende i Struer Kommune)
7-0	8,43	Steen Birk Hansen, Godrimvej 6, 7500 Holstebro (beliggende i Struer Kommune)
8-0	8,70	Steen Birk Hansen, Godrimvej 6, 7500 Holstebro (beliggende i Struer Kommune)
	55,83	Samlet ejet areal
Forpagtede arealer		
6-0	4,35	Ester Kathrine Gottrup, Godrimvej 3, 7500 Holstebro
9-0	3,39	Lars Birk Hansen, Hovvej 1, 7500 Holstebro
21-0	1,91	Ellen Magrethe Bjerre Dyremose, Sirvej 27, 7500 Holstebro
23-0	8,79	Ellen Magrethe Bjerre Dyremose, Sirvej 27, 7500 Holstebro

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Marknr	Ha	Ejerforhold
25-0	7,53	Ellen Magrethe Bjerre Dyremose, Sirvej 27, 7500 Holstebro
26-0a	1,35	Ellen Magrethe Bjerre Dyremose, Sirvej 27, 7500 Holstebro
26-0b	0,29	Ellen Magrethe Bjerre Dyremose, Sirvej 27, 7500 Holstebro
26-1	1,03	Ellen Magrethe Bjerre Dyremose, Sirvej 27, 7500 Holstebro
27-0	7,92	Ellen Magrethe Bjerre Dyremose, Sirvej 27, 7500 Holstebro
27-1	8,0	Ellen Magrethe Bjerre Dyremose, Sirvej 27, 7500 Holstebro
30-0	0,47	Ole Birk Hansen, Birk 5, 7500 Holstebro
31-0	0,7	Ole Birk Hansen, Birk 5, 7500 Holstebro
	45,73	Samlet forpagtet areal
	101,57	Samlet ejet og forpagtet areal

Harmonikrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsen stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften og den mængde husdyrgødning, der udbringes (harmonikrav). For kvægbrug må der iht. husdyrgødningsbekendtgørelsens § 27 stk. 2 udsprede 1,7 DE/ha pr. planperiode. For afgasset biomasse fra Lemvig biogas, som ansøger vil modtage, hedder den 1,4 DE/ha pr. planperiode. Som udgangspunkt på bedriften skal der således som minimum være 98,73 ha til rådighed til udbringning af husdyrgødning. Det generelle harmonikrav vurderes derfor som overholdt.

BAT i forhold til udbringningsarealer er bl.a. at den producerede husdyrgødning afstemmes med udspredearealer og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af kunstgødning.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for Holstebro Kommune skal kunne fremlægges diverse sædskifteplaner, gødningsplaner eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Udskiftning af udbringningsarealer

Alle ændringer i udbringningsarealer skal godkendes af Holstebro Kommune. Anmeldelse af udskiftning af bedriftens udbringningsarealer, eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udbringning af husdyrgødning, skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse 1. august. Holstebro Kommune skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skiftes ud. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Holstebro Kommune har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Sædskifte

Alle arealerne drives med K2 sædskifte, der er identisk med referencesædskiftet. Da beregningerne er foretaget på et sædskifte, der ikke afviger fra referencesædskiftet, stilles der ikke vilkår til anvendelsen af et specifikt sædskifte.

Udbringning af husdyrgødning

Ansøgers beskrivelse

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. F.eks.:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreader til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Gyllen nedfældes eller slangeudlægges afhængig af afgrøde og år. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør).

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal, hvor der efterfølgende er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lign. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Holstebro Kommunes vurdering

Transport

Eftersom der er mere end 10 km til mark 30-0 og 31-0 skal al transport af gylle til disse foregå i lukket tankvogn. De resterende marker ligger forholdsvis tæt på husdyrbruget jvf. bilag 4, og der gælder derfor ikke de samme krav. Det vurderes ikke, at transport af husdyrgødning til udbringningsarealerne er forbundet med væsentlige gener.

Bynære udbringningsarealer

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Udbringingsarealerne er beliggende i primært landbrugsområde. De fleste af udspretningsarealerne ligger længere væk end 200 m fra byzone, dog er markerne 25-0, 26-1 og 27-0 delvist beliggende mindre end 200 m fra byzone jvf. bilag 5. For disse arealer gælder, at udspretning af husdyrgødning ikke må finde sted på lørdage samt søn- og helligdage. Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 24 fastsætter regler for udbringning af husdyrgødning på arealer nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder, samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål. Natur og Miljø vurderer generne, trafikale og lugtmæssige, fra udbringning af husdyrgødning på husdyrbruget, som begrænsede, idet der er tale om udbringning over en begrænset tidsperiode.

BAT

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af gældende love og bekendtgørelse så som husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det f.eks. er et generelt lovkrav at:

- udarbejde af mark- og gødningsplaner.
- ikke at udbringe husdyrgødning mindre end 200 m fra byområder på weekend- og helligdage,
- anvende lovlige udbringningsmetoder (f.eks. ikke tilladt at bruge bredspredere til gylle),
- nedfælde gylle på sort jord og i græs mindre end 1000 meter fra sårbare naturtyper,
- nedbringe fast husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- overholde maksimalt tilladt harmonitryk (DE/ha)
- etablere efterafgrøder til reduktion af nitratudvaskning i relation til produktionsform.
- ikke at udbringe flydende husdyrgødning på skrånende arealer (> 6 grader) beliggende tættere end 20 meter fra overfladevande.
- der skal være en 2 meter ubehandlet bræmme langs højt målsatte og naturlige vandløb.

Herudover er der en række BAT-forhold der ikke er direkte reguleret i dansk lovgivning eller kan tolkes i en bredere miljømæssig såsom:

- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner, man anvender til udspretning og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen,
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber, at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning,
- at man ikke tilfører husdyrgødning, når marken er vandmættet, oversvømmet, frosen eller snedækket,
- anvendelse af godt landmandskab, såsom at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage, og at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene,
- behandling af husdyrgødning mhp. at minimere lugtemissioner, hvilket kan tillade mere fleksibilitet til identificering af passende egne og vejrforhold i forbindelse med tilførsel på markerne,
- sprede gødning så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted,

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

- ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet).

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT mht. udbringning af husdyrgødning, idet der stilles vilkår om, at udbringning sker i overensstemmelse med godt landmandskab, og at det ikke må udbringes husdyrgødning, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket. Der er husdyrbrugets ansvar, at evt. leverandører overholder godkendelsens vilkår.

MILJØPÅVIRKNING AF HUSDYRBRUGETS AREALER

Grundvand

Alle udspretningsarealerne ligger helt eller delvist indenfor område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), udspretningsarealerne mark nr. 5-0, 7-0, 8-0 og 23-0 ligger delvist indenfor nye nitratfølsomme indvindingsopland (NFI) og udspretningsarealerne mark nr. 30-0 og 31-0 ligger indenfor indvindingsopland til Holstebro Vandværk.

Der vurderes i det følgende på alle udspretningsarealerne, da risiko for forurening af grundvand vil forekomme her. Mark nr. 5-0, 7-0 og 8-0 ligger i Struer Kommune.

Terrænkoten for udspretningsarealerne er varierende og ligger i kote mellem 53 og 28 meter.

I de omkringliggende boringer ses der i de øverste 40 meter et akkumuleret lerdække på mellem 0 og 16,5 meter over grundvandsspejlet, som kan være opsprækket og mellem 0 og 5 meter under grundvandsspejlet.

Ro-vandspejlet ses i de omkringliggende boringer mellem 31 og 12,5 meter under terræn. Det terrænnære og regionale grundvandsmagasins trykpotentiale er i kote henholdsvis 27,5-20 meter og 25-20 meter, begge faldende mod syd. Der er en nedadrettet gradient, som medfører transport af stoffer fra overfladen til grundvandet.

Jordbundstypen ved udspretningsarealerne mark nr. 3-0, 6-0, 7-0, 9-0, 10-0, 23-0, 26-0a, 26-0b, 26-1, 27-0, 27-1, 30-0 og 31-0 er udelukkende eller primært sandblandet lerjord (JB5). Ved mark nr. 1-0, 5-0 og 8-0 er jordbundstypen udelukkende eller primært lerjord (JB7), mens den ved mark nr. 21-0 og 25-0 udelukkende eller primært er grovsandet jord (JB1).

De omkringliggende boringer anvendes til markvanding og husholdning (1-2 husstande).

Ved arealerne er der altså ud fra nuværende viden dårligt lerdække og strømning af stoffer sker fra overfladen og nedad til underliggende grundvand.

Ud fra den viden om de områder, hvor der skal udarbejdes en indsatsplan i Holstebro Kommune vurderes det om udspretningsarealer ligger indenfor, udenfor eller om denne viden ikke forligger, da Miljøcenter Ringkøbing ikke har foretaget en kortlægning af områ-

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

det endnu. De pågældende markarealer ligger udenfor område, hvor der skal udarbejdes en indsatsplan.

Skema 13 viser den beregnede nitratudvaskning fra rodzonen for udspretningsarealerne.

Skema 13. N-udvaskning fra rodzonen

Mark nr.	N-udvaskning mg N/l	Merbelastning mg N/l	OSD	NFI	Holstebro Vandværk
1-0	44	3	X		
3-0	47	3	X		
5-0	44	3	X	X	
6-0	47	3	X		
7-0	47	3	X	X	
8-0	44	3	X	X	
9-0	47	3	X		
10-0	47	3	X		
21-0	60	0	X		
23-0	47	3	X	X	
25-0	60	0	X		
26-1	47	3	X		
27-0	47	3	X		
27-1	47	3	X		
30-0	47	3	X		X
31-0	47	3	X		X
26-0a	47	3	X		
26-0b	47	3	X		

Der ses ingen tegn på nitratforurening i råvandsanalyser fra Holstebro Vandværks boringer.

Lovgrundlag

Der er foretaget en vurdering på baggrund af de kvalitetskrav listet i EU's Grundvandsdirektiv. Det vil på baggrund af ovennævnte beregninger endnu ikke kunne siges om kvalitetskravet i grundvandsdirektivet med et nitratindhold på maksimalt 50 mg/l i grundvandet kan overholdes på de pågældende arealer.

Grundvandsdirektivet er en opfølgning på Vandrammedirektivet, som er ved at blive implementeret i dansk lovgivning. I udkast til bek. om fastsættelse af miljømål for vandløb, søer, kystvande, overgangsvande og grundvand er kvalitetskravet for nitrat i grundvand sat til 50 mg/l, og kommunernes forpligtelse i forbindelse med væsentlig og vedvarende opafgående tendens af et forurenede stof er også medtaget i samme bekendtgørelse.

I henhold til Bek. om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrugs §11, stk. 2 og 3 kan kommunen stille vilkår der skærper de fastlagte beskyttelsesniveau i forhold til bekendtgørelsens bilag 3 og 4, når det vurderes at være en væsentlig miljøpåvirkning af regionale eller lokale beskyttelsesinteresse. Jf. § 11, stk 6. skal kommunalbestyrelsen meddele afslag, hvis det vurderes, at der med de fastlagte beskyttelsesniveauer i bilag 3, eller de efter stk. 2 og 4 fastsatte vilkår vil være en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale og lokale beskyttelsesinteresser.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Holstebro Kommune vurderer, at der ikke skal stilles skærpede krav til sikring af grundvand.

Bilag IV-arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende bl.a. at yngle- og rasteområder ikke må beskædiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne bl.a. ikke må ødelægges.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne vurderes det at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget

Følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til ejendommen:

Småflagermus: På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.

Birkemus: Arten er ikke registreret i området.

Odder: Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.

Markfirben: Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær ejendommen.

Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse: Ingen af disse er registreret nær ejendommen eller dens udbringningsarealer. Stor vandsalamander vides dog at forekomme i området mellem Holstebro og Struer.

Der stilles vilkår om, at der vil gælde krav om 10 meter brede udyrkede bræmmer omkring vandhuller, hvor der eventuelt i fremtiden konstateres en bestand af en af de fire ovennævnte paddearter

Grøn kølleguldsmed: Forekommer udbredt i Storåen, men vil ikke blive negativt påvirket af projektet.

GENERELLE BETRAGTNINGER FOR NATURA 2000-OMRÅDER

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver; EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager iht. husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen³, af kommunalbestyrelsen, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jf. EF-domstolen⁴. Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier, kan udelukkes at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre, påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen, skal der udarbejdes en konsekvensvurdering. Derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens⁵ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for, at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

Der er med baggrund heri foretaget en vurdering af udpegningsgrundlagets miljøtilstand og eventuelle påvirkninger som følge af miljøgodkendelsen. Vurderingen er bl.a. foretaget på baggrund af basisanalyserne, oplandsanalysen⁶, DMU's forskningsresultater og naturdatabasen⁷. Derudover inddrages Vandmiljøplan III, Grøn Vækst og de kommende Natura 2000-planers mulige betydning, således at miljøgodkendelsen ikke strider imod andre tiltag, der sammen har til formål at fremme udpegningsgrundlagets miljøtilstand.

Udover de i habitatbekendtgørelsen opstillede beskyttelseskrav, der har til formål at sikre Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, er der yderligere opstillet beskyttelseskrav dels i husdyrlovens § 7, der har til formål, at beskytte en række kvælstoffølsomme naturtyper mod forringelser som følge af merpåvirkningen fra nærliggende husdyrbrug. Dels i naturbeskyttelseslovens § 3 der har til formål, at beskytte udvalgte naturtyper imod tilstandssændringer.

Ejendommens ejede og forpagtede udspretningsarealer er primært beliggende i oplandet til Nissum Fjord. Mark 10-0 og dele af markerne 7-0 og 8-0 er dog beliggende i oplandet til Venø Sund svarende til 20,03 ha.

---

³ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁴ Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

⁵ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁶ Oplandsanalysen består af 3 publikationer udarbejdet for Ringkøbing Amt i 2006; Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport, Modelanalyse af den fremtidige vandkvalitet i Nissum Fjord og Foreløbig rapport Oplandsmodel for N-belastning af Nissum Fjord.

⁷ Naturdatabasen på Danmarks Miljøportal, Overfladevand.

BESKRIVELSE AF HABITATOMRÅDE NISSUM FJORD OG UDPEGNINGSGRUNDLAG

Ejendommen og udspretningsarealerne er jf. ovenstående primært beliggende i oplandet til Nissum Fjord, som er udpeget til Natura 2000-område (N65) på baggrund af Habitatområde (H58), Fuglebeskyttelsesområder (F38) og Ramsarområder (R4).

Nissum Fjord består af 3 bassiner: Yder Fjord (inkl. Bøvling Fjord), Mellem Fjord og Felsted Kog. Ca. 70 % af ferskvand tilledt fjorden kommer via Storå-systemet, der udmunder i Felsted Kog. Nissum Fjords opland er på 167.876 ha og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 61 %⁸ af oplandet, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 102.400 ha.

Nissum Fjord, inkl. den yderste del af Storå, samt området omkring Indfjorden og Tang Sø, er udpeget som Natura 2000-område⁹.

Udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord¹⁰ fremgår af nedenstående tabeller. Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk ammoniakdeposition behandles ikke i denne godkendelse, da afstanden fra husdyrbruget og til det udpegede område er over 15 km. Fuglearter i udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 2, og andre arter fremgår af tabel 3.

Tabel 1. Udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord jf. SNS 2009¹¹. Den naturtype der er anført med "*" er særligt prioriteret.

Nr.	Naturtype
1150*	Kystlaguner og strandsøer
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260	Vandløb med vandplanter

Tabel 2. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende fuglearter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Fuglearter	Ynglende	Trækkende
Rørdrum	X	
Knopsvane		X
Pibesvane		X
Sangsvane		X
Bramgås		X
Kortnæbbet gås		X
Lysbuget knortegås		X
Pibeand		X
Krikand		X
Spidsand		X

⁸ Miljøministeriet, Vandområde 1.4 Nissum Fjord.

⁹ For yderligere beskrivelse af området henvises til bl.a. basisanalyserne.

¹⁰ Udpegningsgrundlaget for den tørre natur er medtaget under afsnittet "Tør natur" såfremt husdyrbruget eller arealerne vurderes at have en effekt på disse.

¹¹ Opdateret udpegningsgrundlag 2009.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Fuglearter	Ynglende	Trækkende
Toppet skallesluger		X
Stor skallesluger		X
Rørhøg	X	
Plettet rørvagtel	X	
Klyde	X	X
Hvidbrystet præstekrave	X	
Almindelig Ryle	X	
Brushane	X	
Lille kobbersneppe		X
Splitterne	X	
Fjordterne	X	
Havterne	X	
Dværgterne	X	

Tabel 3. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde. Den art der er anført med "*" er særligt prioriteret

Nr.	Art
1095	Havlampret
1096	Bæklampret
1099	Flodlampret
1103	Stavsild
1106	Laks
1355*	Odder
1831	Vandranke

Regionplanens målsætning

Nissum Fjord er i Ringkøbing Amts regionplan udlagt med en skærpet målsætning: *"Der skal være et naturligt og alsidigt plante- og dyreliv, som er upåvirket eller kun svagt påvirket af næringsstoffer, miljøfarlige stoffer og anden kulturpåvirkning."* Følgende parametre anvendes til at vurdere opfyldelse af den overordnede skærpede målsætning:

- Udbredt vegetation med en dybdegrænse større end 2 m.
- Sommersigt dybde større end 2 m.
- Størst mulig vandskifte med Vesterhavet og saltholdighed på 8-20 ‰ i Yder Fjord, op til 12 ‰ i Mellem Fjord og højest 4 ‰ i Felsted Kog.
- Mindst mulig variation i saltholdigheden over kortere tidsrum.
- Varieret dyreliv tilpasset saltholdighedsforholdene i fjorden.

Tilstand

Regionplanens målsætning for Nissum Fjord er ikke opfyldt. *"Næringsstofforforslerne vurderes til i mange år at have været hovedårsag til manglende opfyldelse af regionplanens målsætning for miljøtilstanden i fjorden. Ændret arealanvendelse i oplandet i forhold til intensiveret jordbrug, færre naturområder, byudvikling med deraf følgende udledninger af spildevand mm., industriudledninger mm. er hovedfaktorer i forhold til den generelle påvirkning af fjorden med næringsstoffer"* samt *"Den interne fosforbelastning fra sedimentet i*

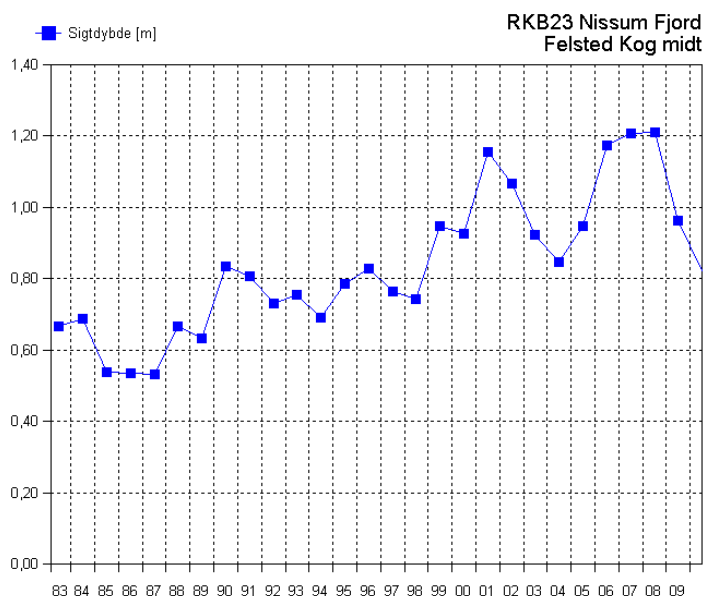
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

fjordbunden har også betydning for miljøtilstanden i fjorden i form af en forsinket effekt af reduceret fosforbelastning fra kilder i oplandet.”¹²

Det fremgår af figur 1, at sigtddybden i Felsted Kog i Nissum Fjord er præget af store år til år variationer, men overordnet er sigtddybden stigende, om end målsætningen for fjorden langt fra er opfyldt. Vandets klarhed (sigtddybden) er en god parameter til på enkel måde, at registrere og beskrive mulighederne for udbredelsen af bundplanter, idet mængden og dybdeudbredelsen primært styres af lys. Årsagen til den dårlige sigtddybde er først og fremmest meget store planktonmængder, som følge af de store tilførsler af næringsstoffer fra oplandet. I henhold til oplandsanalysen¹³ bør indsatsen i forhold til næringsstof belastningen koncentreres omkring Felsted Kog.

Figur 1. Udvikling i sigtddybde i Felsted Kog (simpelt gns.)¹⁴

Det fremgår af basisanalysen at Felsted Kog, som er kategoriseret som "kystlagune" (1150) og derfor en del af udpegningsgrundlaget, har ugunstig bevaringsstatus, primært grundet en fortsat høj næringsstofbelastning fra de omkringliggende landbrugsarealer. Belastningen af næringsstoffer er en trussel for naturtypen kystlagune, og Felsted Kog er derfor en stærk eutrofieret brakvandslagune, hvor eutrofieringen er slået fuldt igennem. Dette betyder bl.a., at dækningsgraden af bundplanter er vurderet at være langt fra den målsatte udbredelse.

Byn og Søndersund er "Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden" (3130), og i Ringkøbing Amts regionplan er de udlagt med en målsætning om at være naturvidenskabeligt referenceområde. Byn lever op til sin målsætning og har jf. basisanalysen i perioden 2001-2005 haft stabile vandkemiske data. Søndersund lever ikke op til sin målsætning omkring de vandkemiske parametre, og basisanalysen indikerer, at tilstanden kan blive forringet grundet øget næringsstofberigelse. Tang Sø og Indfjorden

¹² Basisanalysen, del II.

¹³ Oplandsanalysen 2006.

¹⁴ Naturdatabasen.

som er kategoriseret som "Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks" (3150). Begge med en målsætning på A1/B i regionplanen¹⁵. Indfjorden er via Grønkær Bæk forbundet med Søndersund og Byn som sammen med drængrøftning har en negativ effekt på undervandsvegetation i Indfjorden. Tang Sø lever ikke op til den fastsatte målsætning, hvilket primært er forårsaget af næringsstofberigelse fra Flynder Å-oplandet. jf. basisanalysen. Holstebro Kommune vurderer, at nærværende projekt ikke påvirker dette område, da afvandingen sker via Storåen til Felsted Kog.

Holstebro Kommune er ikke i besiddelse af tilstrækkeligt data vedr. naturtypen "Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger (3140)", og naturtypen lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

For "vandløb med vandplanter" (3260) vurderes grødeskæring at være den primære trussel, idet det medfører markant ændrede forhold for plante- og dyrelivet i vandløbet og omkring dette. Vandplanterne udgør således en nøglerolle i vandløbet ved at stabilisere bunden, skabe variation i strømmen, differentiere aflejring af partikler og fjerne næringsstoffer. Eutrofiering kan have en betydning for sammensætningen af plantesamfundet, men den største trussel i forhold til biodiversiteten vurderes at være udretning af vandløb samt grødeskæring.

Vegetationen udgør fødegrundlaget for en række fuglearter, som udgør dele af udpegningsgrundlaget for Nissum Fjord. En øget næringsstofudvaskning vil jf. basisanalysen kunne have betydning for de fuglearter, der lever af bundvegetationen, da mængden af planter reduceres som følge af eutrofiering. De planteædende fuglearter, hvis fødegrundlag vil blive yderligere reduceret, er lysbuget knortegås, knopsvane, krikand, spidsand og pibeand, som har været i markant tilbagegang grundet eutrofieringen af Nissum Fjord. Derudover er spidsand, kobbersneppe, alm. ryle og brushane, som tidligere har været udsat for kraftige tilbagegange. Brushane er nu helt forsvundet som ynglefugl fra strandengene omkring Nissum Fjord primært grundet tilgroning af ynglelokaliteter. Det forventes, at de øvrige udpegede fugle som eksempelvis pibe- og sangsvane, rørdrum, bram- og kortnæbbet gås ikke nødvendigvis vil blive påvirket negativt som følge af en svagt øget næringsstofbelastning, idet en øget tilførsel dels kan øge fødegrundlaget for disse fugle, dels fordi visse arter ændrer fourageringsadfærd. Mens arter som toppet og stor skallesluger primært er afhængige af opretholdelse af både fouragerings-, raste- og overnatningslokaliteter, som ikke umiddelbart vurderes truet. For lille kobbersneppe, klyde, splitterne, fjordterne, havterne, dværgterne, hvidbrystet præstekrave og plettet rørvagtel forventes de primære trusler enten at være manglende ynglelokaliteter grundet tilgroning, forstyrrelse eller prædation. Der vurderes ikke umiddelbart at være trusler for rørhøg inden for det udpegede område ved Nissum Fjord.

En forbedring af forholdene for de internationalt beskyttede arter, vil også betyde en forbedring af forholdene for en række truede danske ynglefugle som vibe, rødben og stor kobbersneppe.

¹⁵ Søer hvor særlige naturværdier ønskes beskyttet selv om søen udsættes for en vis kulturpåvirkning. A1-målsætningen henfører til beskyttelsen af særlige naturværdier, og B-målsætningen henfører til basismålsætningens krav til vandkvalitet og naturindhold i øvrigt, jf. Ringkøbing Amts regionplan 2005.

De væsentligste trusler mod flod- og havlampretten vurderes generelt at være tilknyttet opholdet i ferskvand, hvor etablering af fysiske spærringer, såsom opstemninger kan forhindre fiskene i at nå egnede gydesteder. Eksempelvis forventes havlampretten at gyde i Tvis Å, og Nissum Fjord benyttes derfor som migrationsrute for havlampretternes gydevandring. Flodlamprettens forekomst i Nissum Fjord er ukendt. I forbindelse med undersøgelsesprogrammet over Skjern Å Naturprojektet var et af de vigtigste resultater fra 2000 undersøgelsen, at hav- og flodlampretlarverne udviste udpræget substratpræference for slam aflejret i kantvegetationen (typisk siv) og finkornet sand/ slam aflejret i grødedøer¹⁶. Kendskabet til hav- og flodlamprettens specifikke krav er dog mangelfuldt, og truslerne mod hav- og flodlampretter i Nissum Fjord lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

I modsætning til hav- og flodlampret lever bæklampret hele sit liv i vandløbene. Bæklampretten er fundet almindelig udbredt i tilløbene til Nissum Fjord, arten vurderes ikke at være truet i Nissum Fjord udpegningsområdet.

De væsentligste trusler mod stavsilden vurderes generelt at være: fiskeri, eutrofiering i vandløb og fjorde, udledning af surt vand og okker fra drænedede arealer samt dårlige fysiske forhold i vandløbene. Kendskabet til stavsildens specifikke krav er dog mangelfuldt, og truslerne mod stavsilden i Nissum Fjord kan derfor ikke vurderes nærmere.

Nissum Fjord er primært et gennemgangsvand for laksens vandring til og fra gydepladserne i ferskvand og ud i havet. Den største trussel mod laksens overlevelse i Nissum Fjord vurderes at være fiskeri og skarvprædation.

På baggrund af odderens positive fremgang i Jylland i løbet af 1990'erne, og forekomsten mange steder i Nissum Fjordområdet vurderes der ikke umiddelbart at være trusler mod den inden for Nissum Fjord udpegningsområdet. Det er dog vigtigt, at der forsat findes yngle- og fourageringsmuligheder inden for området.

Vandranke, den sidste art som udgør udpegningsgrundlaget, antages generelt at være en konkurrencesvag art, der kun vokser, hvor der i miljøet er lave næringsstoffkoncentrationer, svag strøm og gode lysforhold. Den store forekomst af vandranke i afvandningskanalen syd for Felsted Kog hænger givetvis sammen med en relativt hårdhændet vedligeholdelse med 2 årlige grødeskæringer. Herved får vandranken forbedrede lysforhold. Det formodes ikke at vandranke ynder at blive grødebeskåret. Bestanden i afvandningskanalen vurderes at være stabil og synes ikke umiddelbart truet.

Herbicider

En del af regionplanens målsætning for Nissum Fjord er udbredt vegetation med en dybdegrænse større end 2 m. Der forventes, at denne vegetation primært vil bestå af ålegræs, der er den mest almindelige blomsterplante i vore kystnære farvande. Ålegræsområder fungerer bl.a. som fourageringsområder for fugle og opvækstområder for fisk og smådyr. Udbredelsen af ålegræs ud fra kysten anvendes ofte som en indikator på miljøtilstanden i de kystnære områder. I efteråret 2007 igangsatte DMU og MCR et projekt, der havde til

¹⁶ DFU-rapport 134-04.

formål at undersøge forekomsten af landbrugsherbicider i Nissum Fjord¹⁷. Vandprøverne blev taget i hhv. Mellem Fjord og Felsted Kog i Nissum Fjord. Undersøgelserne verificerede en række stoffer og nedbrydningsprodukter af stoffer, hvoraf 12 er herbicider og 8 er nedbrydningsprodukter af herbicider. Det er tidligere påvist, at ukrudtsmidler kan skade bl.a. plantetilvæksten på ålegræs ved lavere koncentrationer end de koncentrationer, hvor de enkelte stoffer har effekt¹⁸. Den anvendte målemetode er oprindeligt udviklet til ferskvand, men da Felsted Kog er relativ fersk (~4 ‰), kan det ikke afvises, at anvendelsen af herbicider i oplandet til Nissum Fjord har en negativ effekt på målsætningen i Nissum Fjord. Anvendelsen af herbicider i på landbrugsjord reguleres ikke i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug, og behandles derfor ikke yderligere.

Næringsstoffer

I Felsted Kog er fosfor sandsynligvis den begrænsende faktor for algeproduktionen, men betydningen af nitratudvaskningen øges ud mod slusen, jf. Basisanalysen del II¹⁹. Oplandsanalysens begrundelse for vigtigheden, af en reduktion af næringsstofftilførslerne til Felsted Kog i forhold til den resterende del af Nissum Fjord er, at Felsted Kog modtager ca. 70 % af næringsstofftilførslen via Storå-systemet, samt at en reduktion til Felsted Kog vil gavne hele Nissum Fjord sammenlignet med, hvis reduktionerne blev foretaget i Flynder å's vandsystem, hvor reduktionen kun vil gavne Yder Fjord og Indfjorden.

BESKRIVELSE AF VENØ SUND OG UDPEGNINGSGRUNDLAGET

Det forventes, at der i vandplansammenhæng sker en opdeling af Limfjorden i 9 delvandoplande, hvortil der vil blive stillet forskellige reduktionskrav i N og P alt efter, hvor sårbar og belastet slutrecipienten er. 171,69 ha af udspretningsarealerne afvander til Venø Bugt, i delvandopland 375 som omfatter Venø Sund, Kås Bredning og Sallingsund, jf. figur 2.

Limfjorden modtager en del vand og næringsstoffer fra Nordsøen. (Limfjordens nettovandskifte var i 2004 henholdsvis 9,7 km³ indstrømmende fra Nordsøen og 12,1 km³ udstrømmende mod Kattegat.). Vandet fra Nordsøen har et væsentligt lavere indhold af næringsalte og har derfor en gunstig indvirkning på tilstanden i Limfjorden. Vinden har dog afgørende betydning for vandskiftet med Nordsøen og Kattegat, samt vandskifte og opblanding i de enkelte vandområder²⁰. Udspretningsarealerne afvander til Venø Bugt, der ikke er udpeget som Natura 2000 område. Venø Bugt står i forbindelse med Venø Sund²¹, som er det nærmeste Natura 2000-vandområde, jvf. figur 2.

¹⁷ Arbejdsrapport fra DMU nr. 244, 2008. Forekomst af herbicider i Nissum Fjord

¹⁸ Nielsen, L.W. & Dahllof, I. 2007: Direct and indirect effects of the herbicides Glyphosate, Bentazone and MCPA on eelgrass (*Zostera marina*). - Aquatic Toxicology 82(1): 47-54.

¹⁹ Vandrammedirektivets basisanalyse del II

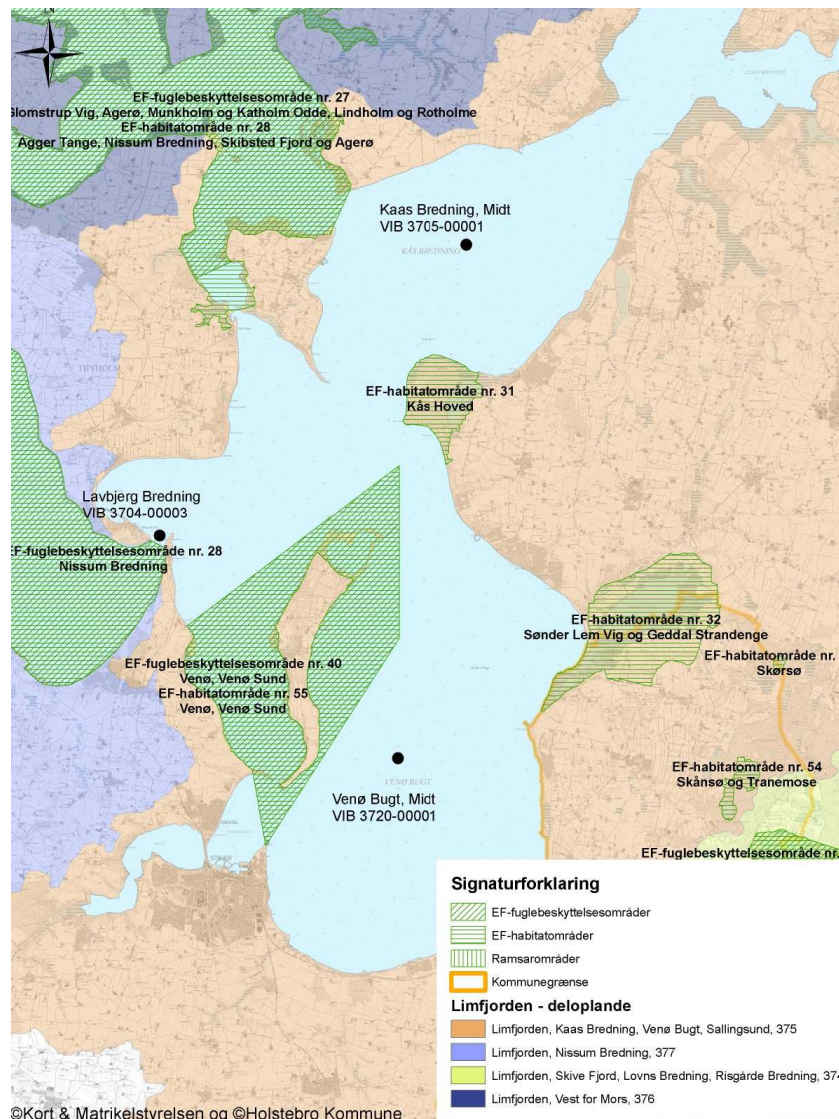
²⁰ Ringkøbing Amt et al. 2005, Vandmiljø i Limfjorden 2004.

²¹ For yderligere beskrivelse af området henvises til bl.a. basisanalyserne.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Figur 2 Kort over vandområder, målestationer samt Natura 2000-vandområder.

Oplandet til Limfjorden er på 758.650 ha og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 70 %²², hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 531.060 ha, hvoraf landbrugsarealer i vandomland nr. 375, Venø bugt, Kås bredning, Sallingsund svarer til ca. 40.900 ha.

Udpegningsgrundlaget

Venø Sund er udpeget til Natura 2000-område (nr. 62), som Habitatområde (nr. 55), Fuglebeskyttelsesområder (nr. 40). Udpegningsgrundlaget for området fremgår af nedenstående tabeller. Holstebro Kommune har iht. By- og Landskabsstyrelsen²³ medtaget de supplerende høringsforslag i forbindelse med nærværende vurdering.

²² Miljøministeriet, Vandområde 1.2 Limfjorden

²³ I udkast til vejledning til bekendtgørelsen nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter fremgår, at Naturklagenævnets afgørelse (Afgørelse ifbm. regionplantillæg med VVM-redegørelse for omfartsvej ved Strøby Egede i Vallø Kommune) fra 2006 har stadfæstet at høringsforslag skal inddrages i en konsekvensvurdering.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk kvælstofdeposition behandles under tør natur, mens de resterende behandles i det efterfølgende. Fuglearter i udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 5, og andre arter fremgår af tabel 6.

Tabel 4. Udpegningsgrundlaget for Venø Sund jf. SNS 2009²⁴. De naturtyper og arter der er anført med ”*” er de særligt prioriterede.

Nr.	Naturtype
1150*	Kystlaguner og strandsøer
1160	Større lavvandede bugter og vige
1170	Rev

Tabel 5. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende fuglearter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

	Fuglearter	Ynglende	Trækkende
A047	Klyde	X	
A067	Dværgterne	X	
A069	Lysbuget knortegås		X
A070	Hvinand		X
A132	Toppet skallesluger		X
A195	Stor skallesluger		X

Tabel 6. Udpegningsgrundlaget omfatter følgende arter, for hvilke det skal sikres, at de kan overleve og formere sig i deres udbredelsesområde.

Nr	Art
1103	Stavsild
1365	Spættet sæl

Regionplanens målsætning

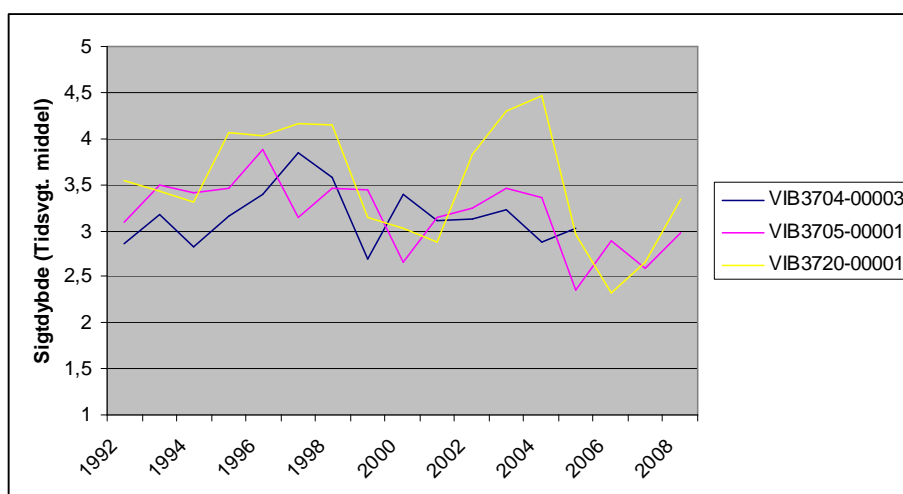
Ringkøbing Amt har i regionplanen udlagt Limfjorden med følgende skærpede målsætning *”Der skal være et naturligt og alsidigt plante- og dyreliv, der ikke eller kun er svagt påvirket af menneskelig aktivitet, og at fjorden har en vandkvalitet, og som i sin artssammensætning overvejende er bestemt af naturlige forhold.”*

Tilstand

Basisanalyse II er foretaget for Limfjorden som et samlet farvand. Der er således ikke foretaget en selvstændig analyse af de enkelte habitatområder. For fjorden som helhed konkluderes følgende, *”Det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås i 2015 på grund af tilførslen af næringsstoffer fra land.”* Yderligere fremgår det af basisanalysen for Venø og Venø Sund at *”En foreløbig trusselsvurdering for de marine naturtyper i Natura 2000-område nr. 62 kan udmøntes i, at de åbne vandområder er følsomme overfor næringsstofbelastning og fremstår grundet en sådan påvirkning i dag med en forringet vandkvalitet.”*

²⁴ Opdateret udpegningsgrundlag 2009

I basisanalysens del II²⁵ er det vurderet, at Limfjorden er meget påvirkelig overfor effekten af tilførslen af næringsstoffer. Overvågningsresultater fra både den regionale og nationale overvågning viser, at hele fjorden pt. er påvirket af for store udledninger af næringsstoffer fra land, især kvælstof²⁶. Det medfører forøget opblomstring af planteplankton og enårige makroalger, hvilket nedsætter vandets klarhed og forringer ålegræssets dybdegrænse, samt forøger risikoen for iltsvind ved bunden. Vandets klarhed (sigtdybden) er derfor en god parameter til på enkel måde, at registrere og beskrive mulighederne for udbredelsen af bundplanter, idet mængden og dybdeudbredelsen primært styres af lys. Da der ikke foretages sigtdybde målinger i Venø Sund er der valgt at anvende 3 omkringliggende målestationer, og målestationernes geografiske placering fremgår af figur 2. Det fremgår af figur 3, at sigtdybden er præget af store årlige variationer i Venø Bugt..

Figur 3. Udviklingen i sigtdybde i Venø Bugt. Målingerne er foretaget årligt tre forskellige steder i og omkring Venø Bugt. (den tidsvgt. middel)²⁷.

Samlet konklusion for bevaringsstatus for strandsøerne i Natura 2000-område Venø og Venø Sund er, at naturtypen, hvor den står i åben forbindelse med udpegningsgrundlaget kystlagune, er påvirket af store udledninger af næringsstoffer, der har forringet sigtdybden og ændret de biologiske forhold. En foreløbig trusselsvurdering for de marine naturtyper i Venø Sund kan udmøntes i, at de åbne vandområder er følsomme overfor næringsstofbelastning, og fremstår grundet en sådan påvirkning i dag med en forringet vandkvalitet og har dermed ugunstig bevaringsstatus. Rev er kommet på udpegningsgrundlaget for Venø Sund som den sidste. Der er kommunen bekendt ikke foretaget tilstands- eller trusselsvurdering af rev i Venø Sund, og derfor antages det, at bevaringsstatus for naturtypen er ugunstig i henhold til de af DMU opstillede kriterier for gunstig bevaringsstatus²⁸.

En øget næringsstofudvaskning vil jf. basisanalysen kunne have betydning for de fuglearter, der lever af bundvegetationen, da mængden af planter reduceres som følge af eutrofi-

²⁵ Se Ringkjøbing Amt *et al* (2006): Basisanalyse del II Vurdering af vandforekomsters tilstand og en vurdering af risikoen for, at vandforekomsten ikke kan opfylde regionplanmålene senest 22. december 2015 (side 24).

²⁶ Se Miljøcenter Aalborg (februar 2008): Limfjorden.- Statusnotat februar 2008.

²⁷ Naturdatabasen.

²⁸ Dahl *et al*, 2005, Kriterier for gunstig bevaringsstatus for EF-habitatdirektivets 8 marine naturtyper, s 33

ering. Bl.a. for Lysbuget Knortegås, idet udbredelsen af Ålegræs er begrænset i sin udbredelse af lystilgængeligheden i fjorden. Det fremgår af basisanalysen, at lokalitetens værdi for Lysbuget Knortegås har været faldende siden 1960'erne grundet en øget næringsstof tilførsel, hvilket er til ugunst for bl.a. Lysbuget Knortegås, idet udbredelsen af Ålegræs (primære fødekilde om efteråret) er begrænset i sin udbredelse af lystilgængeligheden i fjorden. Jf. basisanalysen er der indikationer på at rastende fugle af både Lysbuget Knortegås og Hvinand indenfor områder har været stigende gennem 1990'erne. Det fremgår af basisanalysen at antallet af rastefuglene Toppet skallesluger og Stor skallesluger i perioden 2004-2006 er langt fra det antal, der blev registreret i 1980'erne. For ynglefuglene Klyde og Dværgterne er det på baggrund af det foreliggende materiale ikke muligt at vurdere deres nuværende forekomst og evt. trusler inden for området.

Stavsilden vurderes at kunne opholde sig i hele Natura 2000-området. De væsentligste trusler mod stavsilden vurderes generelt at være: Fiskeri, eutrofiering i vandløb og fjorde, udledning af surt vand og okker fra drænede arealer, samt dårlige fysiske forhold i vandløbene. Stavsilden er en anadrom fisk, og vandkvaliteten på egnede gydestrækninger skal opfylde kravene om en god biologisk kvalitet og en varieret vandløbsstruktur med karakteristiske stryg og pools. Holstebro Kommune har ikke kendskab til vandløb i Venø Bugt, der indeholder en gydebestand eller kan understøtte en sådan. Yderligere kendskab til stavsildens bestandsstørrelse er ukendt og specifikke krav mangelfuldt, og truslerne mod Stavsilden i Venø Sund lader sig derfor ikke nærmere vurdere.

Spættet sæl har én fast dagrasteplads inden for området, Bradser Odde. Der er stor årsvariation i antallet på pladsen i perioden fra 1997 frem til 2005 - gennemsnittet er på 75 sæler. Sælernes primære trussel vurderes at være forstyrrelse af arten på rastepladserne i yngletiden juni/juli.

Næringsstoffer

Fosfor

Tilførslen af fosfor fra oplandet til Limfjorden kan i større eller mindre grad have betydning for miljøtilstanden i Limfjorden som helhed og for delområder af fjorden. Udspretningsarealerne er ikke beliggende indenfor de af statens fosforfølsomme klassificerede oplandsområder.

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2002 på landsplan²⁹. Landbruget bidrager med ca. 31 % af fosfortilførslen til Limfjorden³⁰. Det fremgår af basisanalysen, at der ikke forventes, at tilførslen af fosfor kommer ned på et niveau, hvor fjordens målsætning kan opfyldes. I denne vurdering er ikke medtaget omlægningen af dyreenhedsberegningen, der vil medvirke til en reduktion på minimum 10 % i oplandet til Limfjorden.

Herudover foretages der i miljøgodkendelsen en individuel konkret vurdering af risikoen for overfladeafstrømning til overfladevande for de udspretningsarealer, der indgår i ansøg-

²⁹ Vandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne.

³⁰ Miljøministeriet, vandområde, 1.2 Limfjorden.

ning. Denne risikovurdering behandles under afsnittet "Fosfor i oplandet til Nissum Fjord og Venø Sund"

Nitrat

Vandmiljøplan III fastlægger, at der skal sikres en reduktion på 13 % af nitratudvaskningen fra landbruget i 2015 i forhold til udvaskningen i 2003 på landsplan. Med vedtagelsen af Grøn Vækst, som erstatter og supplerer den vedtagne vandmiljøplan III, fastsættes nye reduktionskrav for bl.a. tilførsel af nitrat til vandområder, som i perioden 2010-2015 skal reduceres med 19.000 ton nitrat (ca. 1/3 i fht. i dag).

Vandrammedirektivets basisanalyse del II citerer Recipientkvalitetsplanen for Limfjorden, hvoraf det fremgår, at tilførslen fra oplandet til Limfjorden skal ned på 9.520 tons kvælstof pr. år fordelt på 1.340 tons fra punktkilder og 8.180 tons kvælstof pr. år fra den diffuse tilførsel. Midtvejsevalueringen af Vandmiljøplan III³¹ viser, at målene i denne ikke nås. Havde de været nået, ville den årlige diffuse kvælstoftilførsel til Limfjorden have været reduceret til ca. 9.700 tons pr. år³².

Landbruget bidrager med ca. 63 % af tilførslen af nitrat til Limfjorden, som følge af afstrømning. Det atmosfæriske bidrag er vurderet til at udgøre ca. 10 %, hvoraf landbruget er den dominerende kilde³³. Det fremgår af udregninger³⁴ foretaget af Holstebro Kommune, at det gennemsnitlige N-overskud i perioden fra 2005 til 2007 er på ca. 58 kg N/ha for de arealer, der er beliggende i oplandet til Venø Bugt i Holstebro Kommune.

HUSDYRTRYKKET I OPLANDET TIL NISSUM FJORD

Strukturudviklingen i husdyrproduktionen går på landsplan mod færre men større husdyrbrug. Det fremgår af analyse af jordbrugserhvervene, at antallet af dyreenheder i oplandet til Nissum Fjord er fordelt på ca. 55 % kvæg, 35 % svin og 10 % andre husdyr³⁵.

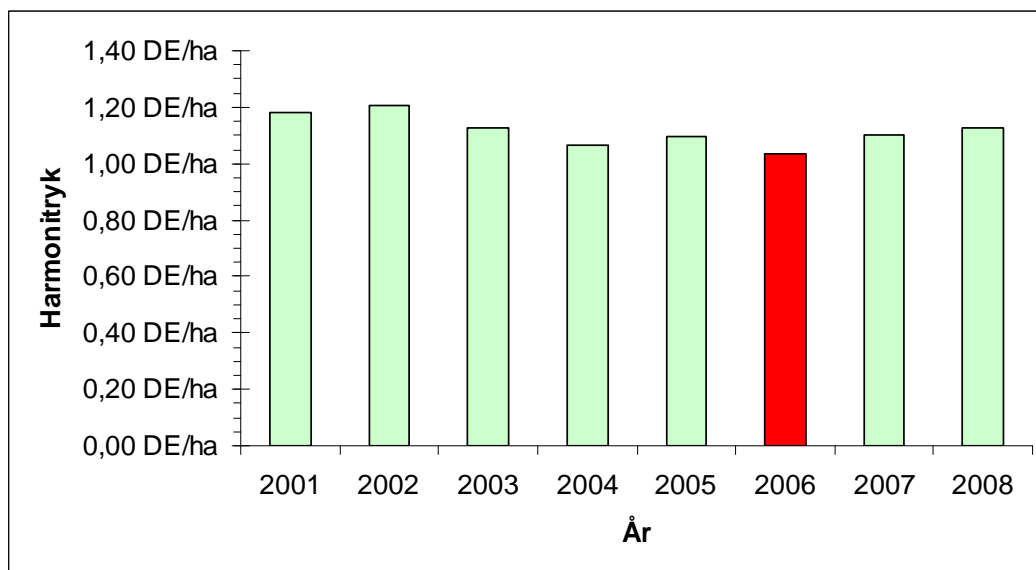
³¹ Se Petersen et al (december 2008) Midtvejsevaluering af Vandmiljøplan III.

³² Analyse af udviklingen i husdyrtryk i Limfjordsoplandet, side 13.

³³ Miljøministeriet, vandområde, 1.2 Limfjorden.

³⁴ Baseret på CTtools.

³⁵ Analyse af jordbrugserhvervene 2009.

Figur 4. DE/ha i oplandet til Nissum Fjord i Holstebro Kommune i årene 2001-2008³⁶

Udviklingen i DE/ha i oplandet til Nissum Fjord fremgår af figur 4. Antallet af DE/ha er i perioden fra 2001 frem til 2008 reduceret med 0,06 DE/ha. Det kan derfor konkluderes, at der overordnet for Nissum Fjord ikke sker nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Det betyder generelt, at en etablering/udvidelse i oplandet til Nissum Fjord i væsentligt omfang vil blive modregnet ved, at der sker en nedlæggelse.

I oplandet til Nissum Fjord i Holstebro Kommune ses det mindste husdyrtryk i den vestlige del af oplandet omkring Ulfborg, hvor ca. 38 % af bedrifterne har et husdyrtryk på < 1 DE/ha, mens den nordlige del af oplandet, omkring Vemb, har den største andel (ca. 34 %) af husdyrbrug med et husdyrtryk på > 1,4 DE/ha. I perioden 2001-2007 har der i gennemsnit været et DE/ha på 1,12 generelt for hele oplandet i Holstebro Kommune. Den vestlige del af Holstebro Kommune domineres af kvægbrug, mens pelsdyr er vurderet til at udgøre ca. 6 %.

De nye omregningsfaktorer for dyreenheder jf. den nye husdyrgødningsbekendtgørelse³⁷, reducerer antallet af kvæg/DE og mink/DE. For kvæg og mink skal der anvendes hhv. 15-20 % og ca. 45 % mere areal. På landsplan forventes det, at medføre et øget arealkrav på ca. 4 %, samt en reduktion i det samlede fosforoverskud på ca. 10 % jf. høringsbrev af 19.05.09³⁸. Holstebro Kommune vurderer, at oplandet omkring Nissum Fjord som minimum har samme reduktion som i resten af landet.

HUSDYRTRYKKET I OPLANDET TIL VENØ SUND

Husdyrtrykket i oplandet til Venø Bugt i Holstebro Kommune

³⁶ CTtools i GIS.

³⁷ Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v af 10.07.09.

³⁸ Høringsbrev, Høring over udkast til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

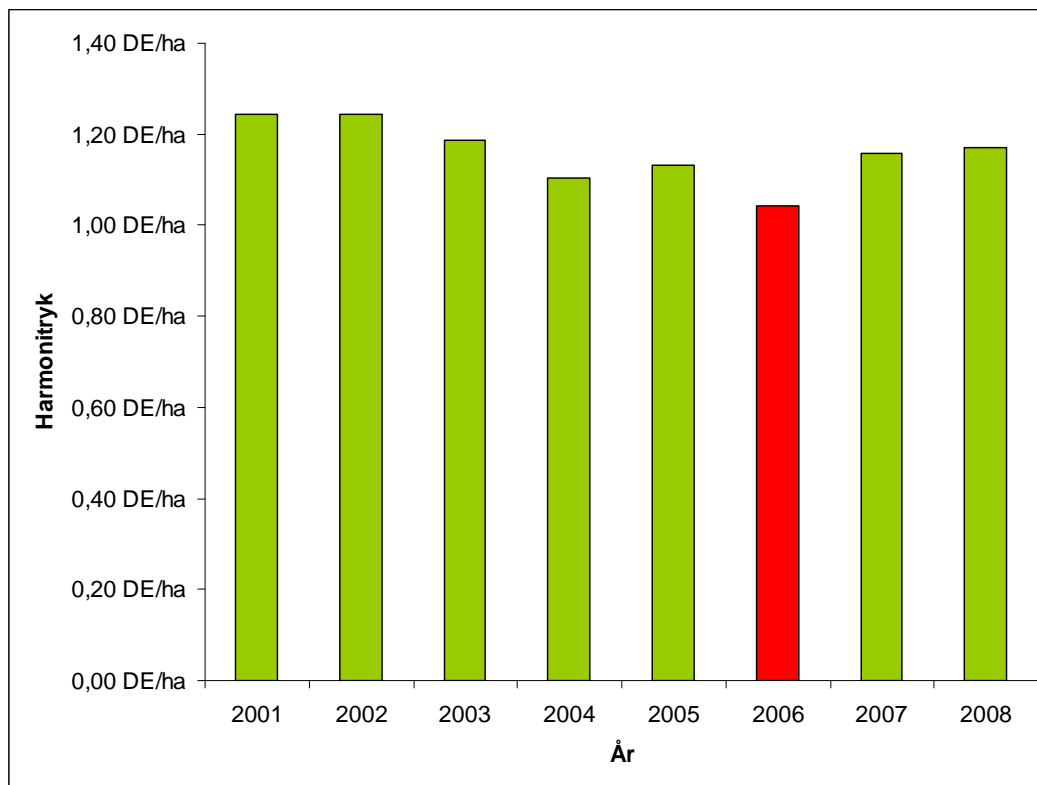
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

I oplandet til Venø Bugt i Holstebro Kommune er det samlede antal dyreenheder i perioden fra 2001 til 2008 faldet fra ca. 1,25 DE/ha til 1,17 DE/ha, jvf. figur 5. Faldet dækker over fald i DE for både kvæg og svin, samtidig med stigning i andre husdyrtyper, såsom mink i oplandet. Det betyder generelt, at en etablering/udvidelse i oplandet til Venø Bugt i væsentligt omfang vil blive modregnet ved, at der sker en nedlæggelse.

Figur 5. DE/ha i oplandet til Venø Bugt i årene 2001-2008³⁹

De nye omregningsfaktorer for dyreenheder, jf. den nye husdyrgødningsbekendtgørelse⁴⁰, reducerer antallet af kvæg/DE, mink/DE og Fjerkræ/DE. For kvæg, mink og fjerkræ skal der anvendes hhv. 15-20%, ca. 45% og 23% mere areal. På landsplan forventes det, at medføre et øget arealkrav på ca. 4 % samt en reduktion i det samlede fosforoverskud på ca. 10 % jf. høringsbrev af 19.05.09⁴¹. Holstebro kommune vurderer, at oplandet til Venø Bugt beliggende i Holstebro Kommune som minimum har samme reduktion som i resten af landet.

FOSFOR I OPLANDET TIL NISSUM FJORD OG VENØ SUND

Vandmiljøplan III indeholder en målsætning om en halvering af fosforoverskuddet fra landbruget i 2015 i forhold til overskuddet på 32.700 ton P i 2001/2002 på landsplan⁴². Land-

³⁹ CTtools i GIS

⁴⁰ Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. af 10.07.09

⁴¹ Høringsbrev, Høring over udkast til ændring af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

⁴² Vandmiljøplan III – aftale om vandmiljøplan III 2005-2015 mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

bruget bidrager med ca. 40 % af fosfortilførslen til Nissum Fjord⁴³. Det fremgår af basisanalysen, at der ikke forventes en reduktion af fosforafstrømningen til Nissum Fjord, således at den samlede fosforbelastning i 2015 forventes at ligge på det nuværende niveau på 65 ton fosfor. I denne vurdering er ikke medtaget omlægningen af dyreenhedsberegningen, der vil medvirke til en reduktion på minimum 10 % af den udbragte fosfor i oplandet til Nissum Fjord.

Fosfor kan tabes til overfladevande som opløst og partikulært bundet organisk eller uorganisk fosfor. Tabet af partikelbundet fosfor fra dyrkede oplande udgør i mange situationer mere end halvdelen af det totale fosfortab. Partikelbundet fosfor tilføres ferske vande via vind-, vand- og brinkerosion og fra kunstigt drænede arealer. Tab af opløst fosfor fra landbrugsjord sker via overfladeafstrømning og udvaskning fra landbrugsjord til dræn og øvre grundvand. Fosfortab fra det dyrkede areal er også præget af meget stor rumlig variation, uanset hvilken tabsproces, der måtte være aktiv. Det er anslået, at omkring 10 % af det dyrkede areal resulterer i omkring 90 % af fosfortabet til overfladevande. Når jordens infiltrationskapacitet overskrides, begynder vandet at løbe af på jordoverfladen. Det strømmende vand kan rive jord med partikelbundet fosfor løs, som skylles med vandet, hvorefter det deponeres i lavninger, vandløbsbræmmer eller transporteres videre til grøfter, vandløb og søer. Erosion foregår som overfladeerosion, eller vandet kan samle sig i riller på skrånede arealer. Risikoen for overfladeafstrømning stiger som følge af arealets hældning og dennes udstrækning. Konkave skråninger med konkav tværsnitsprofil er mest udsatte for erosion, da den konkave tværsnitsprofil bevirker, at vandet fra et større område samles i en koncentreret strøm. Erosion kan derfor lokalt medføre meget store tilførsler af fosfor til vandmiljøet.

Jordens bindingskapacitet for fosfor stiger i takt med stigende indhold af ler og jern- og aluminiumoxider, og jordens fosforbindingskapacitet varierer meget i Danmark. I mineraljorde findes hovedparten af jordens fosfor bundet i lerfraktionen eller på belægninger af jern- og aluminiumoxider på større partikler. På jorde med højt lerindhold kan der, især i forbindelse med kraftig nedbør, opløses fosfor og løsrives fosforrige partikler fra overjorden, som transporteres ned gennem sprækker og større porer til eventuelle drænrør dybere nede, og via disse blive transporteret ud til vandmiljøet. Der er en principiel sammenhæng mellem jordens fosforstatus og risikoen for fosfortab. Dette er vist ved flere enkeltstående undersøgelser, hvor fosforstatus, målt f.eks. ved fosfortallet, varierede, medens transportbetingelserne var ensartede⁴⁴. Der er imidlertid ikke lavet tilstrækkeligt med undersøgelser til at kvantificere denne sammenhæng under praktiske forhold. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at forsigtighedskriteriet medfører, at der skal foretages en individuel vurdering af bedriftens jorde baseret på tabsrisiko og jordernes fosfortal. Dansk Landbrugsrådgivning anbefaler, at der tilføres samme mængde fosfor, som afgrøden bortfører ved fosfortal 2-4⁴⁵. Dette underbygges yderligere af oplandsanalysen, som indikerer at fosforoverskuddet har betydning for den samlede fosfortilførsel til fjorden.

⁴³ Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord

⁴⁴ Heckrath, G. et al., 1995. Phosphorus leaching from soils containing different P concentrations in the Broadbalk experiment. J. Environ. Qual. 24, 904-910. & Pote, D.H., et. Al., 1999. Relationship between phosphorus levels in three ultisols and phosphorus concentration in runoff. J. Environ. Qual. 28, 170-175.

⁴⁵ Knudsen, L., 1998. "Pas på fosfor". Landbrugets Rådgivningscenter, Århus, Danmark.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Det fremgår af oplandsanalysen at ”Fosfor fra landbruget bidrager væsentligt til den samlede fosfortilførsel, og på de arealer der er defineret som fosfor-risikoarealer, vil det have gavnlige effekt på fosfortilførslen til fjorden at mindske fosforoverskuddet”⁴⁶. Fosforoverskuddet var i årene 2005-2008 i gennemsnit ca. 12 kg P/ha i oplandet til Nissum Fjord, hvor fosforoverskuddet er mindst i området syd for Nissum Fjord samt nord for Holstebro by⁴⁷.

Risikoarealer i relation til terrænforhold

Der er på husdyrbrugets udbringningsarealer i Holstebro Kommune ikke konstateret områder med hældninger over 6 grader i umiddelbar nærhed af vandløb eller grøfter. Udbringningsarealerne vurderes derfor ikke at være særlige risikoarealer mht. overfladeafstrømning.

For at reducere risikoen for forureningen af vandmiljøet stilles der vilkår om, at udbringning af gødning mm. ikke må foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne. Herudover stilles der vilkår om, at der ikke må etableres nye afvandringsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lign. Holstebro Kommune har vurderet, at der ikke herforuden er behov for at stille skærpende vilkår til sikring mod overfladeafstrømning til vandmiljø.

Jordbundstyper, lavbundsarealer, detailafvandringsforhold og fosforoverskud

De ejede og forpagtede udbringningsarealer er bestående af grovsandet jord (JB1), sandblandet lerjord (JB5) og lerjord (JB 7), jvf. skema 14 og bilag 6.

Skema 14. Vurdering af individuelle marker i relation til primær jordtype, afvandringsforhold, lavbundsforhold og fosforklasse.

Marknr	Areal Ha	Detail-afvandet	Jordtype	Lavbundsareal	Opland	P _{tal}	P-klasse	P-klasse areal (ha) ≠ 0
1-0	9,58	Ja	JB7	-	Nissum Fjord	-	0	0
3-0	10,83	Ja	JB5	-	Nissum Fjord	-	0	0
5-0**	6,77	Ja	JB7	-	Nissum Fjord	-		
6-0	4,35	Ja	JB5	-	Nissum Fjord	-	0	0
7-0**	8,43	Ja	JB5	-	Nissum Fjord/ Venø Sund	-		
8-0**	8,70	Ja	JB7	0,28 ha uden okkerkl.	Nissum Fjord/ Venø Sund	-		
9-0	3,39	Ja	JB5	-	Nissum Fjord	-	0	0
10-0	11,52	Ja	JB5	1,2 ha uden okkerkl.	Venø Sund	-	0	0
21-0	1,91	Ja	JB1	-	Nissum Fjord	-	0	0
23-0	8,79	Ja	JB5	-	Nissum Fjord	-	0	0
25-0	7,53	Ja	JB1	-	Nissum Fjord	-	0	0
26-0a	1,35	Ja	JB5	-	Nissum Fjord	-	1	1,35
26-0b	0,29	Ja	JB5	-	Nissum Fjord	-	1	0,29
26-1	1,03	Ja	JB5	-	Nissum Fjord	-	1	1,03
27-0	7,92	Ja	JB5	-	Nissum Fjord	-	1	7,92

⁴⁶ Oplandsanalysen, Nissum Fjord og opland – analyse af miljøtilstand og næringsstoftransport.

⁴⁷ Beregning af P-overskud pr. ha. Pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

Marknr	Areal Ha	Detail-afvandet	Jordtype	Lavbundsareal	Opland	P _{tal}	P-klasse	P-klasse areal (ha) ≠ 0
27-1	8,00	Ja	JB5	-	Nissum Fjord	-	1	8,0
30-0	0,47	Ja	JB5	-	Nissum Fjord	-	1	0,47
31-0	0,70	Ja	JB5	0,19 ha uden okkekl.	Nissum Fjord	-	1,2,3	0,70
I alt	101,57							

* Angiver arealer hvor Holstebro Kommunes vurdering afviger fra det i ansøgningen oplyste. Holstebro Kommunes vurdering er baseret på drænkort, grøfte-kortlægning, pumpelagsområder, historiske kort og Orthokort.

** Omfattet af Struer Kommunes §21 udtalelse

På bedriftsniveau er der ansøgt om udspredding af en fosformængde på 2.500 kg P, hvilket er mindre end det maksimalt tilladte i henhold til husdyrbrugslovens beskyttelsesniveau, jvf. godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Udbringning af 2.500 kg P betyder, at der på arealerne på bedriftsniveau udbringes fosfor svarende til et arealspecifikt overskud på -0,1 kg P/ha, jvf. skema 15.

Skema 15. Oversigt over fosfortilførsel og fraførsel i ansøgt drift, samt beregning af fosforoverskud for det ansøgte projekt.

Er fosforoverskud på bedriftsniveau overholdt i forhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau	Ja
Fosfor tilførsel i ansøgt drift	2.500,52 kg P/år
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	24,6 kg P/ha/år
P-fracførsel med sædskifte (arealvægtet gennemsnit)	24,7 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	- 0,1 kg P/ha/år

Fosforoverskuddet var i årene 2005-2008 i gennemsnit ca. 12 kg P/ha i oplandet til Nissum, hvor fosforoverskuddet er mindst i området syd for Nissum Fjord samt nord for Holstebro by⁴⁸. Husdyrbrugets udspreddingsarealer er ansøgt med et fosforoverskud på -0,1 P/ha/år, hvilket Holstebro Kommune betragter som fosforbalance, og husdyrbruget ligger derfor langt under gennemsnittet for oplandet.

Jvf. godkendelsesbekendtgørelsen kan der ved dokumentation af fosforbalance ikke stilles krav med hensyn til fosfor uanset bedriftens fosfortal. Grundet dette har Holstebro Kommune ikke fundet det nødvendigt at indhente fosfortal for arealerne og udspredding på drænedede arealer, lavbundsarealer og arealer med fosforklasse kan foregå uden yderligere vilkår.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at fosfor fra husdyrbrugets arealer ved de stillede vilkår ikke i sig selv påvirker Natura 2000-området Nissum Fjord væsentligt negativt.

Oplandet til Venø Sund vurderes ifølge kortværk ikke som værende opland til Natura 2000 område overbelastet med fosfor. De 3 arealer der ligger helt eller delvis i oplandet hertil skrånere mindre end 6 grader, og vurderes på den baggrund ikke at være særlige risikoarealer mht. overfladeafstrømning. Eftersom der er fosforbalance på bedriftsniveau, kan der jvf. godkendelsesbekendtgørelsen ved dokumentation af fosforbalance ikke stilles krav

⁴⁸ Beregning af P-overskud pr. ha. Pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet, Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

med hensyn til fosfor uanset bedriftens fosfortal. Der stilles ikke skærpede krav mht. udvaskning af fosfor i oplandet til Venø Sund.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at fosfor fra husdyrbrugets arealer ved de stillede vilkår ikke i sig selv påvirker Natura 2000-området Venø Bugt væsentlig negativt.

NITRAT I OPLANDET TIL NISSUM FJORD OG VENØ SUND

Nissum Fjord

Vandmiljøplan III fastlægger, at der skal sikres en reduktion på 13 % af nitratudvaskningen fra landbruget i 2015 i forhold til udvaskningen i 2003 på landsplan. Basisanalysens del II vurderer, at nitrattilførslen til Nissum Fjord ved udgangen af 2015 vil være på 1.952 ton N, hvilket svarer til en reduktion på ca. 18 % i forhold til niveauet i 2001⁴⁹. Landbruget bidrager med ca. 83 % af tilførslen af nitrat til Nissum Fjord⁵⁰. I perioden fra 2005-2008 var det beregnede gennemsnit af nitratoverskud per ha i oplandet til Nissum Fjord på 75 kg N⁵¹.

Oplandsanalysen konkluderer, at ca. 50 % af det samlede opland til Nissum Fjord er højrisikoarealer for udvaskning af nitrat til vandmiljøet, hvilket de af staten fastsatte nitratklasser langt fra kan honorere, idet disse arealer udgør 32 % af oplandet. Modelberegninger i oplandsanalysen indikerer, at en fremtidig miljøtilstand, hvor vegetationen er udbredt i størstedelen af fjorden, vil kunne opnås med en reduktion af bl.a. nitrattilførslen på ca. 30 % i forhold til 2001, svarende til ca. 700 ton nitrat. Med vedtagelsen af Grøn Vækst, som erstatter og supplerer den vedtagne vandmiljøplan III, fastsættes nye reduktionskrav for bl.a. tilførsel af nitrat til vandområder, som i perioden 2010-2015 skal reduceres med 19.000 ton nitrat (ca. 1/3 ift. i dag). I oplandsanalysen vurderes det, at en fuldt implementeret vandmiljøplan III forventes, at medføre en samlet reduktion på mellem 15-20 % i forhold til 2001. For at opnå en reduktion på 30 % vurderes det i oplandsanalysen, at nitrattilførslen til fjorden skal reduceres yderligere med 250-350 ton N.

Venø Sund

Vandrammedirektivets basisanalyse del II citerer Recipientkvalitetsplanen for Limfjorden, hvoraf det fremgår, at tilførslen fra oplandet til Limfjorden skal ned på 9.520 tons kvælstof pr. år fordelt på 1.340 tons fra punktkilder og 8.180 tons kvælstof pr. år fra den diffuse tilførsel. Midtvejsevalueringen af Vandmiljøplan III⁵² viser, at målene i denne ikke nås. Havde de været nået, ville den årlige diffuse kvælstoftilførsel til Limfjorden have været reduceret til ca. 9.700 tons pr. år⁵³.

---

⁴⁹ Heri medregnet mindre korrektioner for tilførsler fra punktkilder. Ovenstående vurdering af N-reduktionen i 2015 er baseret på grove estimater og vurderes at være optimistisk, idet modelberegninger af N-belastning til Ringkøbing Fjord (Oplandsmodel for N-belastning af Ringkøbing Fjord, DHI-rapport juni 2004) har indikeret at flere tiltag i et opland vil have tendens til at "overlappe" hinanden, hvilket med andre ord medfører, at effekten af alle tiltagene ikke slår fuldt igennem.

⁵⁰ Miljøministeriet, vandområde, 1.4 Nissum Fjord.

⁵¹ CTtools.

⁵² Se Petersen et al (december 2008) Midtvejsevaluering af Vandmiljøplan III.

⁵³ Analyse af udviklingen i husdyrtryk i Limfjordsoplandet, side 13.

Landbruget bidrager med ca. 63 % af tilførslen af nitrat til Limfjorden som følge af afstrømning. Det atmosfæriske bidrag er vurderet til at udgøre ca. 10 %, hvoraf landbruget er den dominerende kilde⁵⁴. Det fremgår af udregninger⁵⁵ foretaget af Holstebro Kommune, at det gennemsnitlige N-overskud i perioden fra 2005 til 2008 er på ca. 56 kg N/ha på landbrugsarealer i oplandet til Venø Bugt.

Nitratvurdering

Husdyrbrugets udspretningsarealer afvander til Nissum Fjord og Venø Sund. Husdyrbrugets arealer i oplandet til Nissum Fjord ligger i et område, hvor der i henhold til husdyrløvens beskyttelsesniveau kan udbringes husdyrgødning med fuldt harmonitryk i disse områder, jvf. bilag 9.

Tre af udbringningsarealerne ligger helt eller delvist i oplandet til Limfjorden (Venø Sund), jf. skema 14. Disse udspretningsarealer ligger i et område, hvor nitratreduktionspotentialet er vurderet som værende lavt (0-50 %). Venø Sund er udpeget som et kvælstofsårbart område, hvorfor arealerne er klassificeret som nitratklasse 1. Skema 16 summerer ovenstående.

Skema 16. Oversigt over fordeling af arealer i relation til nitratklasser, harmonitryk og antal dyreenheder, der kan udbringes på arealerne uden anvendelse af nitratudvaskningsreducerende virkemidler.

Samlet	Udspretningsareal					Reduceret harmoni (reduktionsprocent)	DE/ha uden virkemidler	Maksimalt antal DE til udspretning på arealerne
	Areal [ha]	N0 [ha]	N1 [ha]	N2 [ha]	N3 [ha]			
Ejede/forpagtede	101,57	81,54	20,03	0	0	97,04	1,56	158,69

Der er ansøgt om udbringning af 159,27 DE i form af kvæggylle og afgasset biomasse, hvilket er mere end der maksimalt kan udbringes uden anvendelse af nitratreducerende virkemidler.

Nitratreducerende virkemidler

Ved anvendelse af N-udvaskningsreducerende virkemidler kan harmonitrykket på husdyrbrugets udspretningsarealer øges, såfremt N-udvaskningen til rodzonen holdes på et niveau svarende til udbringning af husdyrgødningen ved reduceret harmonitryk.

Der er ansøgt om et harmonitryk på $(159,27 \text{ DE}/101,57 \text{ ha}) = 1,57 \text{ DE/ha}$ med etablering af 2,0 procentpoint ekstra efterafgrøder udover plantedirektoratets pligtige krav. Der stilles vilkår herom.

N-udvaskningen til rodzonen, beregnet vha. Farm N i det fremsendte projekt, overstiger ikke N-udvaskningen ved udbringning af husdyrgødning i henhold til det reducerede harmonitryk jvf. skema 17. Det vurderes derfor, at det ansøgte harmonitryk og de ekstra efterafgrøder kompenserer, så N-udvaskningen ikke ligger over det reducerede harmonitryk, jvf. husdyrbrugsbekendtgørelsens regler herom⁵⁶.

⁵⁴ Miljøministeriet, vandområde, 1.2 Limfjorden.

⁵⁵ Baseret på CTtools.

⁵⁶ Bilag 3, pkt. 1 under beskyttelsesniveauet i forhold til overfladevand i Bekendtgørelse nr. 294 af 31.03.2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug,

Skema 17. Beregning af N-udvaskning til rodzonen vha. Farm N ved udbringning af reduceret harmonitryk svarende til 1,56 DE/ha samt for ansøgt projekt med et harmonitryk på 1,57 DE/ha og etablering af 2,0 procentpoint ekstra efterafgrøder ud over plantedirektoratets pligtige krav.

Scenarier	Reduceret harmonitryk	Ansøgt
Harmonitryk og anvendte virkemidler	1,56 DE/ha	1,57 DE/ha 2 procent point ekstra efterafgrøder
N-udvaskning fra rodzonen	62,60 kgN/ha	61,50 kgN/ha

HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF PÅVIRKNINGEN AF NATURA 2000-OMRÅDET NISSUM FJORD OG VENØ SUND

Nissum Fjord

Oplandsanalysen vurderede, på baggrund af modelberegninger, at det ikke var realistisk at sikre en målopfyldelse med den daværende administrationspraksis i Ringkjøbing Amt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at regionplanens målsætning om 2 m sigtedybde i forbindelse med udarbejdelsen af Natura 2000-planerne bør revurderes således, at der opstilles en mere realiserbar målsætning. Det vurderes nødvendigt for at sikre en forbedret miljøtilstand og på sigt sikre opfyldelse af målsætningen for Nissum Fjord, at der satses på en flerstrengt proces, der arbejder for, at der samlet sker en tilstrækkelig reduktion af næringsstofftilførslen.

Husdyrbrugets individuelle betydning (Nissum Fjord)

81,57 ha af udspretningsarealerne i nærværende godkendelse afvander til Nissum Fjord. Arealerne svarer til 0,80 promille af det samlede landbrugsareal i oplandet Nissum Fjord.

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning bidrager med ca. 0,05 promille⁵⁷ af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til Nissum Fjord. Det fremgår af Kammeradvokatens notat⁵⁸ til miljøministeriet om Miljøklagenævnets praksis, at et husdyrbrug der maksimalt udgør 0,5 promille af den samlede udvaskning fra samtlige arealer i oplandet, ikke alene på den baggrund kan siges i sig selv at påvirke Natura 2000-området væsentligt. Nitratudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer vurderes på den baggrund ikke at kunne påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt negativt.

Husdyrbrugets individuelle betydning (Venø Sund)

Venø Sund

⁵⁷ Første del af udregningen er foretaget i Farm N, her udregnes forskellen i nitratudvaskningen fra henholdsvis brugen af husdyrgødning i ansøgt drift og maksimal drift ved udelukkende at anvende kunstgødning på de af husdyrbrugets udspretningsarealer, forskellen divideres med brugen af husdyrgødning i ansøgt drift. Udspretningsarealernes "merudvaskning" af nitrat sættes herefter i forhold til hele oplandet til Nissum Fjord. Derved fremkommer udbringningsarealernes andel af det samlede nitratudvaskning fra samtlige landbrugsarealer i oplandet til Nissum Fjord.

⁵⁸ Udkast til "Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug" af 28.05.09

20,03 ha af arealerne afvander til Venø Bugt, som står i direkte forbindelse med Venø Sund, som Holstebro Kommune har valgt at vurdere, idet kommunen ikke finder, at der er tilstrækkeligt med data til at vurdere udspretningsarealernes mulige effekt på Kaas Bredning. Arealerne svarer til ca. 0,4 promille af det samlede landbrugsareal i delvandsopland 375 Venø Bugt, Kaas bredning og Sallingsund.

Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning bidrager med ca. 0,03 promille⁵⁹ af den samlede husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning til delvandsopland 375 Venø Bugt, Kaas bredning og Sallingsund. Det fremgår af Miljøstyrelsens bilag til Kammeradvokatens notat af 28. maj 2009⁶⁰, at et husdyrbrug der maksimalt bidrager med 0,5 promille af den samlede husdyrgødningsbetingede udvaskning fra samtlige arealer i oplandet, ikke alene på den baggrund kan siges i sig selv at påvirke Natura 2000-området væsentligt. Nitratudvaskningen fra husdyrbrugets udbringningsarealer vurderes på den baggrund ikke at kunne påvirke Natura 2000 vandområdet væsentligt negativt.

Projektets kumulative effekt

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at strukturudviklingen i landbruget i oplandet til både Nissum Fjord og Venø Sund, implementeringen af de nye omregningsfaktorer ved beregning af dyreenheder, VMP III, Grøn Vækst samt kommunens individuelle vurdering af husdyrgodkendelser i oplandet til Nissum Fjord og Venø Sund, samlet virker for en forbedret miljøtilstand for udpegningsgrundlaget. Holstebro Kommune vurderer at miljøgodkendelsen med de opstillede vilkår er tilstrækkeligt til at fremme miljøtilstanden for Nissum Fjord og Venø Sund.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets arealdrift er forenelig med naturområdernes sårbarhed og kvalitet, og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets arealdrift.

GRUNDLAGET FOR FORHÅNDSVURDERINGEN (NISSUM FJORD)

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af bl.a. kommunens oplysninger om områdets natur og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinier fra Regionplan 2005, CTtools, basisanalyse for N 65 samt miljødata fra STOQ.

Holstebro Kommune er i gang med, at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenes betydning i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til Nissum Fjord. Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets

---

⁵⁹ Første del af udregningen er foretaget i Farm N, her udregnes forskellen i nitratudvaskningen fra henholdsvis brugen af husdyrgødning og udelukkende anvendelse af kunstgødning på de af husdyrbrugets udspretningsarealer. Udspretningsarealernes "merudvaskning" af nitrat som følge af anvendelse af husdyrgødning sættes herefter i forhold til hele oplandet til delopland 375. Derved fremkommer udbringningsarealernes andel af det samlede nitratudvaskning fra samtlige landbrugsarealer i oplandet til delvandsoplandet.

⁶⁰ Udkast til "Bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkender af husdyrbrug" af 28.05.09

eget bidrag og andel til de kumulative effekter på natur om miljø, er baseret på dels data-materiale, hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurderinger af natur og miljøeffekten af miljøgodkendelser af landbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

GRUNDLAGET FOR FORHÅNDSVURDERINGEN (VENØ SUND)

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen på baggrund af bl.a. kommunens oplysninger om områdets natur og miljøforhold, områdets sårbarhed over for påvirkninger fra landbruget, målsætninger og retningslinier fra Regionplan 2005, CTtools, basisanalyse for N 62 samt miljødata fra STOQ.

Holstebro Kommune er i gang med, at udarbejde og operationalisere oplysninger, som kan tilvejebringe de oplysninger, der skal anvendes i fremtidige vurderinger af husdyrbrugenes betydning i forhold til de kumulative effekter (på husdyrbrugsniveau) i oplandet til delvandomland 375 - Venø Bugt, Kås bredning og Sallingsund. Holstebro Kommune er opmærksom på, at nærværende vurdering af husdyrbrugets eget bidrag og andel til de kumulative effekter på natur om miljø, er baseret på dels datamateriale, hvor der kan forekomme tidsforskydninger og deraf følgende unøjagtigheder, dels foretaget på skøn på baggrund af de oplysninger kommunen har til rådighed.

Holstebro Kommune foretager løbende evaluering af kommunens forudsætninger for udarbejdelsen af fremtidige forhåndsvurderinger af natur og miljøeffekten af miljøgodkendelser af landbrug, således at afgørende og nyeste tilgængelige viden inddrages i vurderingerne.

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet, og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

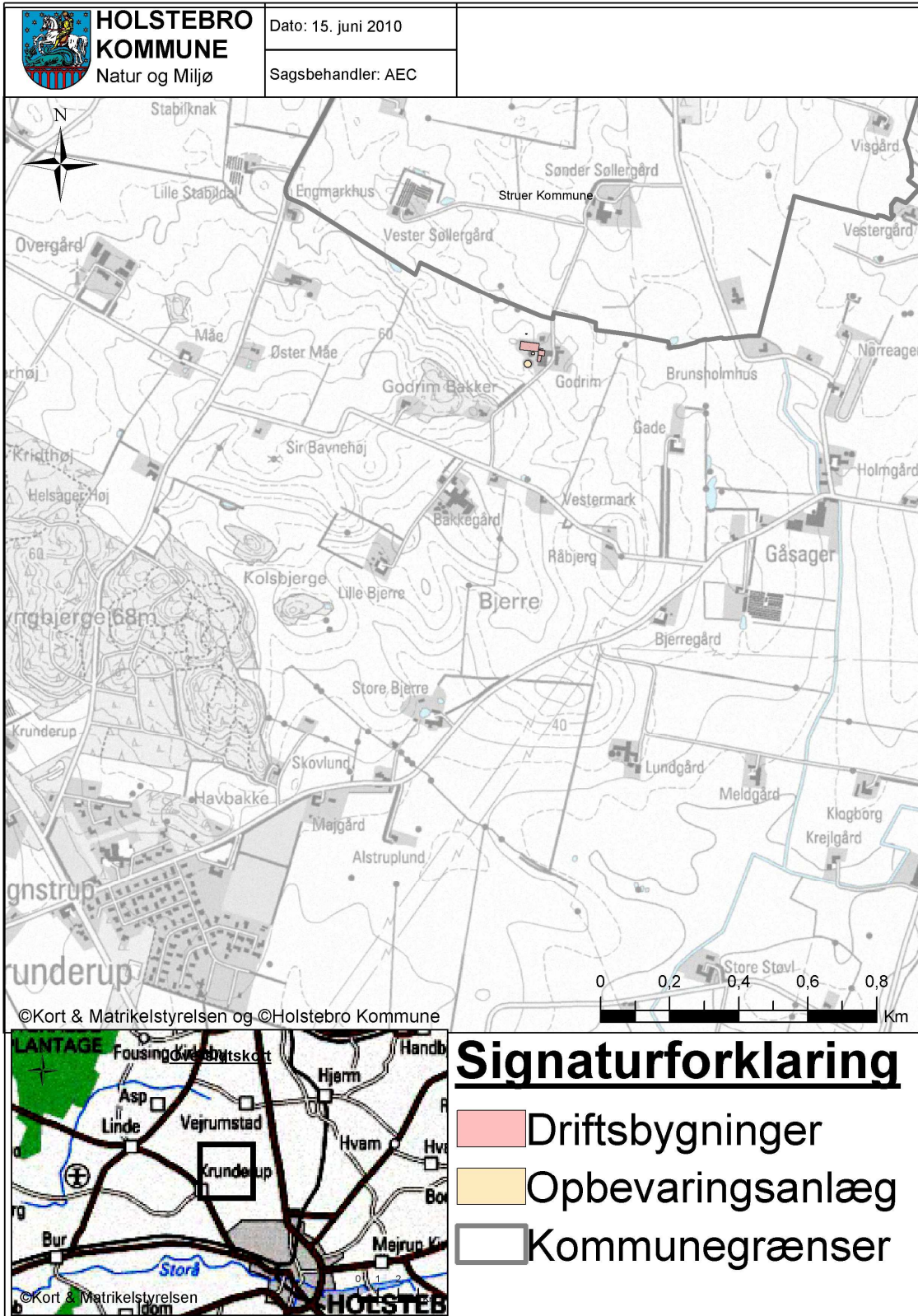
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag

Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 2 – Situationsplan, del 1/3

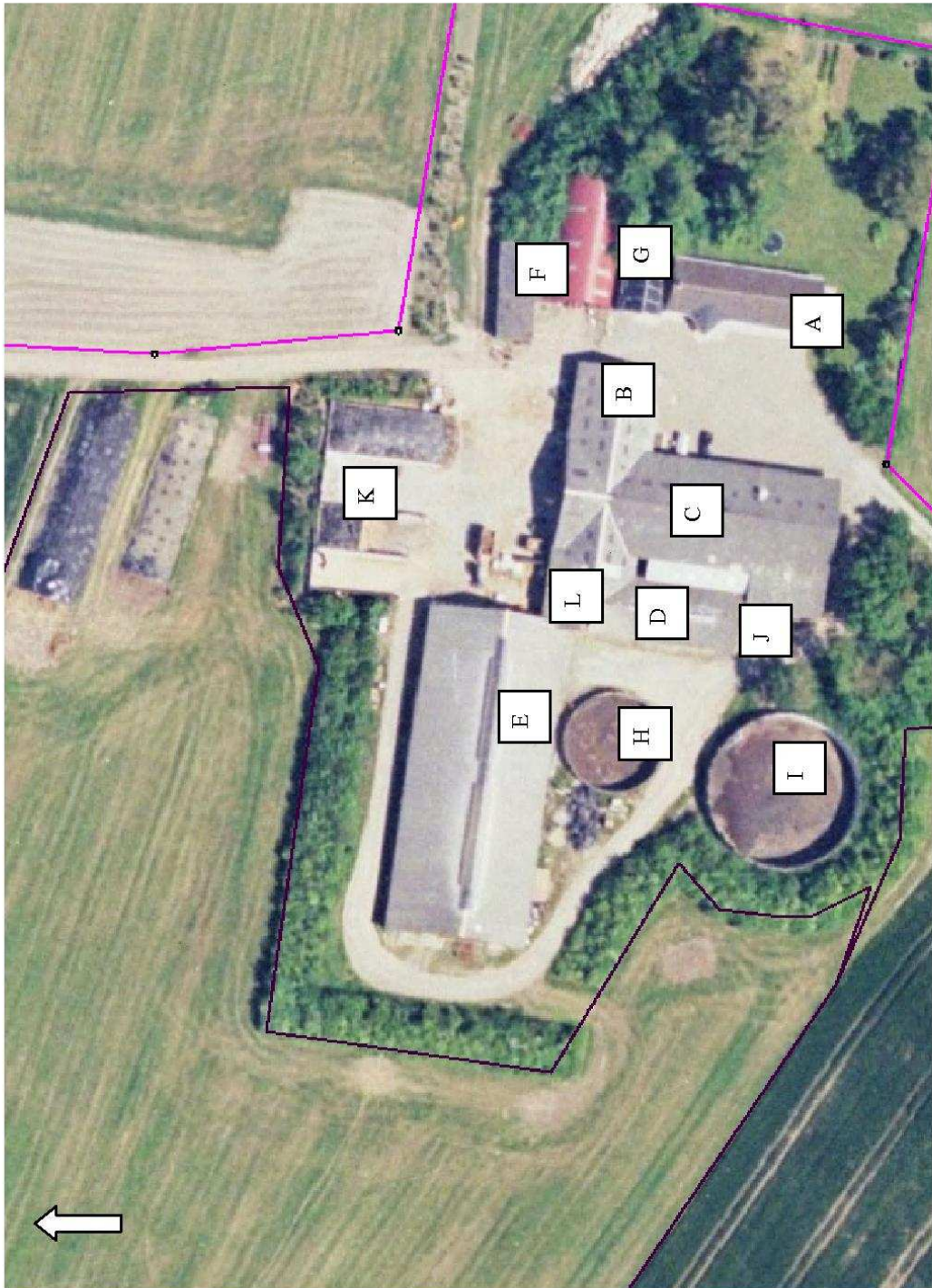
Bygning	Type	Grundplan m ²	Bygningshøjde (m) til tagryg	Taghældning	Bygningsmaterialer og farve på facade	Bygget/renoveret	Bygningernes fremtidige anvendelse	Belysningsforhold, på facade og udenfor bygning/anlæg
A	Stuehus	200						
B	Lade	460	6	20	Røde sten, gråt tag	1959/1999	Uændret	
C	Lade	545	6	20	Røde plader, gråt tag	1982	Uændret	Arbejdslys udenfor
D	Stald	175	4,5	20	Røde sten, gråt tag	1978/2001	Uændret	Dæmpet natlys
E	Stald	1215	8	25	Grå elementer	1998	Uændret	Dæmpet natlys Lys for enden ud mod fodersiloer
F	Ny maskinhus	875			Sort tag, røde sten og sorte plader	2007	Uændret	Arbejdslys udenfor mod fodersiloer
G	Garage	42					Uændret	
H	Gylletank	807	3,75			1987	Uændret	
I	Gylletank	2000	4			1996	Uændret	
J	Fortank	27					Uændret	
K	Ensilageplads	28x20					Uændret	
L	Stald	117	4,5	20		1978	Uændret	
M								

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 2 – Situationsplan, del 2/3

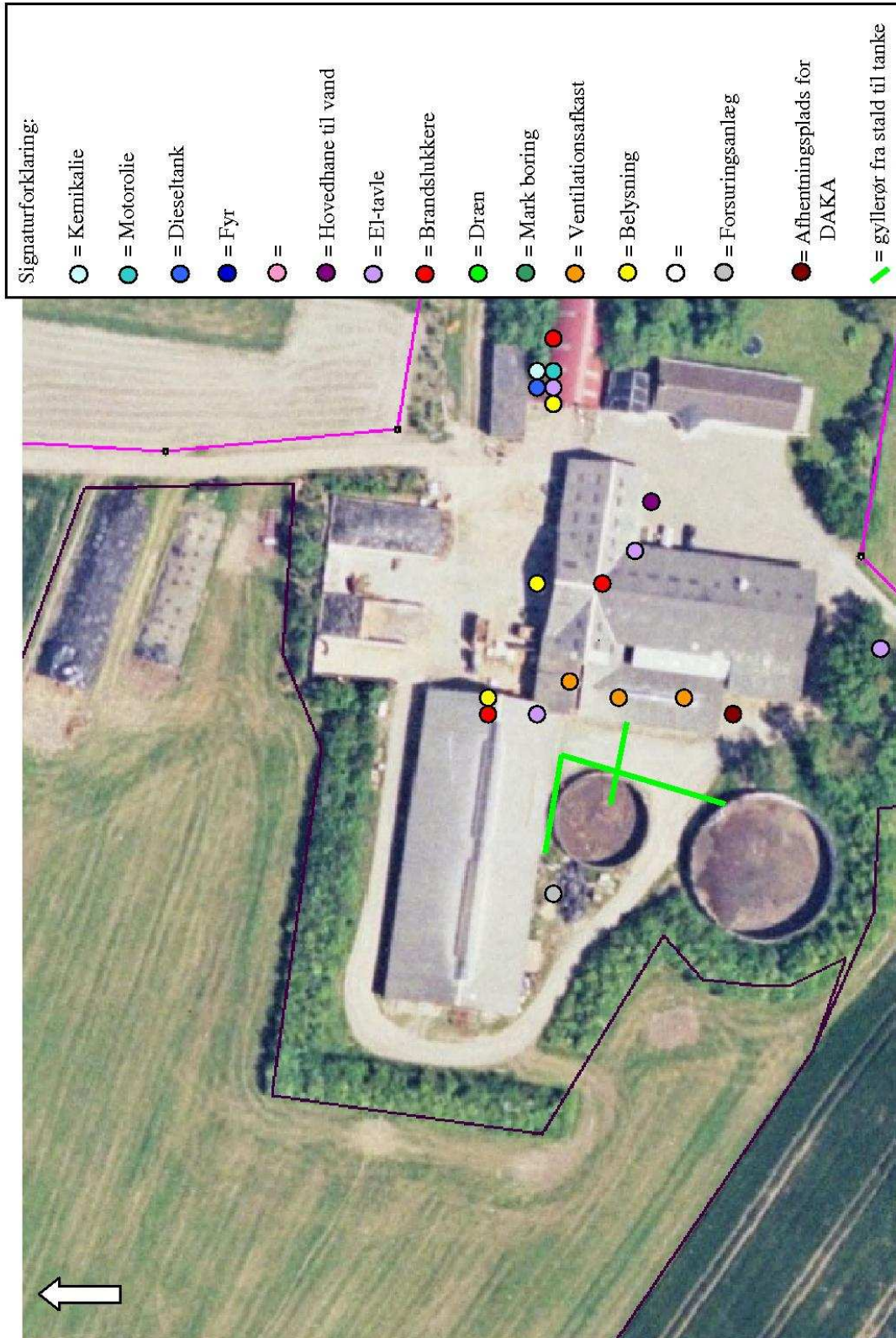

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 2 – Situationsplan, del 3/3

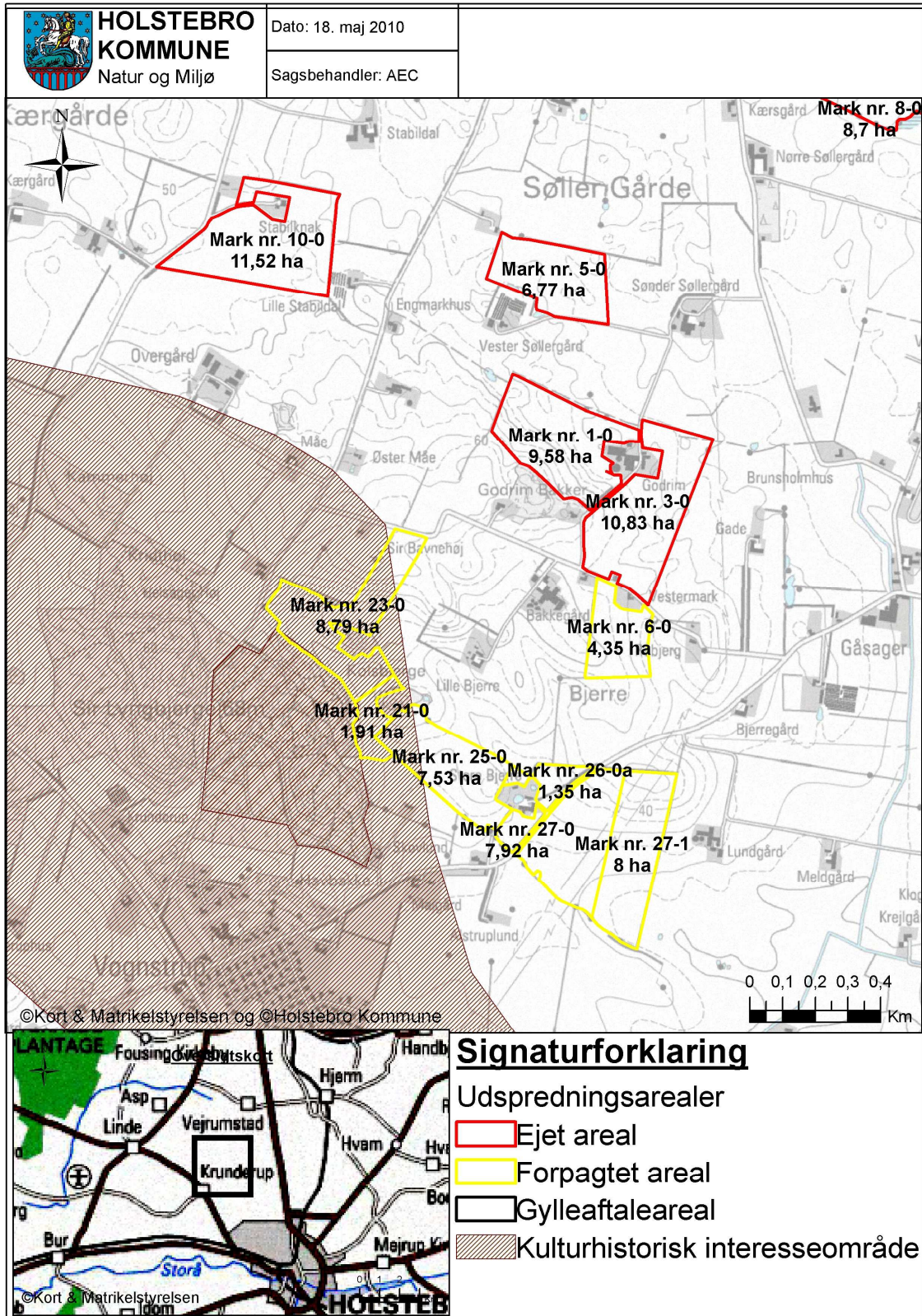

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 3 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser omkring arealer, del 1/3

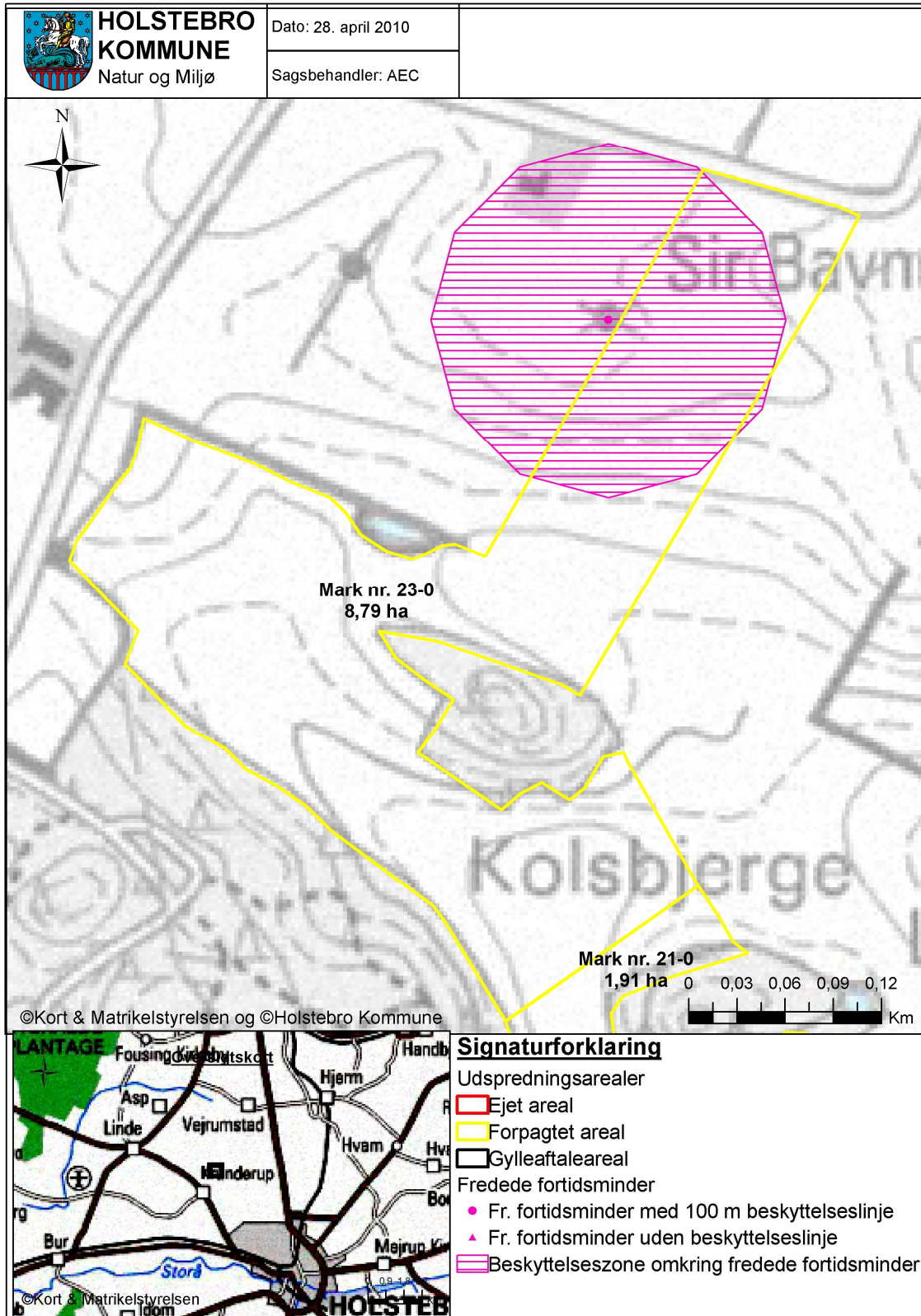

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 3 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser omkring arealer, del 2/3

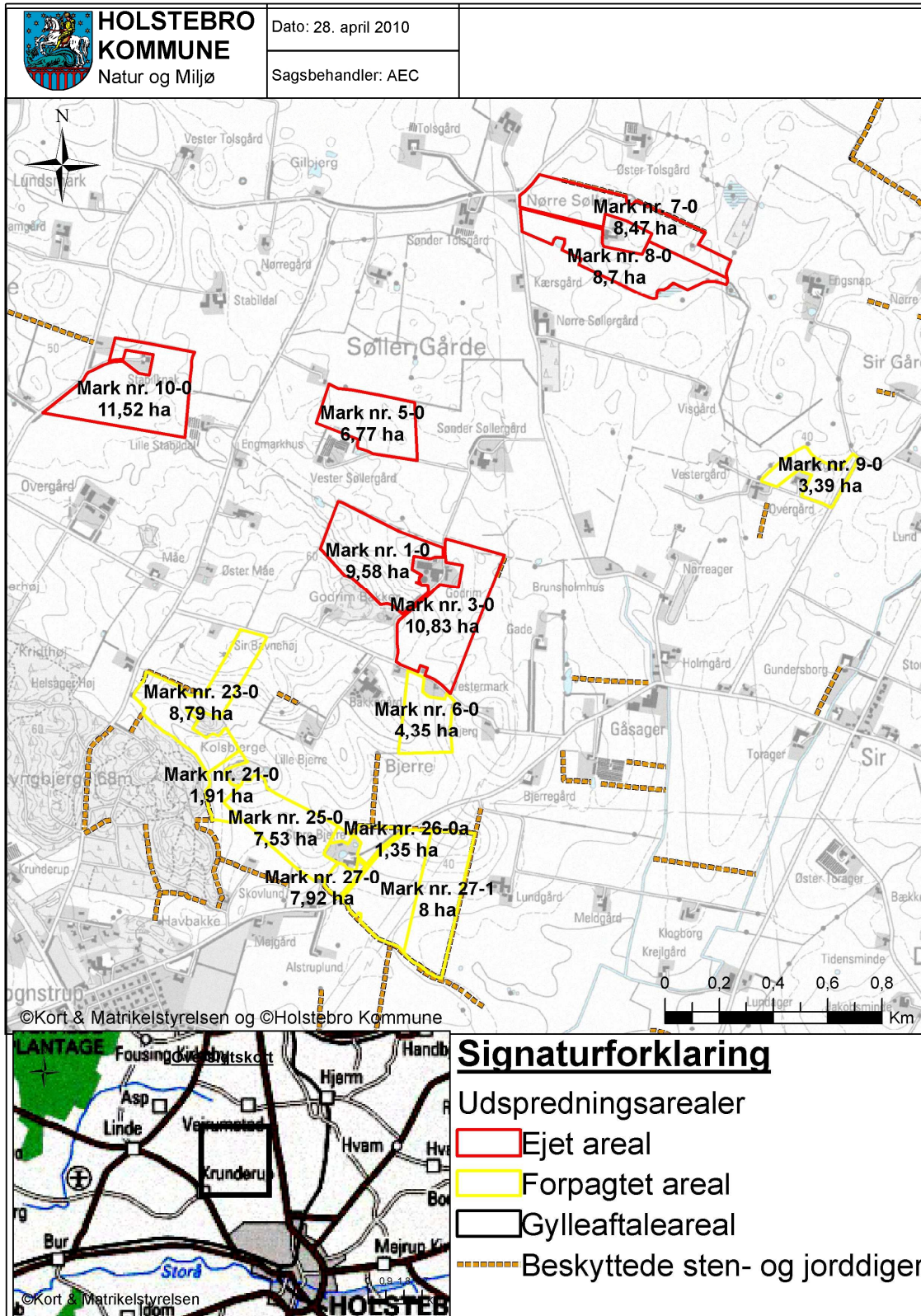

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 3 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser omkring arealer, del 3/3

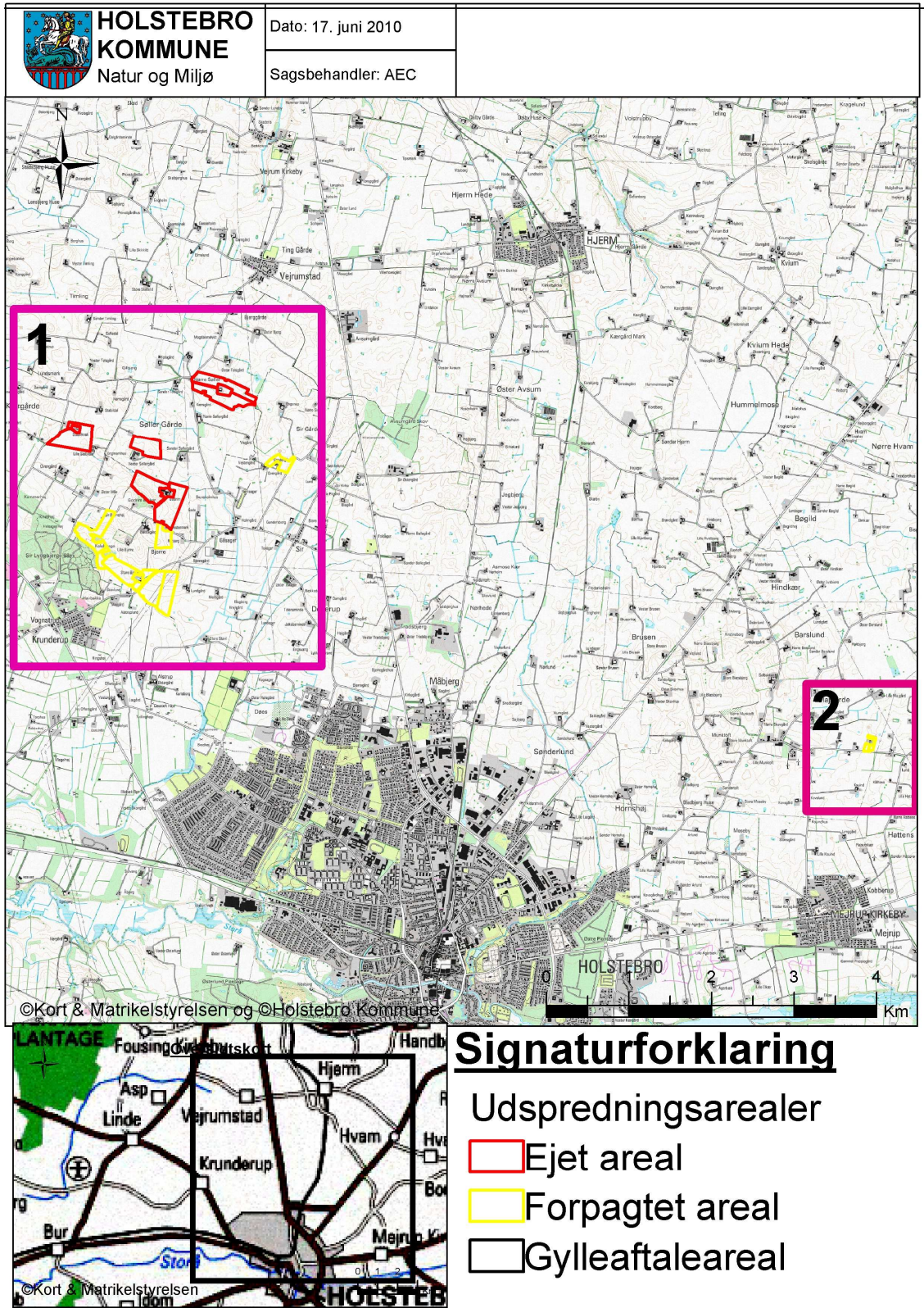
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

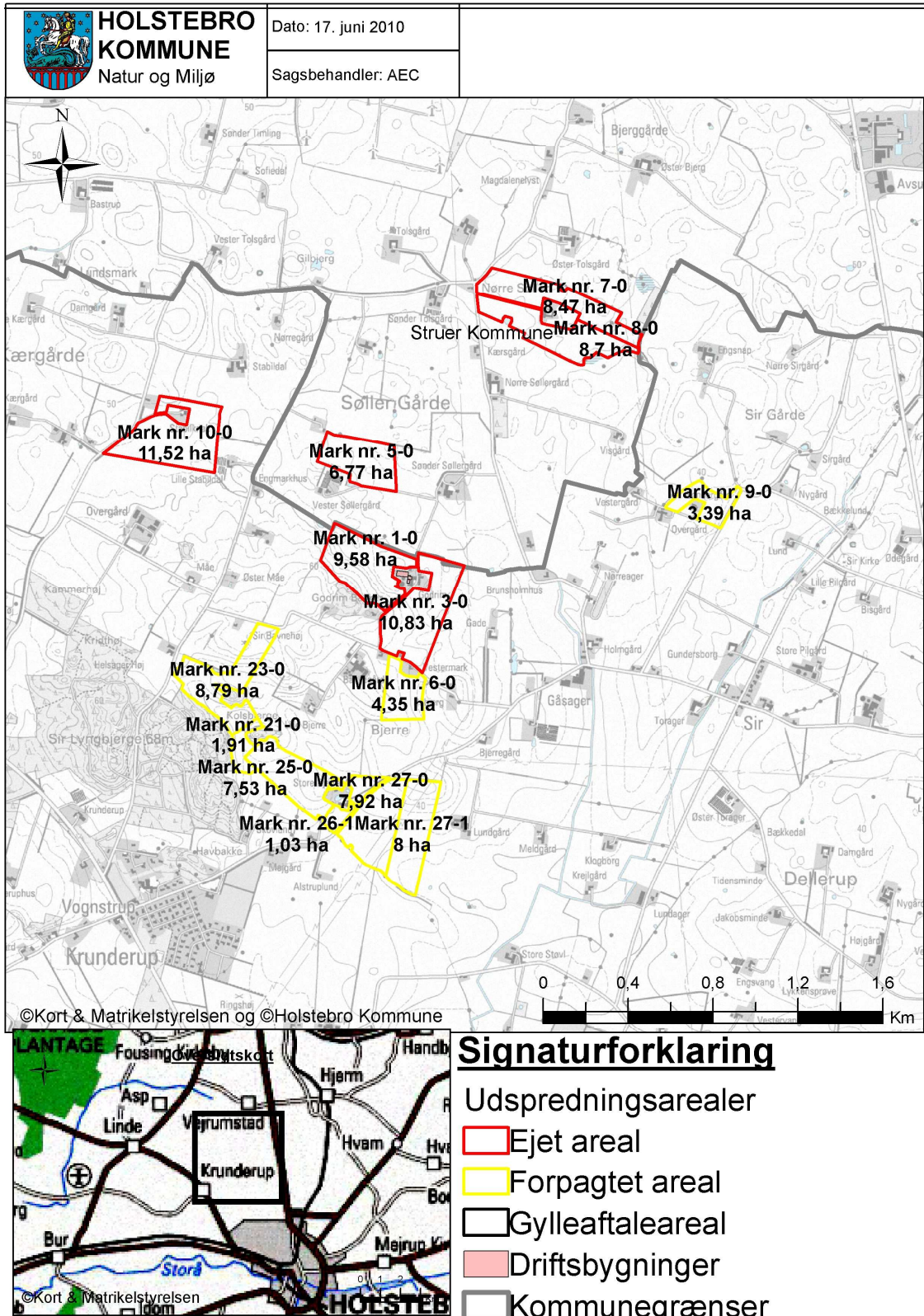
Bilag 4 – Oversigtskort over udspretningsarealerne

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 4 – Arealer del 1/2

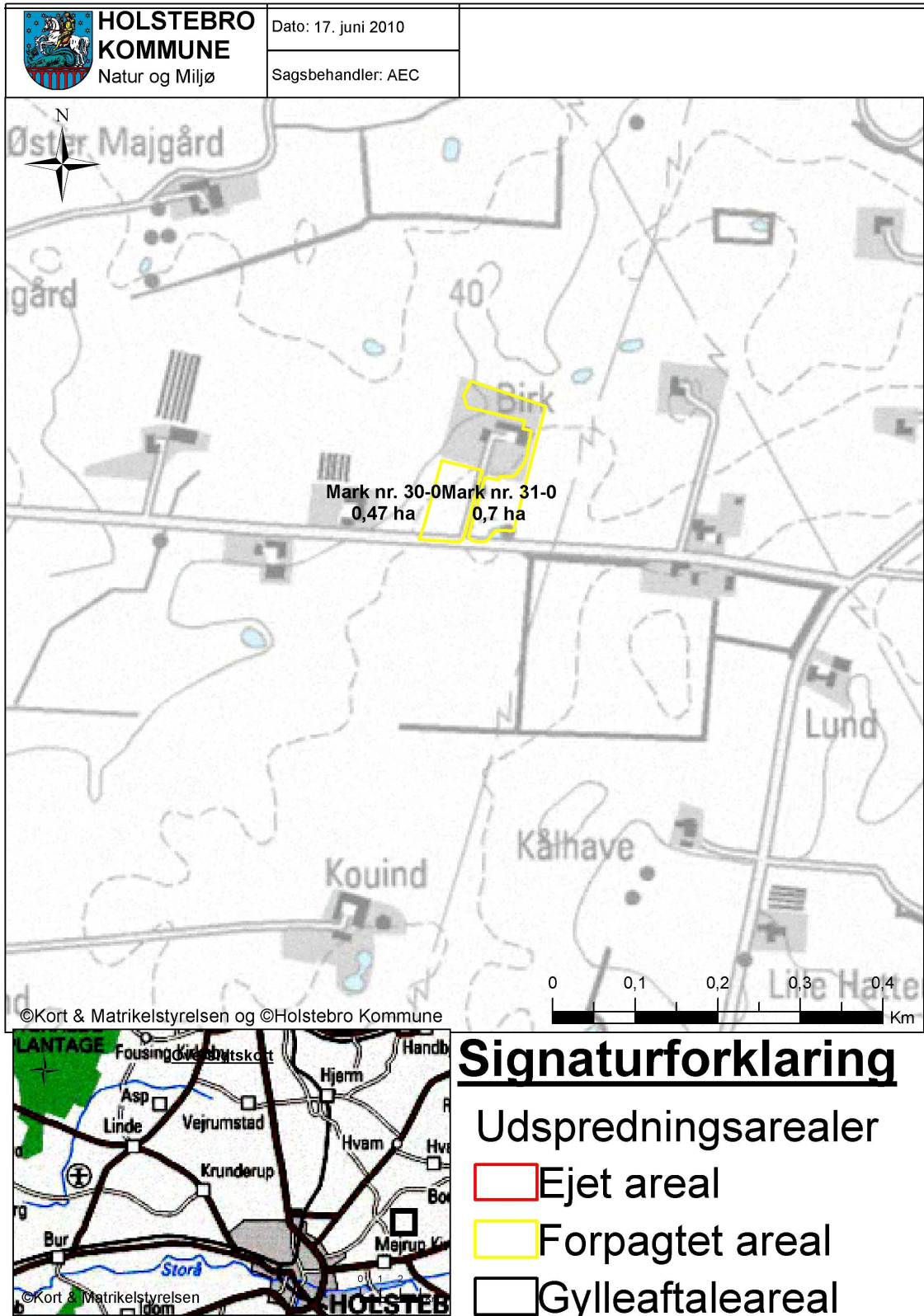

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 4 – Arealer del 2/2

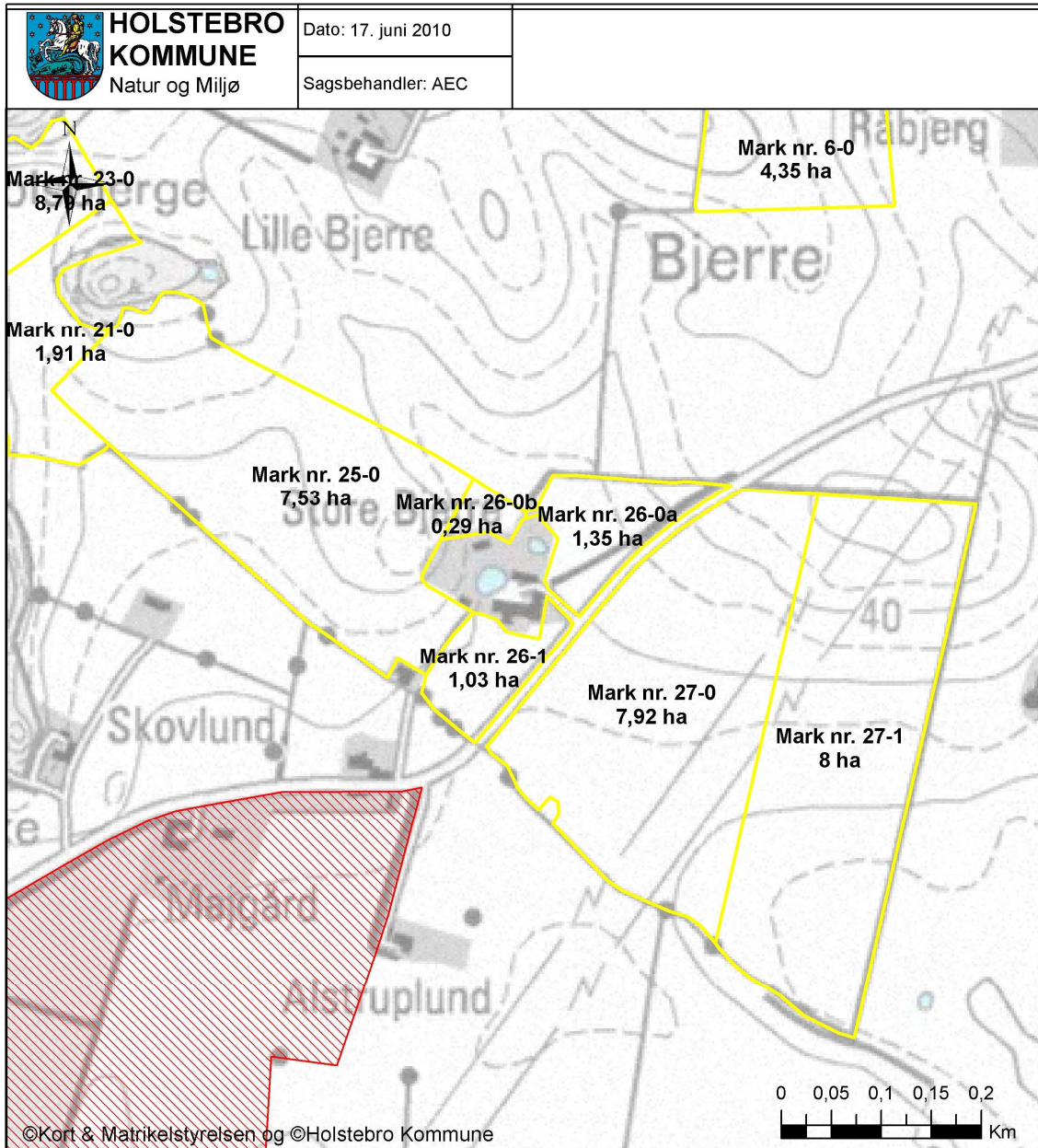

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

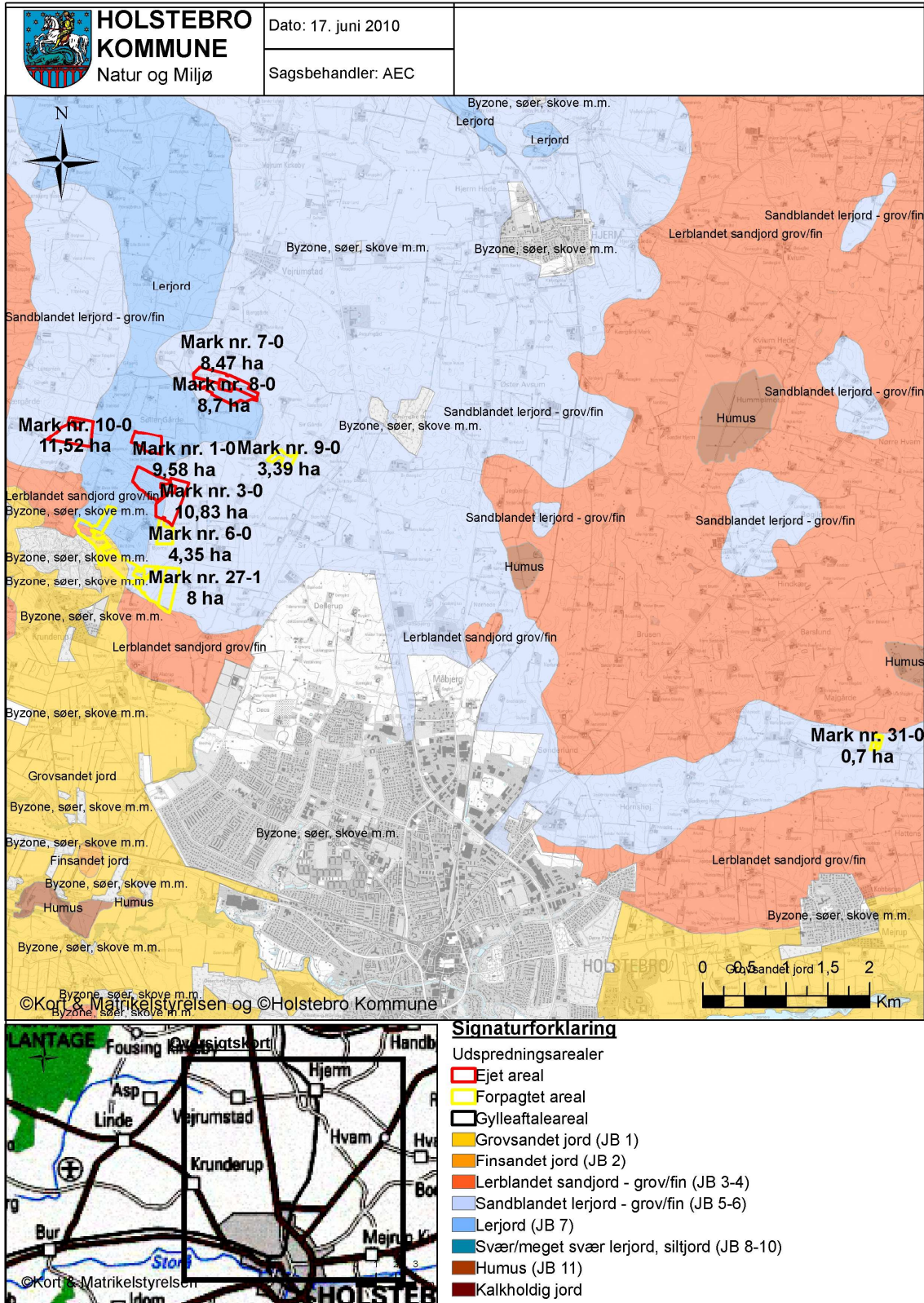
Bilag 5 – Byzone

Signaturforklaring

- Udspretningsarealer
- Ejet areal
- Forpagtet areal
- Gylleaftaleareal
- Byzone
- Sommerhusområde

Bilag 6 – Jordbundstyper

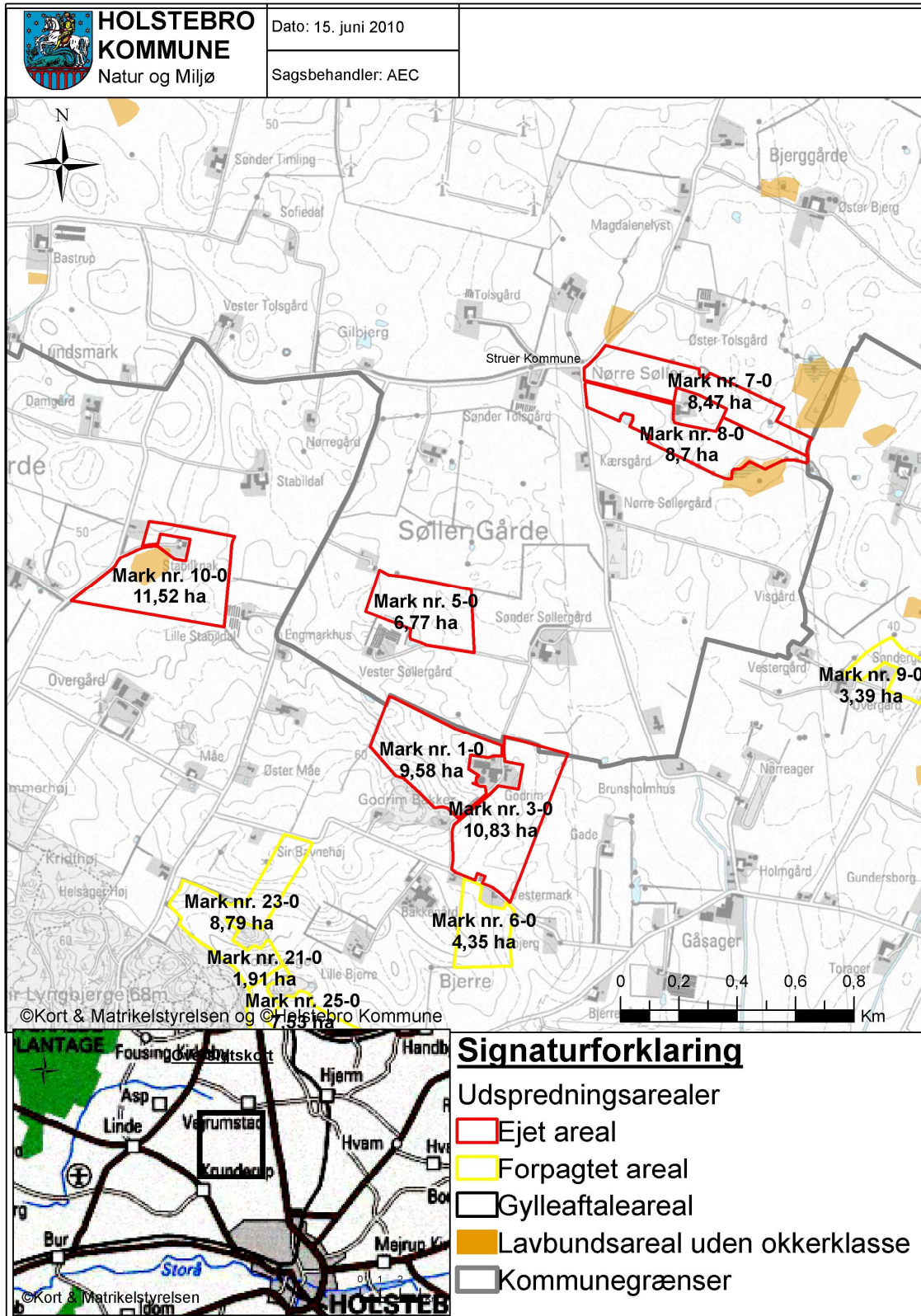

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

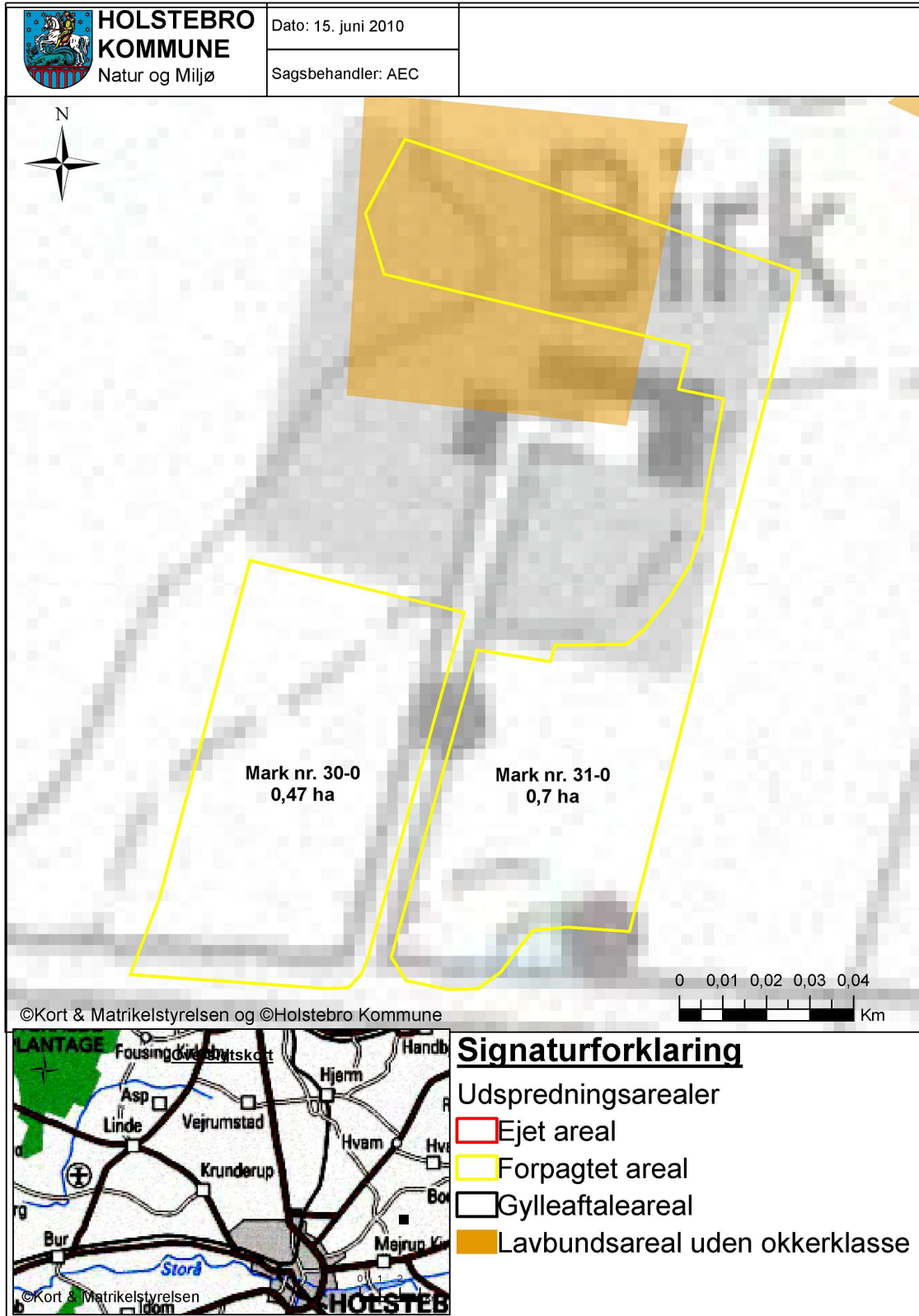
Bilag 7 – Lavbundsarealer uden okkerklasse, del 1/2

TEKNIK OG MILJØ
Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Lavbundsarealer uden okkerklasse, del 2/2

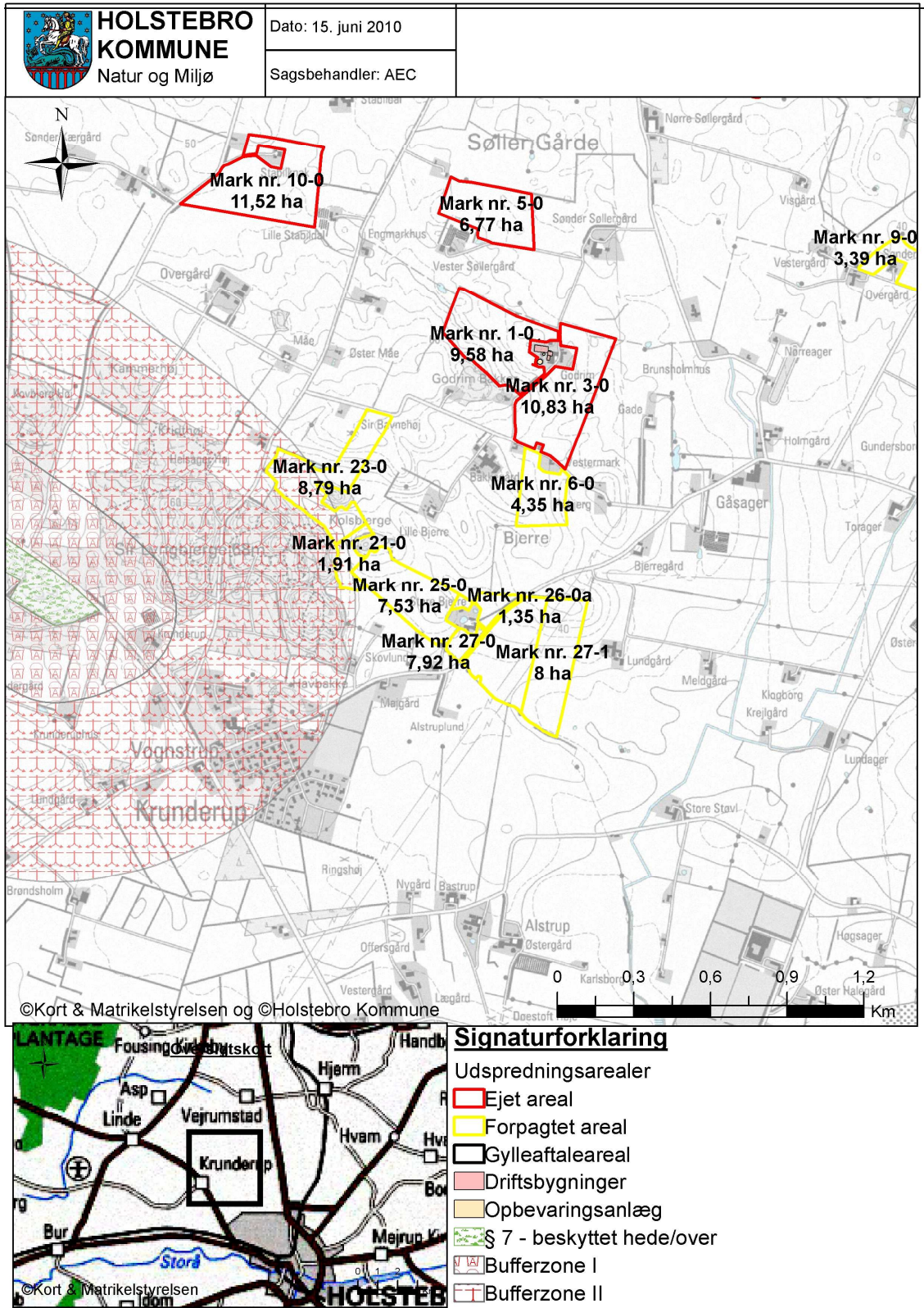

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 8 – Bufferzone (Nedfældningskrav)

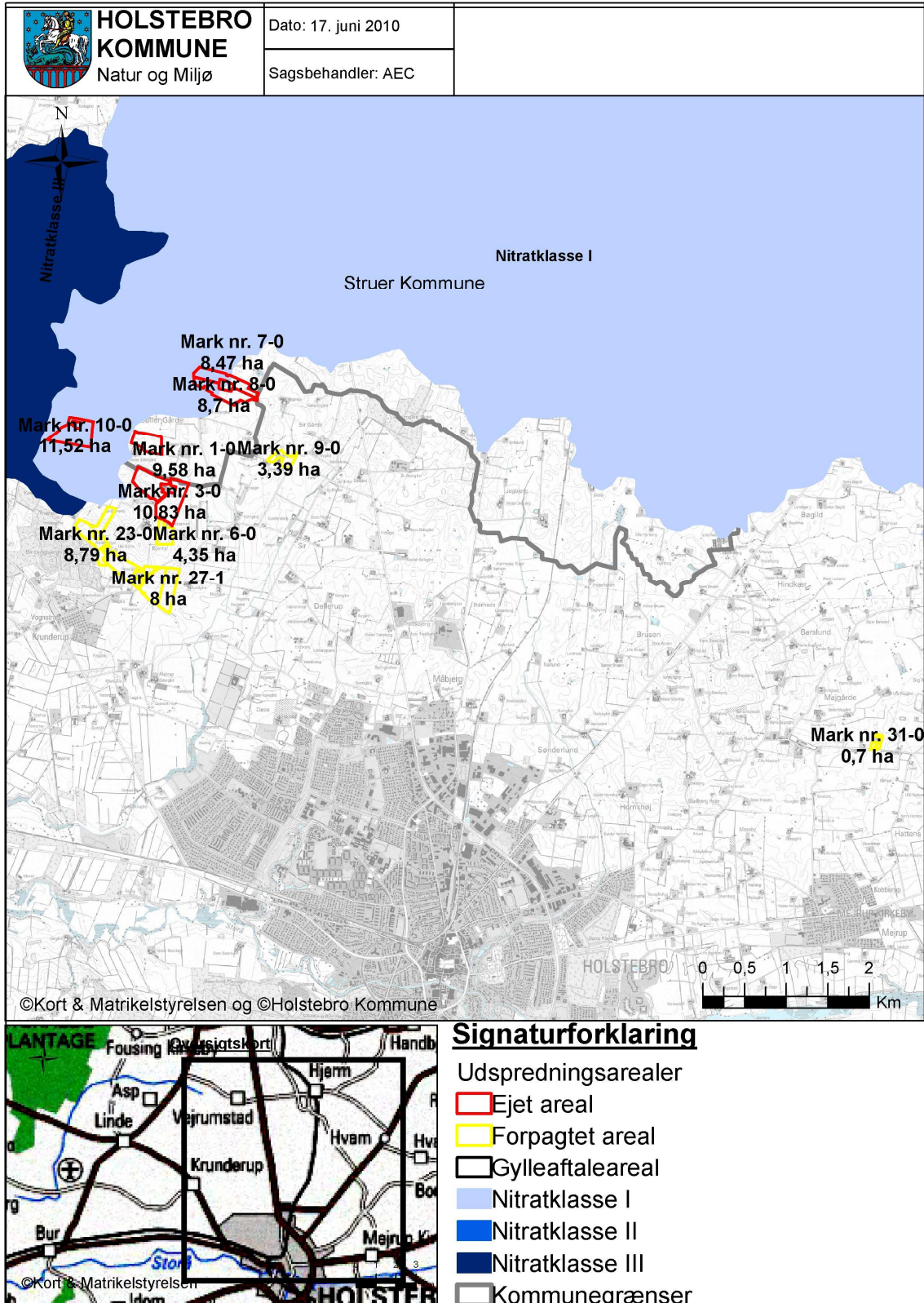
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 9 – Risikoområder for nitratudvaskning (nitratklasse)

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 10 – Driftsjournal - del 1 / 2

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsernes vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

PRODUKTIONSKONTROL PR. PLANÅR					
Egenkontrol 01/08-31/07					
	Maksimalt antal DE	antal dyr	DE pr. dyr	DE	± DE
Kvier (6.-23 mdr.) st. race					
Småkalve (3-6 mdr.), st. race					

*Kan erstattes af udskrift fra Dansk Kvæg, hvor ovenstående alders- eller vægtintervaller er anvendt

---

ENSILAGE I MARKSTAKKE	
1. Find kortbilag og tegn markstakkenes placering ind	
2. Skriv dato ud for den indtegnede markstak.	
3. Kontroller at der ikke har ligget markstakke på samme placering inden for de sidste 5 år.	
4. Noter ny dato på kortet, når stakken er brugt og fjernet fra marken (maksimalt 24 mdr.).	
Husk at kontrollere at afstandskrav er overholdt for hver enkelt ensilagestak:	
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

 Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 10 – Driftsjournal - del 2 / 2

ENERGIGENNEMGANG AF HUSDYRBRUGET			
	Dato	Forslag	Tiltag
Gennemgang af husdyrbruget af en energifaglig person			

Skal gennemføres minimum hvert 5. år.

Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

EL, VAND, BRÆNDSTOF ETC.	1. kvartal			2. kvartal			3. kvartal			4. kvartal		
	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
El [kWh]												
Vand [m ³]												
Brændstof												
..												
..												

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Natur og Miljø
...				

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 1/17

**STRUER
KOMMUNE**

POSTBOKS 19
ØSTERGADE 11-15
7600 STRUER

T: 99 94 94 94
F: 99 94 81 09
E: STRUER@STRUER.DK

WWW.STRUER.DK

Steen Birk Hansen
Godrimvej 6
7500 Holstebro

§ 21 udtalelse vedr. arealer beliggende i Holstebro Kommune

Holstebro Kommune har den 24. juni 2010 anmodet Struer Kommune om en udtalelse vedrørende udbringningsarealer beliggende Godrimvej 6, 7500 Holstebro med arealer i Struer Kommune.

Arealerne indgår i en § 11 ansøgning om godkendelse af omlægning af kvægproduktionen på Godrimvej 6, 7500 Holstebro.

§ 21 udtalelsen vedrører alene mark nr. 5, 7 og 8 på i alt 23,90 ha som er beliggende i Struer Kommune (bilag 1).

Nedenstående er Struer Kommunes faglige vurdering og forslag til vilkår for arealerne beliggende i Struer Kommune til indarbejdelse i den samlede miljøgodkendelse, jvf. § 21 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹.

DATO
29-06-2010

JOURNALNUMMER
09.17.17-P19-4-10

NATUR- OG MILJØAFDELINGEN
ØSTERGADE 11-15
7600 STRUER

E: STRUER@STRUER.DK

MEDARBEJDER DIREKTE:
T: 99848456
E: teknisk@struer.dk

Forslag til vilkår

1. Der må maksimalt tilføres husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 159,27 DE med den husdyrgødnings-sammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af tabel 2, og således at der på husdyrbrugets udbringningsarealer ikke udbringes mere end 1,57 DE/ha/år.
2. Der skal på bedriftens udbringningsarealer hvert år være mindst 2 procentpoint større areal med efterafgrøder end det til enhver tid lovpligtige krav fra Plantedirektoratet. Efterafgrøderne på det udvidede areal kan ikke erstattes af andre afgrøder.
3. Hvis der sker ændringer i ejerforhold eller ændringer i de personer, der er drifts- eller miljøansvarlige i forhold til udbringningsarealerne, skal dette skriftligt anmeldes til Struer Kommune inden for 14 dage.

¹ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

Struer Kommune bruger it i sagbehandlingen. Derfor skal kommunen følge persondataloven og gøre dig opmærksom på dine rettigheder efter denne lov. Når kommunen indsamler og/eller behandler personoplysninger om dig, har du ret til at få indsigt i disse oplysninger og gøre indsigelse, hvis oplysningerne er forkerte. Kommunen skal slette/andre forkerte oplysninger. Vil du vide mere om persondataloven, kan du læse en udførlig vejledning på Datastyrelsens hjemmeside: www.datastyrelsen.dk

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 2/17

Generelle forhold

Steen Birk Hansen, Godrimvej 6, 7500 Holstebro ejer og driver de pågældende arealer. Hovedparten af arealerne er beliggende i Holstebro Kommune, men en andel på ca. 24 ha af marker på i alt 101,57 ha er beliggende i landzone i Struer Kommune.

Udbringningsarealerne i Struer Kommune fremgår af bilag 1.

Arealernes beliggenhed, størrelse og ejerforhold fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Udbringningsarealer i Struer Kommune

Matrikel	Mark nr.	Størrelse (ha)	Arealtype
3f, Den sydlige del, Vejrum	Mark 5-0	ca. 6,8 ha	Ejet
5h, Den sydlige del, Vejrum	Mark 7-0	ca. 8,5 ha	Ejet
5h, Den sydlige del, Vejrum	Mark 8-0	ca. 8,7 ha	Ejet
I alt		ca. 24 ha	

Drift af arealer

Hele ejendommens udbringningsareal, i alt 101,57 ha, modtager husdyrgødning svarende til 159,27 DE.

Tabel 2. Sammensætning af husdyrgødning til udspretningsarealer

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Afgasset biomasse	4.000,00	675,00	40,00
Kvægdybstrøelse	704,51	90,47	7,37
Kvæggylle	7.672,55	1.600,52	103,16
Afsat ved afgræsning	655,71	134,53	8,74
I alt	13.032,77	2.500,52	159,27

Der udbringes 1,57 DE/ha på det samlede areal, og den maksimale udbringning ifølge ansøgningens beregninger er 1,5655 DE/ha. Da der imidlertid er anvendt ekstra efterafgrøder som virkemiddel til nedbringelse af udvaskningen, betragtes harmonikravet som overholdt.

Husdyrgødningstyperne (tabel 2) må ikke ændres fra det ansøgte, da det er en forudsætning for de beregninger, hvorpå Struer Kommune har vurderet ansøgningen. Den samlede mængde udbragte næringsstoffer må ikke overstige de i tabel 2 angivne kg.

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 3/17

Sædskifte

Det er i ansøgningen angivet, at arealerne drives med et K2 sædskifte. Da beregningerne er foretaget på et sædskifte, der ikke afviger fra referencesædskiftet vurderes det, at der ikke behov for, at stille vilkår om anvendelse af et specifikt sædskifte.

Udbringning af husdyrgødning

Afstanden fra udbringningsarealerne i Struer Kommune til byzone er ca. 1,2 km.

Afstanden fra udbringningsarealerne i Struer Kommune til naturarealer, der er omfattet af bufferzone (nævnt i § 7 i husdyrbrugsloven), er over 2.000 m.

Det vurderes, at det ikke vil være nødvendigt at stille skærpede krav om udbringningen af husdyrgødning, dog bør det inddrages, at udbringning af husdyrgødning sker i overensstemmelse med god landmandspraksis, så lugtgener, ammoniakfordampning og støj begrænses.

BAT (bedst tilgængelig teknik) i forhold til udbringning er ligeledes at tage højde for udbringningsarealens karakteristika, f.eks. jordens struktur og type evt. skråninger, klimatiske forhold, regn og vanding, anvendelse samt dyrkningsmetoder. Det er BAT, at den udbragte husdyrgødning afstemmes med udbringningsarealet og afgrødens godskningsbehov.

Det vurderes at bedriften lever op til BAT, såfremt husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om udbringning er overholdt samt, at der udarbejdes de lovppligtige mark- og gødningsplaner, gødningsregnskaber eller tilsvarende.

Overfladevand

Mark 5 samt dele af mark 7 og 8 afvander til Krejlgård Bæk, som via Ellebæk og Storå ca. 20 km nedstrøms løber ud i Nissum Fjord. Krejlgård Bæk og Ellebæk er begge B0 målsat i Regionplan 2005 (Vandløb uden fiskeinteresse), mens Storå er A-målsat (skærpet målsætning). Nissum Fjord er EF-habitatområde nr. 58, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 38 og Ramsar-område nr. 4 (bilag 7).

Dele af mark 7 og 8 afvander til Kvistbæk Møllebæk, som udløber i Venø Bugt i Limfjorden ca. 6,5 km nedstrøms. Kvistbæk Møllebæk er B1 målsat i Regionplan 2005 (Gyde- og/eller yngeløpvækstområde for laksefisk). Venø Bugt er delvist dækket af EF-habitatområde nr. 55 og EF-fuglebeskyttelsesområde 40 (bilag 7).

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 4/17

Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til beskyttelsesniveauer for ammoniakdeposition, fosforoverskud og nitratudvaskning er angivet i nedenstående tabel 3.

Tabel 3. Arealernes beliggenhed i forhold til beskyttelsesniveauer for N og P

	Kategorier som udløser krav om skærpet beskyttelse	Berørt
Nitratudvaskning til overfladevand	Nitratklasse 1, 2 og 3	Ja. Ca. halvdelen af mark 7 og 8 ligger i nitratklasse 1
Fosforoverskud	Udbringningsarealer, der ligger i opland til Natura 2000 område overbelastet med fosfor	Ja. Markerne er oplyst drænet. Der er et fosforbalance på -0,1 kg P/ha/år
Ammoniakdeposition	Naturområder omfattet af § 7	Nej, arealerne ligger uden for bufferzone.

Nitrat

En del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratklasse 1 (bilag 2). DE reduktionsprocenten for hele bedriften er beregnet til 97,04 %. På denne baggrund er det beregnet, at der i gennemsnit må udbringes 1,5655 DE/ha. Det reelle husdyrtryk er 1,57 DE/ha. Beregninger af udvaskning af N via Farm-N i ansøgningen viser, at der maksimalt må udvaskes 62,60 kg N/ha. Ved at bruge virkemidlet efterafgrøder i ansøgt drift nedbringes den reelle udvaskning til 61,50 kg N/ha.

Det er vurderet, at de generelle regler for kvælstofudvaskningen er overholdt og tilstrækkelige til at beskytte mod kvælstofudvaskningen til overfladevand.

Fosfor

Nedenstående vurdering er baseret på en generel risikovurdering af størrelsen af tabet af fosfor til vandmiljøet. Der er i det generelle beskyttelsesniveau fastsat niveauer for beskyttelse i forhold til jordbundsforholdene (terrænhældning, jordtype og dræforhold). Herudover er arealerne vurderet i relation til risikoen for brinkerosion og overfladeafstrømning ved grøfter, vandløb og søer.

Udbringningsarealerne afvander til Nissum Fjord og Limfjorden, som er Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med næringsstoffer. Arealerne kan være omfattet af beskyttelsesniveauet for fosfor, hvis der forefindes drænedede lerjorde eller drænedede/groftede lavbundsarealer. Da der ikke foreligger fosfortal for arealerne, indhentet inden for de seneste 5 år, vurderes det ud fra forsigtighedsprincippet, at arealerne bør drives med fosforbalance.

Mark 5-0 og 8-0 er ifølge ansøgningen beliggende på drænet lerjord (JB 7), mens mark 7-0 er beliggende på mindre stærk, drænet lerjord (JB 5). Ansøger har oplyst, at mark 5-0 ligger i fosforklasse 0, mark 7-0 i fosforklasse 1 og mark 8-0 med jorden fordelt i alle fosforklasser. Ifølge Struer Kommunes oplysninger ligger mark 5-0 og den østlige halvdel af markerne 7-0 og 8-0 i fosforklasse 1/3, mens den vestlige halvdel af mark 7-0 og 8-0 ligger i fosforklasse 0. Vurderingen er foretaget ud fra Struer Kommunes oplysninger.

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 5/17

Fosfor tilført i ansøgt drift er 24,6 kg P/ha/år og fosfor fraført i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit) er 24,7 kg P/ha/år. Dette giver et fosforunderskud i ansøgt projekt på 0,1 kg P/ha/år, hvilket er det samme som fosforbalance. Fosforkravet er dermed overholdt.

Når terrænhældningen ned mod overfladevand er skrånende eller stærkt skrånende, er der stor risiko for afstrømning, og arealerne er typisk ikke egnede til udbringning af husdyrgødning, med mindre dyrkningsforanstaltninger til afhjælpning heraf iværksættes.

Udbringningsarealerne beliggende i Struer Kommune skråner mindre end 6 grader, og det vurderes derfor, at der ikke er særlige risikoarealer med hensyn til fosforudvaskning via afstrømning.

Ved at der stilles vilkår om, at der maksimalt må spredes husdyrgødning indeholdende de i tabel 2 angivne næringsstofværdier på arealerne, vurderer Struer Kommune, at det ansøgte lever op til det generelle beskyttelsesniveau ifølge bekendtgørelsens² bilag 3 og 4.

Ammoniakdeposition

Ingen af udbringningsarealerne i Struer Kommune er beliggende i bufferzone I eller II (bilag 5), det vurderes derfor, at det ikke vil være nødvendigt at stille skærpede krav om udbringningen af husdyrgødning, dog bør det inddrages, at udbringning af husdyrgødning sker i overensstemmelse med god landmandspraksis, så ammoniakfordampningen begrænses.

Grundvand

Beskyttelsen af grundvandet er rettet mod nitratfølsomme indvindingsområder.

Det er kun en mindre del af markerne 5-0, 7-0 og 8-0, der ifølge nyeste viden på området ligger inden for nitratfølsomt indvindingsopland.

Der er på markerne 5-0, 7-0 og 8-0 ansøgt om en nitratudvaskning til rodzonen på 44/47 mg/l. Den nuværende drift giver en nitratudvaskning på 41/44 mg/l.

Struer Kommune vurderer i forhold til grundvandet, at ud fra geologien og det faktum, at det kun er en lille del af arealerne, der ligger inden for nitratfølsomt indvindingsopland, samt at udvaskningen ligger under 50 mg/l, så er der ingen indvendinger mod det ansøgte.

² Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

---

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 6/17

Vurderingen af ansøgningen i forhold til grundvand er vedlagt som bilag 6.

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 7/17

Natura 2000-områder, beskyttede naturtyper samt bilag IV arter

Godt 9 km nordvest for mark 5 ligger habitatområde 224, Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage. Alene på grund af afstand og den mellemliggende bevoksning er det kommunens vurdering, at udpegningsgrundlaget ikke vil blive negativt påvirket af drift af markerne. Alle arealer er flade marker i omdrift.

Mark 5-0 samt dele af mark 7-0 og 8-0 afvander til Kreglgård Bæk, som via Ellebæk og Storå ca. 20 km nedstrøms løber ud i Nissum Fjord. Nissum Fjord er EF-habitatområde nr. 58, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 38 og Ramsar-område nr. 4. (bilag 7).

Dele af mark 7-0 og 8-0 afvander til Kvistbæk Møllebæk, som udløber i Venø Bugt i Limfjorden ca. 6,5 km nedstrøms. Venø Bugt er delvist dækket af EF-habitatområde nr. 55 og EF-fuglebeskyttelsesområde 40 (bilag 7).

Udpegningsgrundlag for habitatområderne er en række naturtyper og arter. Med lovlig drift af markerne kan et vist begrænset spild af kvælstof og fosfor til vandmiljøet ikke udelukkes. Det er kommunens vurdering, at udledningen til habitatområdet er så begrænset, at udpegningsgrundlaget i vandmiljøet ikke påvirkes væsentligt. Udpegningsgrundlaget på land påvirkes ikke.

Udpegningsgrundlaget som Ramsar-område er sket på baggrund af områdets store værdi som vådområde især som levested for vandfugle.

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne er en række yngle- og trækfugle, hvoraf nogle er knyttet til engene, og nogle også eller alene er knyttet til vandområderne. Næringsstoffudvaskning til vandmiljøet kan have betydning for de fuglearter, der lever af bundvegetationen, da mængden af planter reduceres ved øget næringsstofftilførsel som følge af eutrofiering. Udspretningsarealerne i oplandet til Nissum Fjord udgør ca. 15 ha, mens de udgør ca. 9 ha i oplandet til Venø Bugt. Begge steder svarer det til en ubetydelig del af oplandet. Kommunen vurderer, at merbelastningen af vandmiljøet i Nissum Fjord og Venø Bugt er så begrænset, at udpegningsgrundlaget ikke påvirkes væsentligt.

Struer Kommunes samlede vurdering er, at hensynet til overfladevand er varetaget i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, og at den ansøgte drift under de givne forudsætninger ikke kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt som følge af udvaskningen af kvælstof og fosfor til overfladevand.

Påvirkning fra luftbåren ammoniak fra et udspretningsareal til et naturområde er en geografisk begrænset problematik, og det vurderes, at påvirkningen af strandene og overdrevene i habitatområderne ikke er væsentlig.

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 8/17

Vurdering i forhold til internationalt beskyttede arter (Habitatdirektivets bilag IV-arter):

Følgende arter kan tænkes at forekomme i Struer kommune:

- spidssnudet frø
- stor vandsalamander
- strandtudse
- odder
- birkemus
- småflagermus
- markfirben

Odder forekommer sandsynligvis i tilknytning til vandløbene i området, men den påvirkes næppe af projektet.

Spidssnudet frø, stor vandsalamander og strandtudse kan have potentielt opholdssted i tilknytning til vandhullet syd for mark 5-0 og vandhullerne nord og syd for mark 7-0 og 8-0, men eventuelle vandhulsdyr påvirkes næppe af projektet.

Struer kommune er ikke bekendt med tilstedeværelse af de øvrige bilag IV-arter på eller umiddelbart op til udspretningsarealerne og vurderer, at de ikke kan blive negativt påvirkede af projektet.

Samlet vurderes det, at forpligtelserne til at varetage beskyttelse af internationale naturbeskyttelsesområder og arter tilgodeses gennem de generelle vilkår til driften, som stilles i medfør af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Beskyttede naturtyper

I tilknytning til arealerne er registreret enkelte vandhuller beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3. Herunder et beskyttet vandhul i den østlige del af mark 7. Der gøres opmærksom på, at der om vandhuller med til- og afløb gælder 2 meter dyrkningsfrie bræmmer.

Det skal endvidere understreges, at vandhullet i den østlige del af mark 7-0 skal tages ud af udspretningsarealet. Der er ikke registreret nogle af de beskyttede arter i pågældende vandhul.

Landskab og kulturmiljø

På ingen af arealerne ligger der beskyttede gravhøje, og ingen af arealerne er omfattet af fredning.

En mindre del af mark 5-0 ligger i landskabsområde, men udenfor områder med særlig landskabelig værdi.

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 9/17

Langs hovedparten af nordsiden af mark 7-0 løber der et fredet dige. Ansøger bør gøres opmærksom på, at der ifølge museumsloven ikke må foretages ændring i tilstanden af beskyttede diger.

Da arealanvendelsen ikke ændres, vurderer Struer kommune, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår til beskyttelse af kultur- og landskabsværdier.

Struer Kommunes samlede vurdering

Struer Kommune vurderer, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik, og at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

Landbrugets forenelighed med naturområdernes sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende er det vurderet, at områdets integritet ikke ødelægges af landbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at den ansøgte mængde husdyrgødning kan udbringes på de af udtalelsens omhandlende arealer og at arealet kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene overholdes.

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 10/17

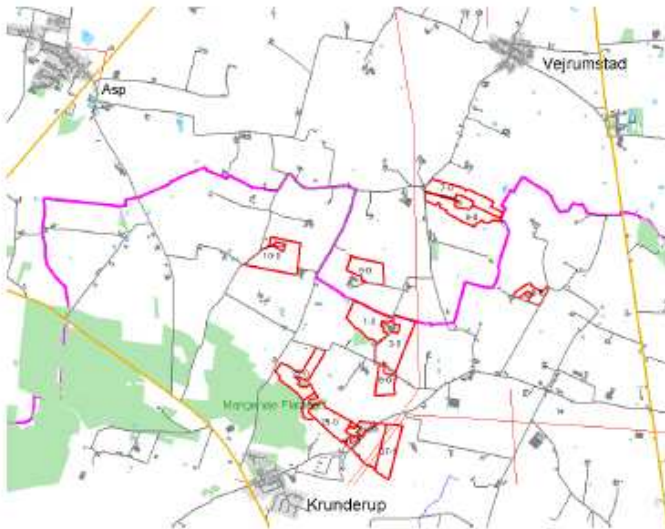

Bilag 1. Udbringningsarealer i Struer Kommune

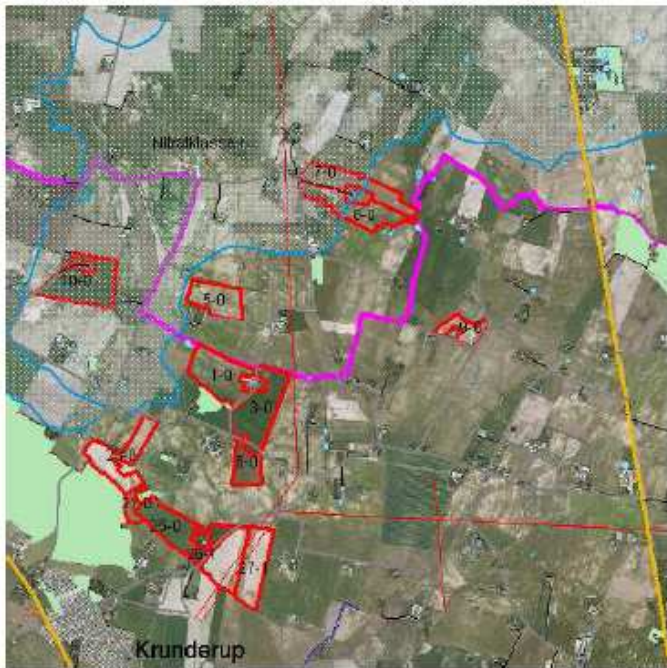

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 11/17

Bilag 2. Udbringningsarealer og nitratklasser

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 12/17

Bilag 3. Udbringningsarealer og jordbundsforhold

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 13/17

Bilag 4. Udbringningsarealer, okkerpotentielle områder og lavbundsarealer.

Der er ingen potentielle vådområder i nærheden af udbringningsarealerne i Struer Kommune.

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 14/17

Bilag 5. Udbringningsarealer og bufferzone

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 15/17

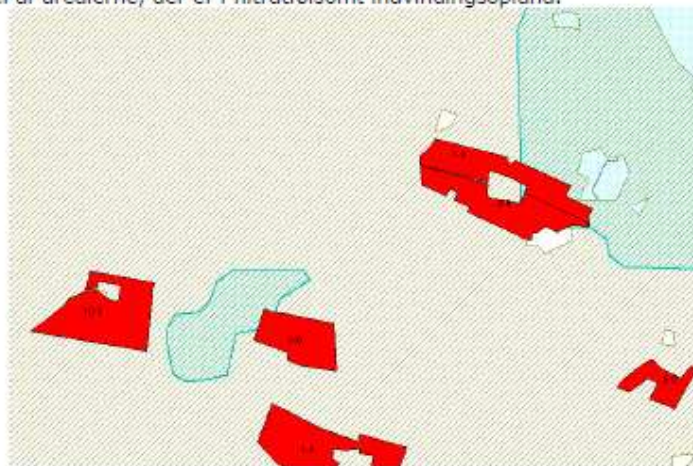

Bilag 6. Grundvandsudtalelse

Arealerne 5-0, 7-0 og 8-0 ligger i Struer Kommune. Alle 3 marker er liggende i nitratfølsomt indvindingsopland.

Struer Kommune ingen bemærkninger i forhold til grundvandet på de ansøgte arealer.

I henhold til nyeste viden (2010) inden for nitratfølsomt indvindingsoplande er det kun en lille del af arealerne, der er i nitratfølsomt indvindingsopland.

Signaturforklaring

- Ansøgte arealer
- Nitratfølsomt indvindingsopland 2010
- Nitratfølsomt indvindingsopland

Ingen af arealerne er liggende inden for indvindingsoplande til et alment vandværk.

Nitratudvaskningen på arealerne ligger på 44/47mg/l. Dette er en stigning i nitratudvaskningen på 3 mg/l.

Det faktum, at der kun er en lille del af arealerne 5-0, 7-0 og 8-0, der ligger inden for nitratfølsomt indvindingsopland i forhold til den nyeste viden, og da nitratudvaskningen ligger under 50 mg/l, og arealerne ikke ligger inden for indvindingsoplande til almene vandværker, så har Struer Kommune ingen bemærkninger i forhold til grundvandet på de ansøgte arealer.

Anni Lassen, geolog, den 17. maj 2010

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 16/17

Bilag 7. Udpegningsgrundlag for habitat- og fuglebeskyttelsesområder

---

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde nr. 38: Nissum Fjord

SPA 38 Nissum Fjord			Vejledning
Rørdrum	Y		F3
Pibesvane		T	F2, F4
Sangsvane		T	F2, F4
Bramgås		T	F2, F5
Rørhøg	Y		F3
Plettet rørvagtel	Y		F1
Klyde	Y	T	F1, F4
Hvidbrystet præstekrave	Y		F1
Almindelig Ryle	Y		F1
Brushane	Y		F1
Lille kobbersnepe		T	F2, F4
Splitterne	Y		F1
Fjordterne	Y		F1
Havterne	Y		F1
Dværgterne	Y		F1
	Knopsvane	T	F4
	Kornæbbet gås	T	F4
	Lysbuget knortegås	T	F4
	Pibeand	T	F4
	Krikand	T	F4
	Spidsand	T	F4
	Toppet skallesluger	T	F4
	Stor skallesluger	T	F4

 Opland til Nissum Fjord er ca. 1600 km²

Bilag 11– § 21 vurdering fra Struer Kommune 17/17

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde nr. 40: Venø Fjord

	Fuglearter	Ynglende	Trækkende
A047	Klyde	X	
A067	Dværgterne	X	
A069	Lysbuget knortegår		X
A070	Hvinand		X
A132	Toppet skallesluger		X
A195	Strør Skallesluger		X

Udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 58: Nissum Fjord

1095	Havlampræt (<i>Petromyzon marinus</i>)
1096	Bæklampræt (<i>Lampetra planeri</i>)
1095	Flodlampræt (<i>Lampetra fluviatilis</i>)
1103	Stavsild (<i>Alosa fallax</i>)
1106	Laks (<i>Salmo salar</i>)
1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)
1831	Vandranke (<i>Luronium natans</i>)
1150	* Kystlaguner og strandsøer
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
1330	Strandenge
2130	* Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværk)
2140	* Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
2190	Fugtige klitlavninger
2310	Indlandsklitter med lyng og visse
2330	Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålsalger
3180	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260	Vandløb med vandplanter
4010	Våde dværgbusksamfund med klokkeløng
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
6230	* Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
7230	Riggær
9100	* Skovbevoksede tørvemoser
91E0	* Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld